

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpenztári csekk száma: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy házában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.*

A gyermek karácsonya.

Mikor egész évi kemény küzdelem után mi, meglett férfiak karácsony közelségét érezzük s belopakodik a lelkünkbe ennek a csodálatosan szép ünnepnek a varázsa, mikor azon kapjuk magunkat, hogy a betlehemesek primitív énekén elérzékenyedünk s az egyszerű, hamiska gyermekhangok mélyebb húrokat rezdítenek meg bennünk, mint a világ leghíresebb operájának legművészebb muzsikája, mikor deresedő — és deres — hajjal fenyőágak együgyű díszjeivel bibelődünk szinte gyermeki örömmel, ebben a mi felbuzdult hitünkben és örömlünkben a gyermekkor karácsonyi emlékei kelnek évről-évre újabb életre. Mert amilyen hittel és örömmel várja a gyermek a kis Jézus születését, olyan hittel és örömmel várja majd egész életén át a felnövekedett ember Krisztus születését. Ha a gyermekkor karácsonyaiban a hitet, tisztességet, emberségességet láttuk és tanultuk, megtaláljuk magunkban ezeket a kincseket a későbbi karácsonyokon is. Az egész életen át, mert a gyermekkor érzésvilága kimeríthetetlen forrás az ember számára.

Karácsony a Gyermek ünnepe s hogy később sem vonhatjuk ki magunkat a régi érzések és örömök színes világából, azt annak köszönhetjük, hogy a gyermekkor benyomásaitól, emlékeitől és tanításaitól soha elszakadni nem tudunk. Ma még nagyon sokan élünk, akiknek a gyermekkor karácsonyaiba sem ágyúk dörgése, sem társadalmi és gazdasági tülekedések riadója nem hasított bele, de már sokan vannak, akiknek a gyermeki karácsonyvárást ezek a dörgések és morajlások megriasztották. És nagyon sokan, elszomorítóan sokan vannak gyermekek a mostani karácsonyon, akiknek Jézuska-váró hite és öröme a nagyok tengernyi nyomorúsága, de sokszor züllöttsége és elesettsége miatt nem válik valóra.

Ezek az örömtelen gyermekek a föld legszánandóbb teremtményei. Emberi törvényt, valósággá kellene érlelni, hogy minden gyermeknek minden évben legalább egyetlenegyszer: karácsony ünnepén öröme legyen, hogy ebből az örömből aztán kisarjadjon benne a jószándék hite és akarása. Ha egész éven át gyötrelmes és örömtelen sorsú is a földi javakban, vagy lelki erőiben szegény szülők gyermeke, ezen az egyetlen estén: Jézuska jöttén öröme legyen, mert ezen a gyermeki örömon épül fel az egész krisztusi szándékú világrend. Sívár, örömtelen gyermeki karácsonyok nyomán az ember kialakulásától jöt nem

várhatunk. Ha nincs az ember talpa alatt a gyermekkori hit színes álomvilágának a pillére, a gyermekkori örömök visszacsilingelő kacagása, üres és keserű lélekkel indul neki az életnek s ezt az ürességet már a későbbi sikerek és örömök teljesen betölteni nem tudják. Ha pedig még a későbbi örömök sem virágznak ki az életből, az ilyen sorsú embernek nincs mibe kapaszkodnia, megkövesíti a mindennapi lét szürke gondtömege s mert nincs, ami érzésekben az emberi közösséghez fűzné, tagadója és rombolója lesz ennek a közösségnek, aminek az alapjait pedig Krisztus születésénél kell keresnünk.

Forduljunk hát most, karácsony ünnepén minden meleg érzésünkkel és gondoskodásunkkal a gyermek felé. A magunkénak adjunk meg minden örömet, amit csak adhatunk. Nem annyira az ajándékok mértékén és mennyiségén múlik ez, mint a hitet teremtő békelességen és nyugalmon, amivel a gyermek Jézuska-várását körül vesszük. Szülők, ha az élet bajai és furcsaságai szembe is állítja őket egymással, ezen az egy ünnepen álljanak akár lemondással is egységessé kovácsolva érzésekkel a gyermek mellé. Teremtsek meg számára legalább ezt az egyetlen zavartalan, tiszta gyermeki örömet. Ne zavarják meg hitében és csodavárásában, örömeiben, mert azt veszik el tőle, amit soha többé az életben sem pénzzel, sem verejtékkel, sem semmivel pótolni számára nem tudnak.

És, ha lehet, ha tehetjük, lássuk meg ezen az ünnepen a mások gyermekét is. Azt, akinek nélkülünk nem lehetne Jézuska-várása. Aki a mi támogatásunk nélkül bidegbe, ébségbe és eldurvult lelkű szülők közönyébe, örömtelenségébe vesztette a karácsonyi csodavárását. Nincs igazibb és teljesebb emberi jóérzés, mint a gyermeknek szerzett öröm látása. Minden simogatás, minden szemcukorka, a legapróbb színes fény, amivel a gyermek szeretetre áhító kis lelkében örömet fakasztunk, ezerszeres jutalmat kap, amikor könny helyett kacagás tükrözi be a gyermek szemét. Aki egyszer ezt a ragyogó tükröt odavarázsolta egy gyermek szemébe, soha nem fogja elfelejteni a csillogását.

Tudjuk, hogy bajtársaink nem mennek el közbönszen az emberi gondok mellett s ahol lehet, segítenek. Adatokkal tudnánk igazolni, hogy nem egy örs emberségek szívét példának vehetné a társadalom akármelyik rétege és intézménye s hogy most mégis a mások-segítéséről szólunk, az kiemelten a gyermekért történik. Legyen a csendőrök mások-segítése karácsony ünnepén elsősorban a gyermeké, aki ártatlanságában, hitében és szeretetre áhítózásában ember-létére is annyira hasonlatos — a gyermek Jézushoz.

A közszükségleti cikkekkel kapcsolatban elkövetett büntetendő cselekmények.

írta: ZSOLDOS BENŐ ny. kdr. ítéltáblai bíró.

A „Csendőrségi Lapok” olvasóinak az a túlnyomó része, amely a különböző nyomozási cselekmények teljesítésével gyakorlatilag foglalkozik, sok esetben jöhet olyan helyzetbe, hogy egyes visszaélések nyomozása folyamán már eleve tisztában kell lennie azzal, hogy az úgyn vezetett közszükségleti cikkek s az átlagos életviszonyok szempontjából a közönséges szükségletek mértékét túlhaladó, ú. n. fén üzési cikkek között hogyan kell a határt megvonni s minő ténykedések folytán létesülnek a közszükségleti cikkekkel kapcsolatban olyan büntetendő cselekmények, melyeknek elbírálása — a tényállás kellő kinyomozása után — a büntetőbíróóságok feladatává válik.

Hogy a mindennapi életben általánosságban minő cikkeket nevezzük közszükségletieknek, azt a való élettel jól ismerős olvasóink előtt szükségtelen bővebben részleteznünk. Az 1923. évi novemb. r. hó 6-án T. 367/171 sz. a. kiadott igazságügyminiszteri utasítás szerint közszükségleti cikk alatt a törvény nyilvánvalóan olyan közönség s közszükségleti tárgyakat kíván érteni, amelyekre az átlagos életviszonyok közt élő ember mindennapi életében és foglalkozásában, közönséges szükségleteinek kielégítése vég tt általában rászorul. A minden emberre kiterjedő elsőrendű életfenntartási szükségletek mindenesetre a rendszeres ételmezési, ruházatkodási, lakásb. rendezési tárgyak, fűtőanyagok, munkaeszközök,

valamint minden ilyen cikk előállításához szükséges nyersanyagok és félgyártmányok. De már például az ételmezési cikkek közül a különböző csemegék, a ruházatkodási cikkek közül a drága anyagból, például a valódi csipkéből, selyemből, bársonyból készült, valamint piperecikkek, a lakásberendezési tárgyak sorából pedig az iparművészeti tárgyak a fényüzési cikkek fogalma alá esnek, úgyszintén a műtárgyak, ritkaságok, ékszerek s azok a tárgyak is, melyeknek rendeltetése tisztán fényűző szórakoztatás. Olvasóink tájékoztatására szükségesnek tartom ehelyütt felemlíteni, hogy irányadó bírói joggyakorlatunk az idők folyamán közszükségleti cikkeknek minősítette a felmerült vitás esetekben p. o. a házi mérleget, a szeszt, az aranyat (mert ez az államnak hitele és teljesítőképessége szempontjából nélkülözhetetlen), továbbá az ezüstérméket, a távirtdák és távbeszélők felszereléséhez szükséges porcellán harangszigetelőket, a tejszínhabos csokoládét, a női csipkegallért és a szivart stb.

A fentebb hivatkozott miniszteri utasítás külön kiemeli, hogy a nyilvános étkezési üzemekben kiszolgáltott olyan étel- és italneműeket, amelyeknek fogyasztása az átlagos életviszonyoknak megfelelő háztartásokban is általánosan szokásos (így különösen a leves, a főzelék feltéttel és a közönséges tésztaneműek) még akkor is közszükségleti cikkeknek kell tekinteni, ha azokat a pénzügyi hatóság által fényüzési vállalatnak nyilvánított üzem szolgáltatja ki s erre való tekintettel fényüzési forgalmi adó alá esnek.

A közszükségleti cikkekkel elkövetett büntetendő cselekmények között leglényegesebbek az ú. n. árdrágító visszaélések, melyekről az 1920. évi XV. t.-c. rendelke-

Szentkarácsony éjszakáján.

Szívek útján, lélek szárnyán,
Szentkarácsony éjszakáján,
Minden magyar jöjjön velem.
At a rónán, völgyön, hegyen,
Fel északnak, onnan délnek.
Napnyugatról Napkeletre,
Ahol rabságba temetve,
Vérző magyar fenyők élnek.

Jöjjön velem minden magyar,
Aki csodát tenni akar.
Szívek útján, lélek szárnyon,
Égő szívünk szálljon tova,
Meg ne álljon, nem, nem, soha.
Csak a régi szép határon.

Aki magyar jöjjön mind el,
Lánggal égő sziveinkkel,
Dicsítsük a vérző fákat.

Ezeréves szép határunk,
Mit sóváran visszavárunk,
Mutasuk meg a világnak.

Millió szív izzó fénye,
Véssze, égesse az égre,
Magyarország drága képét,
Mementóként, ha láthatassák,
S jusson eszükbe a gazság,
Mikor testét széjjel tépték.

Szívek útján, lélek szárnyán,
Szentkarácsony éjszakáján,
Minden magyar jöjjön velem.
Északra fel, onnan délnek.
Napnyugatról Napkeletre,
Ahol rabságba temetve,
Vérző magyar fenyők élnek.

CSANYI KAROLY g. százados.

Templomban voltunk.

írta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

Nem szemtől-szemben való harcban jutottunk az ellenség kezébe, hanem hitvány szószegés folytán.

... A nagy harcnak akkor már vége volt és ml odahaza vártuk a megzavarodott élet tisztulását. Tele gondokkal, a harcok emlékeivel és aggodalommal. Vajudott a világ és csak azok látták előre a születést, akik évek óta bábáskodtak. Amazok hát biztos kézzel dolgoztak, mi kábulatban néztük az eseményeket. Mikor aztán a

zik. Ennek a törvénynek a hatálya az 1920. évi július hó 16-án történt életbelépéstől számított három év elteltével megszűnt ugyan, azonban azt az 1923. évi XXXII. t.-c. 21. §-a a törvényhozás további intézkedéséig meghosszabbította.

A hivatkozott alaptörvény meghatározása szerint ártullépést követ el az, aki közszükségleti cikkért a törvény értelmében erre jogosult hatóság részéről megszabott vagy megengedett legmagasabb árnál magasabb árat követel, köt ki, vagy fogad el, vagy aki közszükségleti cikket nyereséget célzó továbbeladás végett a legmagasabb árnál magasabb áron vásárol.

Ennél a pontnál legfelsőbb bíróságunk már kimondta, hogy a most megjelölt bűncselekményt a tettes nem a tájékoztató ártullépése, hanem a méltányos hasznot meghaladó nyereség elérése által követi el. Büntetőjogi következmények nélkül követelhető a tájékoztató árnál magasabb ár, ha ez a többlet nem nyereség, — avagy nyereség ugyan, de méltányos haszontöbblet.

Aruuzsorának minősíti az 1920. évi XV. törvény-cikk (1. § 2. p.) a bűnvádi eljárás alá vont egyénnek azt a cselekményét, hogy olyan közszükségleti cikkért, amelynek legmagasabb árat a hatóság nem szabta meg, olyan árat vagy egyéb ellenszolgáltatást követel, köt ki vagy fogad el, amely — tekintettel az előállítási vagy termelési, illetőleg a beszerzési és egyéb költségekre, valamint az összes egyéb körülményekre, különösen a gazdasági élet viszonyaira is — a méltányos hasznot meghaladó nyereséget foglal magában.

Fontos tényálladási elem tehát a bűncselekmény fennforgásának megállapíthatásánál az, hogy a tettes a kérdéses közszükségleti cikkért valóban meg nem enge-

dezt árat vagy egyéb ellenszolgáltatást követeljen. Legfelsőbb bíróságunk idevonatkozó álláspontja szerint a „követel” szó az 1920. évi XV. t.-c. alkalmazása szempontjából nem azt jelenti, mintha az árnak alku eredményének kellene lennie, amelyből az illető engedni nem hajlandó, hanem elég már az olyan pusztá kijelentés is, amely szerint valaki a közszükségleti cikk árát a megengedettnél magasabb árra mondja. Az áraknak a kirakatba történt kifüggesztése pedig az ilyen pusztá kijelentésnek a hatályával bír.

Ami aztán a törvény által megkívánt s a méltányos hasznot meghaladó nyereséget illeti, ezt illetően a fentebb már hivatkozott igazságügyminiszteri utasítás azt a magyarázatot adja, hogy az ilyen nyereség vizsgálatánál legelső sorban azt kell az eljáró hatóságnak számügyre vennie, hogy az árut mekkora termelési, előállítási vagy beszerzési, ugyiszintén minő és milyen összegű egyéb költség terheli, különösen a forgalomba hozó általános üzleti vagy üzemi költségeiből az illető árura mennyi esik (ügynevezett regie-tétel) és mindezeknek leszámítása után a forgalomba hozó javára milyen haszon mutatkozik és ez a haszon a tekintetbejövő gazdasági körülmények (kockázat mértéke, az árura fordított munka értéke, az esetleges üzemi veszteségek fedezése stb.) együttes figyelembevételével meghaladja-e a méltányosság szerint megengedhető mértéket. Egyáltalán nem elegendő tehát az illető cikk árának általános megbecslése, más áru árával vagy a tájékoztató árral való felületes összehasonlítása. A méltányos haszon megállapításában az előállítási vagy termelési, a beszerzési és egyéb költségeket olyan összegben kell az utasítás szerint számításba venni, amennyibe a forgalombahozónak

„felszabadítók” „bevonultak” a területeinkre, nekünk, a városka tisztjeinek ezt mondták: csak akkor járhatunk biztonságban eszentül, ha igazolásunk végett az ország másik végében székelő hadtestparancsnokságukon megjelenünk, ahol megfelelő igazolványt fogunk kapni.

Semmi okunk nem volt az ajánlat tisztaszándékuságában kételkedni és egy esős májusi hajnalon a vonat egyik kocsija velünk telt meg. Amikor elindultunk, a lépcsőkön, elől is, hátul is hosszú szuronyú katonák ugrottak fel. Szokatlan és bántó volt. A legközelebbi nagyobb városnál hasonló csoport csatlakozott hozzánk és mire a hadtestparancsnokság székhelyéig jutottunk, kilenc kocsi volt tele tisztekkel s akkorára már tudtuk azt is, hogy az igazolványért való utaztatás csak ürügy volt. Egyszerűen foglyoknak nyilvánították a csoportot... Két tavasz se telt el, amikor e városból véresen, szétszórta és kétségbeesve menekültek a hegyek közé azok, akik most idehoztak bennünket. Amit akkor és azelőtt is soha megemlíteni nem tudtak, most így érték el...

A városban az én csoportomnak már nem jutott hely máshol, csak a törvényesféki fogházban. Soha keserűbb érzés, mint mikor a hatalmas vasajt kapun a kopár, köves udvarra betereteltek és a fogház ablakaiból mosdatlan, kócos, sötétarcú rabok üdvözöltek vigyorogva.

— Ezentúl ezek lesznek a „haj”-társak! — mondta az egyik őr.

... Tegnap még egy ragyogó hadsereg vezetői voltunk, mellünkön a bátor helytállások medálfüzére és félórával érkezésünk után, ma, vasrácsos ablakok mögötti lakók lettünk. Más hely nem jutott... mondták.

Az őr az ajtóban bémésködött fegyverére támasz-

kodva, nézte elhelyezkedésünket és bizonyára nem értett semmit szótlanságunkból. Azt meg egyenesen mulatságosnak találta, mert nevetett, mikor Nagy János főhadnagy úr, a sárگا parolis ezred vaskoronás főhadnagya elfordult csoportunk gyűrűjéből ágya felé, szemére csapva ökleit...

Ez éjjel senki se aludt közülünk.

Másnap reggel idegen szó kergetett az udvarra számháveltelhez és hogy könnyebben értsük az idegen nyelvet, korbács kígyózott az őr kezében. Nagy János főhadnagy úr véres szemekkel ugrott volna neki a gyalázatra, ha nem fogjuk le. Reszketett és mint a részeg állott a sorban az udvaron. Ott egy tisztnek a kezében ugyanad volt. A legidősebb közülünk hozzálépett kigyulladt arccal és figyelmeztette, hogy ez a bánásmód megszegyenítése a katonának, az úr felfogásnak és... A tiszt harsogva nevetett szavaiba.

Ettől kezdve négy hónapon át mardosták bennünk a lelket. Kegyelem-szalmán tértünk az éjszakánkra, nem jutott a takarításra más, mint magunk. Katonazenekarok járták a várost, harsogott a trombita és búgott a nagydob, hogy jól halljuk. Hir csak tőlük jött. Idegen a kapun be nem léphetett. A szálló madár elkerült feletünk, a szél szólni nem tudott, csak a harangszó jött a külvilágból...

Száznál többen voltunk az udvarban, melynek csupasz, ötméteres falai csak tenyérynit engedtek az égből számunkra. A hazamenő fellegeket is csak pillanatra láttuk, de annál tovább a fogház másik épületének a lákóit, akiknek ugyanakkor kellett sétálni, amikor a csoportunknak s akiktől csak egy drótkerítés választott el...

a forgalombahozás időpontjában kerülnének (utánpótlási költség).

A most tárgyalt áruuasora vádjának esetében — joggyakorlatunk szerint — a bűnösség megállapítása szempontjából a túl magas ár követelése már magában elegendő és etekintetben teljesen közömbös az, hogy az illető tettes később az eredetileg követelt ár helyett annál kevesebbel is beérte.

Az ügynevezett munkabéruzsora fogalmát az idézett törvény 1. §-ának 3. pontja akként határozza meg, hogy e bűncselekményűl a tettes közszükséglet tárgyául szolgáló munkateljesítésre vonatkozó szerződésnél akár mint munkaadó, akár mint munkavállaló a másik fél szorult helyzetének kihasználásával olyan ellenazolgáltatást követel, köt ki, vagy fogad el, amely — tekintettel az összes körülményekre, különösen a gazdasági élet viszonyaira is — a saját szolgáltatásának értékét szembe-tűnően aránytalanul meghaladja.

Fontos tényálladáki elem tehát a munkabéruzsoránál is az ügynevezett szorult helyzet fennforgása, amikor tehát az illető fél a közszükséglet tárgyául szolgáló munkateljesítésre vonatkozó szerződés feltételeit a nyomasztó anyagi körülményei között rá nézve súlyos és esetleg anyagi romlását is előidézhető kikötések mellett is kénytelen elfogadni. Idevonatkozó bírói joggyakorlatunk szerint az idézett törvény helyesen említett szorult helyzet alatt nemcsak az anyagi, hanem minden más kényszerhelyetből előállott oly szorult helyzet is értendő, amely csak mások szakszerű munkájának igénybevételével szüntethető meg. A m. kir. Kúria munkabéruzsorát állapít meg abban az esetben is, mikor a munkaadó, a munkavállaló iparos tisztességében bízva, előre

nem állapodik meg az ellenszolgáltatásban, mert feltételezi, hogy az iparos tisztességes haszonnal megelégszik, az iparos azonban a munka teljesítése után túlzott követeléssel lép fel és a munkaadót olyan helyzet elé állítja, hogy vagy kifizeti a túlzott követelést, vagy per esélyeinek teszi ki magát.

További fontos alfaja az árdragító visszaélések vétéségének az árdragító üzérkedés közszükségleti cikkel. A törvény meghatározása szerint ezt a bűncselekményt az követi el, aki közszükségleti cikkel árdragításra alkalmas módon üzérkedik, különösen ilyen célból a közszükségleti cikk árát az árunak a fogyasztóhoz való juttatása végett nem közönséges közb usó kereskedéssel (láncolatos kereskedés) drágítja, vagy közszükségleti cikk forgalombahozatalának közvetítésénél aránytalan díjazásért jár el.

E cselekményt illetően bírói gyakorlatunk már meglehetősen kifejtett. Hogy az e részben irányadóvá vált kúria döntések közül csak néhány legfontosabbat említsék fel a fentebb mondottakkal kapcsolatban: árdragító üzérkedést és áruhalmozást követ el az is, aki sertés-nagyvágótól és sertéshizlalótelepről nagyban zsírt vásárol és a zsírt beraktározással a forgalomtól elvonja azal a célzattal, hogy a zsírt az árak emelkedésének bekövetkezése után, zsírnak kicsinyben való kimérésével foglalkozó benteknek adja el. Továbbá, aki mint iparigazolvánnyal bíró ékszerész továbbeladás céljából ékszerészársaitól és ezek sorában ilyen iparigazolvánnyal bíró testvéreitől ezüsttörmelékét vásárolt. A Kúria szerint e cselekménye alkalmas volt arra, hogy árdragulást vonjon maga után, mert a vádlott a viszonteladási árból kívánta a saját üzleti hasznát fedezni. Az árdragító üzér-

Ezért teremtek sokkal nagyobb hősök itt és ekkor köztünk, mint az olasz szklák között. Négy hónapon át egy keményebb szó nem esett egymás ártalmára, pedig Nagy főhadnagy úr íjesztően soványodott és mindhoszabb ideig nézegetett valami fényképet, Varga Béla zászlós úr esti imája meg annyi volt, hogy végigrázogatta a vasrácsos ablakokat, keresve a helyet, hol ki-láthatna a világba és Pataki önkéntes csak írta, egyre írta a leveleket, amikre sohase kapott választ, mert el sem küldhette azokat...

Igy mult az élet a fekete úton négy hónapig.

Egyik este kihírdették, hogy másnap, aki akar, templomba mehet.

Ez éjjel se aludt senki...

*

Amikor reggel az őr széttárta a kaput s azon át beömlött széles kévékben a nap, besurrant vele az el-orzott szabadságunk egy üzenete is, különben mért gyűlt volna szemembe forróság?... Beömlött a nap szabadon és a csoportunk beleindult. Kissé bátortalanul, kissé hitetlenül, de ment és a fényben menetelő tisztek felé az utca tulsó oldaláról, egy ablakból apró gyerekek intettek köszönet. Az utcaszelen fák állottak víg zöldben s árnyékukban emberek... levett kalappal. Néztek, néztek meleg szemekkel, nem hallották az őreink káromkodásait és nem látták a feljűk lökdösött puskákat és egy-szerre, hirtelen, mint a zivatar, kiszakadt a szájukon:

— Éljen!

Ment, ment a csapatunk és Nagy főhadnagy úr meg Pataki önkéntes az oszlop első sorából visszamosolyog-tak rám, Makay kapitány úr meg sapkáját igazította

kissé legény sre és én ettől fogva elvételtem a lépést. Lehet, hogy a fényből sokat engedtem a szívemre és a jóból is megárt a sok... talán megrészegedtem. Bizony-talankodott a lábam, úgy emlékszem, mert úgy tombolt bennem a négy hónapja gyűlő keserűség, mint vihar a falombban és én nem is iparkodtam ekkor katoná lenni nagyon, mert láttam, hogy az öregebb katonák is úgy mennek és tudtam, hogy tudok járni feszes sorok téglá-jaként én is, de most nem lehetett...

Mert váratlanul szakadt fel az éljen az előbb az emberek szájából és az a kiáltás szeretetről is beszélt, arról, amit négy hónapig nem láttam és az a kiáltás azt is elmondta, hogy mibőlölünk valók vagytok és tudjuk az arculvéreketek és számontartjuk. Ez a váratlan éljen felkapott, elszállott velem a tegnappá és ott meg az Apám állott egy szöke leány mellett, aki pedig régóta várt reám. Hát nem lehetett...

*

A templomlépcsőn felrobantunk, mint napra a ki-áramló méhek. Az örök bukdácsoltak a lépcsőkön és a szent ajtókhöz szitkozódva közeledtek. Annál jobban éreztem az áhítat vágát, a tömjént, mint a pohár vizet, mert gyermekéveim csodálatos tisztaságú misehallgatásai fénylettek a tárt kapuk előtt. Az énekek, a pap, a virágos oltár a Megfeszítettel, aki most vigaszra vár bennünket.

A pap hófehér s arany rubában akkor fordult ki a lángban-virágban álló oltárnál, mikor beléptünk és ölelésre tárt karokkal fogadott:

— Dominus vobiscum!

kedés kirívó példája az, hogy a tettesek egy szövetkezetnek egész évi tejtermelését — és pedig napi 800 liter tejet — árverés útján, tehát árfelhajtást célzó módon áruba bocsátották; ez esetben az árverési vevő is üzérkedést követ el.

A törvény szerint áruelvonásban nyilvánuló árdrágító vétséget követ el az, aki forgalomba hozatal céljára rendelt közszükségleti cikk készletét a cikk árának drágítása vagy magas árának fenntartása végett nyereszkeskedési célzattal elrejt, eltitkolja, megsemmisíti, használhatatlanná teszi, a forgalombahozataltól visszatartja, termelését (előállítását) vagy a vele való kereskedést korlátozza, vagy a készletet a közellátástól árdragításra alkalmas bármely más módon jogosulatlanul elvonja.

Ami aztán a továbbiakban a ú. n. árucsempészetet illeti, — amit a törvény meghatározása szerint az követ el, aki olyan közszükségleti cikket, melynek forgalmát a minisztérium rendelkezései korlátozzák, e korlátozások megszegésével vagy kijátszásával nyereszkeskedés végett beszerz, — legfőbb bíróságunk e bűncselekmény kísérletét állapította meg akkor, midőn a vádlott a határállomásra szóló vasúti jegyet megváltotta és a kiviteli tilalom alá helyezett arany és ezüst birtokában a vonatra fel szállt, azonban tetlen éretvén, a kiutazásban megakadályozták. Úgyszintén abban az esetben is, mikor a vádlottak megállapodtak abban, hogy a fennálló tilalom ellenére állatok külföldre fognak kihajtani, beszerzték az állatok bevásárlására szóló hatósági engedélyt és az állatokat kihajtás végett meg is vásárolták.

Végül árdragító visszaélés vétsége az is, ha a tettes forgalombahozatal céljára rendelt közszükségleti cikk el-

adását valakivel szemben megtagadja abból az okból, mert az, vagy hozzátartozója őt vagy más a jelen törvénybe ütköző cselekmény miatt a hatóságnál feljelentette. (1. §. 7. p.)

A felsorolt bűncselekmények mindenikét a törvény 1 évig terjedhető fogsázzal, pénzbüntetéssel, valamint hivatalvesztéssel s a politikai jogok gyakorlásának felüggesztésével és a cselekmény elkövetésével kapcsolatos cikkeknek az elközbűnéssel bünteti. A marasztaló ítélet maga után vonja az elítélt iparigazolványának, iparendélyének vagy ezt pótló hatósági engedélyének az elvesztését, ezenfelül a tettest eltiltja az ítéletben megjelölendő vagy általában közszükségleti cikkekkel való kereskedéstől egy évtől öt évig terjedhető időre, a magyar honos tettest abból a községből, amely nem illetőségi helye, öt évig terjedhető időre kitiltja, elrendeli az ítéletnek vagy rendelkező részének az elítélt költségén falragasz- vagy hírlap útján való közzétételét a ezenfelül azt az elítéltet, akinek nyílt üzlete van, arra kötelezi, hogy üzlethelyiségében, üzletének ajtaján vagy kirakataiban feltűnő helyen, fél éven át az ítélet rendelkező részét feltüntető táblát tartson kifüggesztve. Enyhébb esetekben a bíróság e mellékbüntetések bármelyikét mellőzheti, de már például az elközbűnése egyáltalán nem mellőzhető.

Súlyosabban minősít és börtönbüntetést von maga után az üzletszerűség, melynek megállapítását joggyakorlatunk szerint nem zárja ki az a körülmény, hogy a vádlottakat, akiknek szándéka a bűncselekmény ismétlésére irányult, a bíróság csupán egy cselekményben mondotta ki bűnösöknek.

Tudtam, hogy Pataki önkéntes más hiten volt és Pataki mégis mellettem térdelt a széttárt karú főpap áldó szavaira. Hogy felnéztem egy pillanatra a Megfeszítettre, a padsorok folyosóján ott láttam térdeive valamennyi társamat mélyen lehajtott fejjel...

A pap nem fordult vissza, ahogyan kellett volna, hanem felemelte jobbját magasra és hatalmas keresztet szántott vele felénk. Éreztem keze mozdulatát és átvettem a mellemre. Az orgonából elindult a megalázkodás himnusza:

— Im arcunkra borulunk...

A zsúfolt templom hatalmas, zengő, hitettevő, meleg egyhang lett és az szállott és visszaverődött a boltzatról, párkányokról és ívek öleléséből, az ablakok meg-aranyozták szárnyát és a Megfeszített arcán mosoly kélt. Ruhája csipkeredőibe élet duzzadt, lándolás szívét tartó melle emelkedett, alakját beragyogta a fény, mint a májusi napkelés a fehér liljomot, a testvérét. Szemeiből szelidség biztatott, amikor szívére mutató ujja lassan elfordult és ránk mutatott.

Mozdulata szétnyitotta a falakat és arra beözönlött a tiszta levegő és eltűnt a fogház, a piszkos szalmazsákok, a korbács, eltűntek a cifra egyenruhák és még cifrább emberek, el a gög, a szuronyok elolvadtak, a kortyolt keserűség íze emlék lett, jelentéktelen, pontocská-émlék. A boldogság láthatatlan leple borította be a világot és az ég kéklött és feléje vitte a hit az éneket, a diadalmas éneket. Az utca népe betódult, megnyílt az ajka és forró kiáltásban tartott velünk, mint valamikor a vértanúság árnyékában a katakombák lakói... Szent volt e délelőtt, szórakiró és székenylő karmester nem járt köztünk, csak bennünk: Krisztus.

Egy fenyőgaly története.

Írta: GULYÁS SÁNDOR törzssörmester
(Lepsény).

1934 karácsonya számomra egészen elütő volt a megszokott karácsonyoktól. Nemcsak azért, mert a szokatlanul enyhe tél miatt hlányzott a karácsonyt ünnepi díszbe burkoló szűzi hópalást s az ilyenkor rendszerint csonttá fagyott utak helyett térdigérő sárban kellett rónunk az úttalan utakat. Valami egészen más esemény történt velem, ami ezt a karácsonyt csakugyan azzá emelte előttem, aminek valójában is kellene lenni minden alkalommal: a szeretet ünnepevé. Nem is olyan nagy esemény az, amit leírni akarok. Csendőreletünkben akad több, külön, eseménydúsabb is. Mégis, annak a karácsonynak az emléke olyan mély nyomokat hagyott lelkemben, hogy hosszú ideig nem fogom elfelejteni.

Őrsparancsnokom az ünnepeket megelőző napon szolgálatba vezényelt egy bajtársammal együtt. Elindulás előtt külön felhívta figyelmünket az ilyenkor szokásos fenyőfalopások és rongálások megakadályozására.

Megérkezve az egyik községbe, az egyik földbirtokos említést tett, hogy a lakóházát környező fenyőfák egyik ágát valaki elvitte. Nem az ágat sajnálja, de mégis szeretné tudni, ki lehet a tettes. Bizonyára apró gyermekei vannak s ha csak úgy vitte is el az ágat, ez azt mutatja, hogy a mai elvadult lelkű világban is megőrizte szívében a régi boldog karácsonynak hívő melegét, amit így akar továbbadni a gyermekei szívébe. Bizonyosan valamelyik cselédje s hát azt szeretné, hogy a fenyőgaly alá juttasson is valamit a számukra.

Megértettem a földbirtokost. Büntetni akarja a tol-

vajt, de a szeretet büntetését méri rá. Megígértem, hogy estig meglesz a tettes.

A község szegényebb sorsú negyedében megjelenve, hamarosan híre futott, hogy a csendőrök „karácsonyfát” keresnek. Többek között betértünk az egyik szegényes udvarra is. Szalmatető ház, az udvaron tengeriszárral fedett ólak. Néhány kéve tengeriszár, mint egyedüli tüzelőanyag. Az egész telekről a szegénység sirt a szemünkbe. Az udvaron egy asszony fogadott bennünket. Anélkül, hogy kérdeztük volna, már eleve tiltakozott, hogy az ő lakásához bárki is hozott volna karácsonyfát. Az udvaron körültekintettünk s észrevettük a konyhaajtó előtt a fenyőfáról lehullott apró tűleveleket.

Megkérdeztük az asszonyt, miként kerültek a fenyőlevelek az udvarukba.

E kérdésre szemelláthatólag meglepődött, de azért makacsul tiltakozott a gyanúsítás ellen.

Közben kijött a lakásból a gyanúsított 10 év körüli leánygyermek és őt kérdeztük a fenyőfákra vonatkozóan.

A kislány minden ízében reszketve, sirva tiltakozott a vád ellen. Hozzájárult a megfélemlítéshez még az is, hogy édesanyja elkezdte pirogatni, korholni. Majd megveréssel fenyegette, ha az ő házába hozott volna fenyőfát. Végre is nekünk kellett az anyát türelemre inteni és a kisleányt megvigasztalni.

Különös, zűrzavaros érzések fogtak el ebben a helyzetben. Az anya a karácsony örömet mindenáron megszerezte gyermekeinek, de a védekezési módja már semmiben sem volt enyhébb és emberibb, mint amilyen a közönséges bűnösöké szokott lenni. A mult és jelen furcsa találkozása volt ez: a multból hozott emberi hit és a ma nyomorúságának, romlottságának bántó keveréke. Erény és bűn szomorú találkozása.

Közben, mintha csak a földből bujt volna elő, megjelent az udvaron az anya másik, kb. 2—3 éves gyermeke. Kócos szöszke hajjal, maszatos arccal, egy szál vékony ruhácskában és mezítláb. Nem törődve az udvaron levő bokáig érő sárral, jött felénk. Hamarjában szóhoz sem jutottunk, csak néztük ezt a csipetnyi emberkét. Az megálta tőlünk néhány lépésnyire a félelem legesekélyebb nyoma nélkül, — jóllehet akkor látott először közléről csendőröket — s megszólalt:

— Csendőj bácsi téjem, netem hozott a tis Jézus tajácsonyfát. Tessék megnézni a szobában...

Szótlatlan néztünk az ártatlan gyermekre, majd egymásra, mi csendőrök. Az anyja, akit pedig mégis csak a legszebb érzés vitt rá a bűn útjára, most már ijedtében képes volt a legrútabb átkozódásra is. Nagyobbik gyermeke az anyai szigortól való félelmében, sirva tagadott. S itt van ez az alig beszélő gyermek, aki nem tudja mi a jó, mi a rossz, mit szabad és mit nem, — meg akarja mutatni a karácsonyfát, az igazság nyomára akar vezetni... Azt a fát akarja megmutatni, amelyet a nővére lopott. S amelyről neki minden bizonynal azt hazudta a testvérkéje és édesanyja, azzal ámitották, hogy a kis Jézuska hozta...

Benézünk a félig nyitott ajtón a szobába. Ott látuk a falon a fenyőfát, rajta néhány alma, otthon süített szegényes sütemény.

Előre tüpeggett a pöttyönyi emberke és örömprepeve mondta:

— „Ugy-e, szép tajácsonyfát hozott a Jézuska, tessét máj mondani, hogy szép...”

Ránéztem kérdően a társamra, aki megértően tekintett vissza.

Majd az asszonyhoz fordultam:

— Ez a fa onnan való! ... szoltam rá keményen.

— Igen — felelte töredelmesen.

— No, a gazdájuk majd gondoskodik a „büntetésről” — mondtam, — de aztán soha többé ilyet ne tegyen. A bűn az bűn, akármilyen célból is követik el.

Erre az asszony keservesen elsírta magát. Mi meg elköszöntünk a családtól, beszámoltunk az eredményről a földbirtokosnak, aki nyomban intézkedett, hogy bőséges karácsonyestje legyen a Jézuskát váró, apróságnak, meg a nagyoknak is, mi pedig hazafelé indultunk.

Közben alkonyodott. A sötétedő időben hűvös eső kezdett esni. Az egyébként is nagy sár miatt a gyaloglás még nehezebbé lett. Mégis úgy éreztem, mintha könnyebben mentem volna, mint egyébkor. Mintha valami melegség ömlött volna végig rajtam, mintha valami súlyos terhettől szabadultam volna meg. Mikor hazaérkeztünk, bajtársaink már feldíszítették a menyezeti erő karácsonyfát. Én gyönyörködve néztem. S úgy véltem, mintha azon az estén zöldebb lett volna a fája, szebben világítottak volna a gyertyák, jobban csillogtak volna a díszítések, mint a többi elmúlt csendőrkarácsonyunkon.

Lupuj Karácsony a konyhán.

írta: SZENTJOBBI JÁNOS alhadnagy
(Kemece).

Hallottam egy mesét valahol, hogy a Tiszában úszott egy tők lefelé s mikor egy-egy kanyarodóhoz ért, mindig parancsolgatott:

— Most jobbra megyünk! Most balra!

És abban a hiszemben úszott az árral lefelé, hogy ő kornányozza a folyót. Így van az ember is az étellel: ha valami történik, úgy tesz, mintha ő is azt akarta volna. Mert például ki az ördög akarta, hogy Lupuj Karácsony csendőr legyen a közigazgatás vezetője? Senki! És lám csak, mégis az lett, még pedig messzeföldön híres közigazgatás-vezető, akinek a tetteit, íme, feljegyzem, mint a császárok és híres hadvezérek tetteit szokták.

Midőn Kemény járásörmester úr új beosztási helyén szemlére indult, azt sem tudta, hogy Lupuj Karácsony csendőr a világon van. A járásörmester úr szép, egyenes szál ember volt s Bodó csendőr, a gazdálkodás-vezető, aki büszke volt arra, hogy székely, így gondolkodott:

— Ilyen szép szál, ügyes, katonás ember nem lehet más, mint székely.

Ezért székelyhez méltó ebédet főzetett: puliszkát, jó csipős juhtúróval. A járásörmester azonban szalontai ember volt, aki ragaszkodott a hajdúk hitvallásához, hogy tudniillik a puliszkát egye meg a „disztó”, azután a „disztó” eszi meg ő. A puliszka láttára retőlőt gondolat villant az agyába:

— Ez az ember engem oláhnak nézett!

Csak így érthető, hogy „kifogás tárgyát képezte”, hogy Bodó csendőr már régen gazdálkodás-vezető, tehát hason oda az őrsparancsnok, hogy a gazdálkodás vezetésében más is tevékenykedjék. Így lett Lupuj Karácsony csendőr gazdálkodás-vezető.

Lupuj csendőr méltó akart lenni a beléhelyezett bizalomra és meg is mutatta, hogy tud valamit. Az őrsfőnök már egy hete küszködött két kottával, amelyek nem akarták felérni ésszel, hogy a gazdálkodásnak jelenleg nincsen szüksége kottára. Ki akarta belőlük venni a kottát és rákényszeríteni őket, hogy tojjanak. Ez célra

több csalahatúan módszert ismert és alkalmazott is, úgy mint 1. Felkötötte a két kotlót lábánál fogva a faszímben egy oszlopra és félnapokig ott csüngette őket. **Eredmény: semmi.** 2. Megfűrésztötte őket hideg vízben. **Eredmény: semmi.** 3. Keverte a két leírt eljárást. **Eredmény: semmi!**

— Meglátszik, hogy nem ért a baromfiakhoz. — mondta Lupuj csendőr — ezt az én szegény jó anyám másként csinálta. És megmutatta, hogyan csinálta az anyja. A kotlók lábaira téglát kötött, azután beállította őket egymással szembe egy dézsába és annyi vizet öntött a dézsába, hogy a kotlóknak a hasáig ért, így nem mertek leülni, mert a vízbe üttek volna. És hogy azok az aprócska madárkák se nyugtalanítsák őket, amelyeket a sok fészkenülés alatt magukra szeltek, tollazatukat fujkálva rovarport szórt beléjük. A dolog sikerült, mert mikor másnap reggel Karácsony kivette őket a vízből, egyik se ment feléje sem a fészkeknek, se nem vartogott, hanem bőszen, tüntetően rugták a szemétdombot, mintha soha nem kotlottak volna. Lupuj csendőr meg gyönyörködött bennük, mint aki jól végezte a dolgát a az őr-főzőnő pedig megsemmisülve dohogott a konyhában. Karácsony eldicsekedett vele az őrsparancsnoknak is, aki megkérdezte:

— És ki volt az a lelketlen kutya, aki ezt kitalálta?

— Az őr-főzőnő — felelte Karácsony ártatlanul.

Lupuj Karácsony okulva Bodó csendőr bukásán, a túrós puliszkrát szárazította az étlapról. E helyett úri ételket vezetett be, mint például a nyúlhúst. Binder, a száz földesúr, megemlítette neki, hogy a vadászidény alatt nála állandóan kapható friss nyúl. Karácsony megvásárolt két hatalmas példányt és büszkén nyújtotta át az őr-főzőnőnek.

— Ebből a nagyobbikból főzzen egy kis jó sárgacsillagos húsvest, evvel a másikkal pedig káposztát fog tölteni, mert már torkig vagyok ezzel a sok parasztos étellel. — Majd hetvenkedve folytatta: — Figyje el őr-főzőnő (mindig betartotta ezt a hivatalos hangot), mióta a szegény jó anyám házától elkerültem, nem laktam jól kedvemre tisztességes étellel.

Az őr-főzőnő úgy tett, mintha nem hallott volna jól, bal kezét a csipőjére tette, a jobbal pedig tölcserít csinált a füléhez és úgy kérdezte:

— Meg tetszett bolondulni, vagy én nem hallottam jól? Úgy tetszett mondani, hogy az egyik nyúlból húsvest főzök, a másikkal pedig töltsék káposztát?

— Ha nem süket, hallotta!

— És azt is tetszett mondani, hogy a szegény jó mamája is mindég ilyen fene előkelően főzött otthon?

— Hallotta!

— Hát akkor tisztelem a szegény jó mamáját — szólt gyanús elismeréssel a szakácsné. — Hanem most halgasson ide az őr-vezető úr — dőlt a szó a őr-főzőnőből —, én már voltam szakácsné (itt grófokat, bárókat hazudott össze) de vadnyúlból főzött levest és vadnyúl-hússal töltsöt káposztát nem láttam, de legyen rá elkészülve az őr-vezető úr: nem főzött ilyet a maga szegény jó anyja sem!

— Akkor maga, jó asszony, még nagyon keveset látott. De én nem vagyok rá kíváncsi, mit látott maga és mit nem: csinálja azt, amit mondtam! Azonkívül pedig ne nyelveljen!

Az őr-főzőnő nem hagyta a magát:

— Én megfőzöm, csak legyen, aki megegye!

Délben valami zavaros, forró főzet került az asztalra. Mikor az őr-főzőnő letette a tálat, feltűnő illedelmesen kívánt jó étvágyat. Bodó csendőr egy nyúlfejet

mert ki a zavaros léből. Szembefordította magával és farkasszemmel nézett vele. A nyúlfej kimeredt szemmel, rosszlólag nézett ki rá a tányérből, mintha azt mondta volna.

— Meggyaláztatok!

Aznap délután Lupuj csendőr felmenő ágbeli rokonai többször szóba kerültek...

Viszont az őr házőrző kutyája nyúlhús-levest ebédelt egész főtt nyúlai, este pedig töltöttkáposztát vacsorált, pukkadásig. De ráfizetett, mert a szokatlan soktól megbálint és vagy két napig gunyaszott, amiből viszont Lupuj Karácsony azt következtette, hogy meg akar veszni és ennek megfelelően intézkedett. A szegény kutya azon vette magát észre, hogy egy sötéthajlamú oláh hatalmas doronggal irtózatosan végignyújtott a lapockáján, amitől olyan hirtelen meggyógyult, hogy a másikat már nem várta be, hanem elmenekült rémes vonítással, hogy azóta sem látták az őrön.

✱

Lupuj másik gazdálkodásvezetői nevezetes ténykedése a következő volt.

Pántye Demeter csendőr elővezetésen járt oda valahol Debrecenben, ahol óriási görögdinnyéket árultak. Ki is használta az alkalmat, sok dinnyét megevett, a legnagyobbikat pedig megvásárolta azzal a csak dicséreteznek mondható szándékkal, hogy el fogja küldeni a mamájának. A mama valahol a fogarasi havasok között lakott eldugott kis faluban, ahol a dinnyét legfeljebb ha az oskolás könyvből vagy hírből ismerték. Pántye csendőr éjjel érkezett haza és a hatalmas dinnyét az éléskamrába tette.

Lupuj csendőr reggel a nagy dinnyét meglátva. KukuJ Tódor csendőrtől tudakolódzott;

— Tódorkám, kérlek szépen, nem tudsz valamit erről a dinnyéről, hogy került ez ide?

— De kérlek szépen, Karácsonykám, tudok — felelte KukuJ csendőr —, Pántye hozta Debrecenből. (Az oláh ffük szerették rázni a rongyot, igyekeztek minél előkelőbbben beszélni.) Majd folytatta:

— Hogy emlékszem, mintha említést is tett volna, hogy a közgazdálkodás részére vásárolta, bár ezt „perfekt” nem merem állítani.

Tisztítószerekkel megrakodva kimentek az udvarra és nekiláttak a „subickolásnak”. Lupujnak fúrta az oldalát a dinnye:

— Kérlek szépen, Tódorkám, nem „nyilatkozott” ez a Pántye, mit óhajt ebből a dinnyéből főzteni?

— Nem — felelte KukuJ csendőr —, nem nyilatkozott! — De megszállotta a tudakosság ördöge és folytatta:

— Bár megeshetik, hogy olyasmit említett, mintha „dinnyés tészta” óhajtana enni!

— Na látod, látod! Persze, hogy azt főzünk belőle! Jó magam is szinte megkivántam már, mert mióta hazulról elkerültem, nem ettem egy kis jó dinnyés tészta. Szegény jó anyám gyakran főzött, igaz, módjában is volt, mert négy dinnyefa volt az udvarunkon.

— Te, kóstoljuk meg azt a dinnyét; hátha nem is jó, legalább nem főzjük hiába a tészta.

Bementek az éléskamrába. Bemehettek, mert Pántye, a jogos tulajdonos a községben járt, ládikót szerzni, amelyben a dinnyét elküldi az anyjának.

Lupuj csendőr konyhakést vett elő és tövig bele nyomta a dinnyébe, leszelt belőle negyedrésznyi és a lehető legelőkelőbb formában kínálhatta KukuJ csendőrt:

— Parancsolj, Tódorkám, kérlek szépen! — Majd a

késsel ráinutatott a megcsönkített dinnyére és kiszólt az örsfőzőnőnek:

— Ezt vigye ki és ebből az ebédhez egy kis jó dинnyés tésztát csinál!

Az örsfőzőnőnek távra maradt a szája:

— Hát még mi a fészkes fenét nem! — tört ki belőle a megbotránkozás. Lupuj rászólt:

— Hallja! Maga itt avval vadított engem, hogy grófnál, bárónál, meg tudomisen hol nem szolgált és most kislül, hogy nem tudja megfőzni a dинnyés tésztát! Attól félek, nem soká leszünk mi együtt!

— Én is! — feleselt az örsfőző- és faképnél hagyta a két tudakost.

E pillanatban lépett be Pántye csendör a hóna alatt a dинnye részére készült kis ládikóval. Mikor a tönkre-tett dинnyét meglátta, a ládát elejtette, a vér a fejébe szaladt, a nyaka megvastagodott, az arca elvörösödött, a szeme vérbefordult és hörögve kérdezte:

— Ki vágta fel a dинnyét?

Lupuj csendör csillapítani próbálta:

— De kérlek szépen, barátom, Demeter...

— Te vágta fel a dинnyét?

— De kedves barátom, Demeter...

— Tács! Te vágta fel ezt a dинnyét?!

Pántye máris kezében tartotta a dинnyét, hirtelen felemelte a levegőbe, magasra, úgy, ahogy azok az akasztófaravaló farizeusok tartják a köveket a hittankönyvekben rajzolt képeken, akik valami szent embert megköveznek ott. Lupuj megrettent a felbőszült embertől és Kukujra mutatva, még egyszer megpróbált kimagyarázkodni:

— De barátom Demeter, dинnyés tésztát csinálók...

Nem tudta befejezni, mert Pántye csendör lesujtott a dинnyével, olyan erővel, hogyha a Kukuj fejét érte volna — ahova szánya volt —, leszakította volna a helyéből. De mert Kukuj csendör idejében leguggolt, az örsfőzőnőt találta telibe, akit éppen akkor vitt oda a kíváncsiság a ládmára, látni akarván, mit csinálnak az „urak”. El is nyúlt a padlón, sikoltozva, takarosan.

Az örsparancsnoknak kellett rendet csinálni, aki előtt Lupuj egyébként megint csak azt hangoztatta, hogy tulajdonképpen kedveskedni akart a gazdálkodás tagjainak a dинnyés tésztával, amivel kellemes, jóízűeledelt mutatott volna be, melynél még a cukrozást is meg lehet spórolni, lévén a dинnyefalatoknak az az áldott szokása, hogy édes levet bocsátanak ki magukból, ha tüzre kerülnek. Drága mamája is így csinálta...

— Saját veszélyére megcsinálhatja — mondta az örsparancsnok, de erre, sajnos, nem kerülhetett sor, mert akkoriban kevés volt az elővezetés, minélfogva dинnyét szerezni nem lehetett, de azért is, mert egy hét múlva parancs jött, hogy Lupuj és társa egy-egy rendbeli főhősnemével útbainditandók a szárny székelyére...

— Még jó, hogy nem két vagy három rendet kell vinni — szólt vissza a kapu alól Lupuj felénk, akik búcsút intettünk utána... Tíz napra...

Az egykorú esztrák hadvezetésre jellemző, hogy a XVII. század végén, midőn a törököknek Magyarországból való sikeres kiűzése nagyszerűen megindult, az itt működő vezért, Baden János örgróftot, kiragadták a megkezdett munkából és a francia hadsáztérre küldték. Helyébe nem arra alkalmas tábornokot tettek, hanem a mindennek inkább, csak hadvezérnek nem való Croy Károly herceget küldték azon egyszerű oknál fogva, mert rangban ő következett. Croy herceg természetesen elrontotta mindazt, amit elődje jól megkezdett. De az „anciennitas”, minden tehetségtelenségnek eme védőistennője, meg volt őva.

A százesztendős malom.

Írta: DIENES ANDOR g. főhadnagy.

Egyszerre tavasz lett a folyó mentén.

Piatal nap járt akkor az égen és alkonyatkor boldos szelek futottak ki a nyiresből; a felhők fehérek lettek, bodrosak, lengők, könnyűek, magosba tartók és a töltésoldalon egy reggelre virágbaszakadt három cseresznyefa. Szép tavasz volt a folyó mentén, éjszakánként nagy csennel, sok csillaggal és a vízeknek titokzatos csobbanásával. Talán március lehetett.

A folyó mesgye volt két ország között; határ-folyó és a térképeken vastag piros vonalat festettek a medre mellé s a gátak mentén lesült-arcú grancsár-katonák álltak ölő fegyverekkel, hogy senki idegen lábát ne tegye a partokra. De mindezt a folyó nem vette tudomásul: csak jött szélesen, nagy kanyarokban könnyelmű rohanással a hideg hegyek közül és itt, a gazdag, álmos Alföldön, nyújtózott egyet s halkan, ringva szaladt tovább a tavaszban, csennben, csillagok, csobbanások között, a szigorú fekete szántások, tömzsi templomtornyok, szőlőtől borzolt mezők, sáros dűlőutak, kertaljak, tanyák és néma földek mentén.

Igy futott a folyó.

De tavasz volt és eljött megint az áradás.

Félelmetes lett a folyó a felpuffadt sárga testével és ismeretlen: zöld falombok bukdácsoltak a vízben és törött gerendák úsztak táncolva szájkis hegyükkel; egy reggelen szétcibált zsupptető jött mélyen megsültyedve a piszkos habokba aztán csürajtó, nedvesen csillogó vasalásával, letépett sarkakkal, dűben útmutatófa forgott részegen az örvényekben s mikor megbukkant, látni lehetett, hogy kinyújtott ujjú kéz van a táblára festve, alatta meg idegen írás: valami falu neve, mint egy izenet a tulsó országból, ahol a víz járt... S estefelé megint csak játszott a folyó; furcsa és fájdalmas dolgokat hurcolt a hátán: kutyától, hosszú léckerítést, dagasztóteknőt, méhkaptárt, faragott galambdúcot és egy sírkeresztet. Napszálltakor mintha messzi harangszó jött volna a másik part felől és egyhangon szólt folyton, rekedt kongással, ahogy már a vész elé verik a harangokat minden keresztény országokban... A víz akkor már elérte a töltésoldalon a három cseresznyefát, a hulaszok megoldták s partra húzták a ládikokat, a molnár meg víztörőfát feszített a malom orra elé s mivel a vasmacska kötele feszült, mint a húr: levert a gátoldalban még hat cöveket s láncbaffüztöt kötéllel, dupla farkashurokkal kötötte partnak a malmot.

Sötét volt már akkor, szél is kelt fel s hallani lehetett megint a tulsó part harangját, ahogy kalimpált szaggatva valami ismeretlen toronyban... Nagy morgással indult meg a víz s éppen, mikor a hatodik szárat fűzte láncba a molnár, valami pattant, megreccsent a esapató, a víztörőfa oldalt süllyedve bukott a hajómalom alá és az első cövek csak lassan kifordult a partból...

— No...

— No, — mondta a molnár, de kicsit már ijedten, mert tudta, hogy most szakadt be a horgony. Felkapta a sulykot s vágott két erőset a cövekre hogy az újra megsüllyed torkig a földbe. De akkor megrándult a harmadik kötél, a molnár odavágott a sulykossal: a meghúzott lánccs csak egyet pendült, nekivágódott csörögve a hajóoldalnak és egyszerre három cövek ugrott ki a földből...

A molnár ledobta a sulykot, lihegve kapta el az utolsó kötelet; sarkát nekivetette a partnak, ráfeküdt

egész testtel a szárra s úgy birkózott a folyóval. A malomért ment a birkózás. De a folyó, a dagadt nagy víz, csak felragott, egyet rántott a keszeg kis öreg molnáron, hogy az két térdre bukott a töltésel sarkába s már el is vette tőle a kötelet... A malom orrával fordult el a parttól, meglegetten erősen, ahogy oldalba vette a víz, aztán egyhelybe forgott vagy kettőt s hangtalanul, gyorsan, ahogy nagy hajók futnak ki kikötők öbléből, úgy úszott-úszott be a folyó közepének...

— Segítség! — kiáltott a molnár ott a töltés tetején, — emberek, segítség!... Viszi a víz a malmot!... Emberek!...

De csend volt és éjzaka volt. Az emberek, kiket a molnár hívott, a nagy gát mögött aludtak messze a faluban, tarka dunyhák és jó szuszogások között. Aludtak a halászok is, mert biztos parton voltak a ladikok. A gátörháznál lobogva égett egy lámpa, de aludt a gátör is, mert csak hajnali háromra állította be a vekkert, hogyhát akkor járja le a vonalat... A harang szólt egyedül, furcsa bongásával, a másik országból és mivel fölső szél sepegt a vízen, a malom csak forgott beljebb-beljebb...

Aztán eltűnt valahol a sötétségben.

*

Hát így vitte el a víz a malmot.

De nem vitte messzire, csak át, a tulsó partra.

Hajnalban jött a gátör és mondta nagy szóval, hogy látta a malmot: ott limbál partra akadva, de nem itt, hanem a másik oldalon, szembe a nyíressel...

Futott a molnár a nyíreshez s ott átbámult a víz másik felére.

Bizony, hogy ott volt a malom. Ott volt a kanyar szögiben, ahol élesen vág át a víz a tulsó oldalra. Ott ült a malom a sekély vízben, kissé oldalra billenve, nagy mozdulatlanában és mohos oldalán elfeküdt a reggeli nap. A molnár nézte a szökevény malmot s nevetett szélesen, az igaz emberek örömeivel:

— Lám, hogy megvagy... Várj csak, te...

Aztán loholt vissza a töltésen, egészen a halászok házáig, hol a halászok álltak a parton hárman és rovott vesszővel mérték az áradást.

— Megvan-é — kérdezték.

— Által a nyíresnek. Ott van, — mondta a molnár, az öreg és járt a melle a sebes járástól, — megült a könyökben... Ladik kéne most, mert az enyim elment a malommal...

— Ladik, — kapta fel a fejét a hálósgazda, aki pápaszemmel nézte a földbeszúrt mérőbotot és olyan gondterbelt arccal, mint az orvosok a lázmérőt. — Ladik?... Mongya mán: tán át akar menni a malomért? — Hát.

A hálósgazda még két esztedeje trafikos volt a faluban, de hálót örökölt, túladott a trafikon s kijött a vízhez. Szeplős nagyképu emberke volt, de tudós. Értett a törvényhez, perhez, politikához, mindenhez. Úgy eligazodott a hivatalos írásokban, időzökben, adókönyvben, menetrendben, hogy bámulat volt nézni és mindig magánál hordott egy zöldfödélű kis könyvet, valami Halászatí Zsehnaptárt és azt mondták abból tanulja, hogy kell a halakat fogni... Vasárnap nem járt se templomba, se kocsmába, hanem nyakkendő kötött, szemüveggel újságot olvasott és a gátörnek vagy a naprendszer magyarázta, vagy a világháború indítóokait, vagy azt, hogy fogják meg a skandináv-emberek szigonnal a cethalat... Mert tudott az mindent.

Most csak olyan jóindulatú szigorral nézett le a molnárra.

— Nézze csak, öreg, — mondta, — a malomért nem lehet most úgy mirnix-dirnix átmenni...

— Má' mért nem?...

— Mért nem? Nevetséges... Azért, mert a malom odaát van, másik országban. Érti-e?

— Értem hát. Miért nem érteném: a tulsó országba. Éppen, hogy azért kell áthozni. Nemcsak a malom, hanem ott még az új ladik, meg komora... A komora a házam nekem, ott a szállásom, meg ruhám, meg más... Magam maradtam ez oldalba meg a macska, aki beszakadt az éjjel a vízbe... Meg nem hajtottam én át a malmot, uram: a víz vitte el; meg, ha érte mék, lopni se mék: enyim a malom...

— Jól adja. Nevetséges. — Mondta a halászgazda, de nem nevetett, hanem cigarettát sodort és pislogott közbe okosan, — hogy a magáé... Ez jó, hogy a magáé... Hát maga azt hiszi, hogy ez jogelm, hogy maga most elkövesen egy izét... egy jogsérelmet? Csak úgy ukkanukkfukk!... Mer ez jogi kérdés, öregem, érti-e? Fenét érti!... Hát van magába hogyishívják, ... jog-érzők? Fene van!... Itt közjogrul van szó, apám, meg magánjogrul, meg vízjogrul is. Mindenről. Meg jogfolytonosságrul. Arrul. Főleg... Azt hiszi ez is úgy megy, hogy csak hóórúpp, vállra a zsákot, be a garatszájon, oszt mán gyün is a dara... Ész kell ide, jó-ember!... Nevetséges.

A másik két halász nevetett, de a trafikos dühösen vágta szípkába a cigarettát, hosszan fujta a füstöt és borostás állat vakarta. Gondolkozott.

— A faluba menjen, — mondta aztán, — a község-házára. Oda. Kérjen határátlépést, aztán jelentse be személyesen, hogy igényt formál a malomhoz. Jogigényt. Így mongya csak. Érti-e? Jo-gi-gényt.

— Egen, — mondta a molnár gyámoltalanul, — értem én...

— Nahát.

Csak állt ott a molnár, leejtett karral de a halászok tovább sem szóltak, csak a rovást olvasták a pálcán s mondták egymásnak:

— Apad.

A molnár pedig elment a faluba a jegyzőhöz.

A jegyző szelíd, szomorú, álmatlanszemű, köhögős ember volt, ünnepdélutánokon is ott ült a zöldfüggönyös irodaablak mögött és vonalakat húzigált mindenféle savanyúszagú nagy könyvekbe. Sok gyereke volt és a fején kevés haja.

— Nézze barátom, — mondta a jegyző az álmos hangján, — nézze barátom: maga nem kaphat határátlépést, mert nem határirtokos. Világos, ugyebár... Mindjárt megnézzük azért, mit tehetünk... Hogy mit tehetünk, ugyebár...

A jegyző öreg könyvekbe temetkezett, hogy csak a kopasz feje látszott az asztal mögül és néha hümmögött... Kint sütött a déli nap és nagy sárga kockákban rajzolta a padlóra az ablakot... A molnár ült a szék szélén, két tenyerét szépen a térdére fektette, mint a fényképésznél és nézte a csizmája crát... Meleg volt, a szomszéd irodában egy írógép kocogott rozogán s valaki diktált fáradtan.

— Hát kérem, — mondta a jegyző s kiemelte szempilláit a nagy öreg könyvek közül, — hát kéremszépem, — nem lesz a dolog olyan egyszerű... Hm... Elsősorban annak az ismeretére volna szükségem, hogy ki találta meg a tulsó oldalon a malmot: magányos, avagy hatóság?... Mert ez lényeges körülmény, kéremszépem...

— Nyilván, hogy hatóság, tekintetes jegyző úr, — beszélt a molnár, — mert láttam jövet, úgy kilenc óra tájban, hogy nincs már ott a malom szemközt a nyíres-

sel... A gátőr meg mondta, hogy látta, amikor katonák, tulsó parti granicsár-katonák, rajtaütöttek a malmon, oszt csak szárba vették, felvontatták a sziget sarkához, a kis öbölbe, ott meg parthó kötötték jó erősen... Oszt így ott ül most a malom... Az én malmon... Éppen szemközibe a régi helyinek...

— No látja, kéremszépen... Szóval a dolog most így alakul: figyeljen ide: maga bead egy kérvényt a külügyminisztériumba...

— Eén? — kérdezte a molnár riadtan — én?...

— Maga kéremszépen, maga... Csak ne féljen, kéremszépen, majd azt itt mi elintézzük... Szóval bead egy kérvényt a külügybe, amelyben közli a tényállást és kéri, hogy köteleztessék a malmot megtaláló határőr-alakulat a malom visszaadására... Érti?...

— Egen — mondta a molnár felvidultan, — köszönöm is szépen...

— Nononono... várjon csak, kéremszépen, várjon... ugyanis a külügy a kérvényt átteszi a másik ország fő- és székvárosába akkreditált követünknek. A követségünk meg annak tartalmát közli az ottani külügygel... Az ottani külügy... hm... az ottani külügy átteszi az ottani belügynek, mivel az eljárás lefolytatására ez bir hatáskörrel. Világos, ugyebár?... No már most, kéremszépen, ... hol is tartunk?... Ja, igen. Tehát az ottani belügy leadja az egész aktát illetékes osztályának, aki viszont megkeresi a mi konzulátusunkat... Érti eddig ugyebár, kéremszépen?...

— Értem, — mondta a molnár és izzadt.

— Tehát az ottani illetékes tényezők konzulátusunkkal karöltve, kéremszépen, bizottságot alakítanak és mi történik most? No mi történik most kéremszépen?...

— A bizoccság visszaküldi a malmot, — düllesztette ki a mellét a molnár, hogybát van itt jogérzék.

— No, nem, kéremszépen... Nem egészen... A bizottság kiszáll a helyszínre és felveszi a jegyzőkönyvet... Aztán ugyanezen úton visszaküldi...

— A malmot?...

— Nem. A jegyzőkönyvet.

A molnár aztán nem is kérdezett tovább semmit. A jegyző meg írni kezdte a kérvényt... A nap sütött szépen s mindig sárgábban. A molnár ült a szék szélén és a malomra gondolt, ami ott van a kisöbölben...

Délutánra meglett a kérvény, a jegyző felszerelte, a molnár meg aláírta, olyan nagy, görbe és kemény betűkkel, mintha rovást vágna az őrlőkőbe. Aztán hazament. A partra.

Az emberek azért jók s a molnár kapott szállást a gátőrbázisban, a szerszámoskamrában. Felásta a gátőr veteményesét, megcsinálta a kerítést: ebédet is kapott, néha csak früstököt. A halászgazdának megkötötte a szakadt hálót s foltozta a ladikfeneket, meg néha kiment velük a vízre: kapott aztán ott vacsorát. Osztást, azt nem adtak neki a hálóból, de az aprajából vihetett. Az emberek azért jók és molnár elélt a parton, szemben éppen a malmával, ami ott ringott a tulsó oldalon, jól kikötözve, a kisöbölben.

Esténként csak megállt a molnár a gátélen, ott, ahol még mindig fel volt tépve a föld a cövekektől s az éjszakai csatától és átnézett a malomra... A halászgazda ilyenkor meg mögéje került és orozva rácsapott a vállára:

— Nuo, apám, hát igazam vót-e?... Mer jogérzék az van itt! Igaz?

A molnár bólintott, hogy igaz és elfordult a malomtól.

A víz megapadt, elment az áradás. Elment egy hónap és nem jött semmi. Elment másik hónap, nem jött semmi. Elment a harmadik hónap és jött a kisbíró, hogy gyűjjön be a molnár gazda, hívatja a jegyző úr...

— Hát kéremszépen, — mondta a jegyző az irodában és kibújta a könyvei közül, — kéremszépen: megakadtunk... Az akta már a tulsó országban van, az ottani külügyben, de félek, hogy gyors intézkedést nem remélhetünk... Ugyanis tavaly pontosan ugyanezen határszakaszon átúszott három kacsa erre az oldalra. A tulsó parti káros diplomáciai úton magános elleni pert tett folyamatba, mely azonban eredményre nem vezetett... Most aztán nincs kizárva, hogy odaát retorzióképen megtagadják ezt a visszaszolgáltatást, vagyis a malmot...

— De tekintetes jegyző úr, megesküszöm én mindenre, hogy még csak nem is láttam azokat a bárom kacsákat...

— Ejnye, kéremszépen, nem is erről van szó... Ez retorzió...

— Retorzió, — mondta a molnár s nem tudta a szó értelmét, de megérzett benne valami kemény ütést, — retorzió...

— Igen... De szeretnék segítségére lenni, azért hívtam... Tegnap beszéltem a városban egy régi iskolatársammal. Az illető gazdag ember, független ember és kétszer annyi szíve van, mint másnak, mert művész. Híres művész, az egész világon vannak barátai. Könnyes lett a szeme, kéremszépen, mikor elmeséltem neki a maga esetét és azt mondta, segíteni fog... Itt van ezen papíron a címe: Villasor, huszonegy. Ez a szám meg itt, a maga kérvényének a száma. Csak menjen be hozzá és mondja meg, hogy én küldtem... No, menjen...

Ment is a molnár még aznap be a városba. Meg is állt már délután egy furcsa ház előtt, aminek lapos volt a teteje, előtte rövidrenyírt kert, meg vasrácsos kerítés. A ház végéből mintha muzsikaszó hallatszott volna... Villasor, huszonegy... A csöngetésre előlebegett finoman egy ember, akinek császárszakálla volt és csikos mellénye.

— Mit óhajt? — kérdezte a csikos, de persze belül a vasrácsoson.

— Kérem alásson, a nagyságos úrral...

— A nagyságos úrnál társaság van...

— Tessen már beengedni, — könyörgött a molnár — tudnak má rólam...

A csikos nézett rá egy percet, aztán megnyitotta a kaput. A megborotvált kertben át bevezette a házba és egy szobában megállt.

Karácsonyfák között.

(Ludányi Ernő örm. felvétele.)

— Egy perc türelmet, — mondta halkán. Olyan nesztelenül tűnt el, hogy azt se lehetett tudni, melyik ajtón ment ki.

Meleg homály volt a szobában, kevés bútor, súlyos függönyök és valami csudálatos egyszerűség. És minden barna volt, barna és arany... Most megint hallatszott a muzsika, de egészen közelről, a szomszéd szobából... Zongora volt: halk, petyegő pontok, aztán egyszerre csak hegedűszó ömlött fel mellőle olvadtan és nagyon mélyről... Ó, gyönyörű volt a hegedűszó ott az aranybarna szobában: szép béke volt a hegedűszóban és lassú szárnyalás, sima volt a hegedűszó és édes és megömlő, csupa sűrű csillámlás és puhaság, mint a napon csorgatott méz...

— Chopin, — mondta egy könnyű hang a csukott ajtó mögött. Asszonyi hang volt, hazug és láthatatlan. — Chopin költő volt, barátom, Beethoven pedig filozófus. Mi, asszonyok nem szeretjük a filozófiát...

Ilyen különös dolgokat mondott az asszonyi hang odaát. És minden olyan szép volt itt, olyan val színűtlen és olyan idegen, hogy a molnár, aki állt-állt a szoba közepén, talán megérezte, milyen távol van innen, a sárga folyó, a gránic, a sáros parti élet és a töltésoldal, ahol verekszik az emberrel a víz... Akkor nyílt az ajtó és bejött egy úriember, akinek ezüstszerű haja volt és koromfekete szemöldöke.

— Ach, — mondta a szép úriember nagyon kedvesen és nagyon gyorsan, — ach, ön az én pártfogoltam? Örülök, örülök... Gyalog jött, kérem, gyalog?

De feleletet nem is várt, csak beszélt tovább. Az ezüstfejú úriembernek minden második szava kérdés volt és az egész ember csupa mozgás, szemöldökrángatás és nyugtalanság:

— Mi van a malmunkkal, mi van?... Végtelenül meghatott a dolog, ahogy az én kedves Henrik barátom elmesélte, végtelenül... Hogy van az én Henrik barátom, hogy van a falujával?... Jól, lám-lám... Személyesen sajnos, nem interveniálhatok ebben az ügyben, mert jogi, vagy éppen anyagi ügyekben egyszerűen bámulatos a járatlanságom... Egy bejelentő-lapot nem tudok egyedül kitölteni és tegnap jöttem rá, hogy már összeadni sem tudok... Hm., bizony, igen: a zene kicsit elszakított minket a földtől. El... Nem baj, kérem, semmit sem jelent... Ön, mint izéhogyszívják... partbirtokos, ugyan: ön, mint partbirtokos tagja ugyebár a Nemzetközi Árvízmentesítő Társaságnak? Persze... Nekem a Társaság elnöke, Patricziusz szenátor, régi jó barátom... Patricziusz barátom jelentős valaki a tulsó országban, ahol most az ön malma van: szenátor, komoly miniszterjelölt odaát, satöbbi... Egy szavába kerül... Tegnap különben beszéltem a Társaság titkárával is, de ezenkívül fogja ezt a levelet, menjen fel a Nemzetközi Árvízmentesítőhöz, ott adja át üdvözléssel együtt a szenátor úrnak... Ne köszönje, kérem, ne köszönje... Isten önnel... Örülnék, ha mielőbb foroghatna már a vitorlája... Hogy nem szélmolnár?... Ja!.. Nem jelent semmit: akkor a garat...

A molnár már csak a vasrácsos kapunál jött zavarba, mert ott vette észre, hogy a kalapját végig a fején felejtette... De akkor már csak felsóhajtott, mert örült, hogy kívül van a furcsa házon, ahonnan úgy szállt utána újra a muzsika, mint valami érthetetlen világból, valami idegen csillagból jövő beszéd...

A szenátor urat megtalálta az Árvízmentesítőnél.

Az anketának vége volt s az urak szivarozva ültek a borszékekben. Az előszobában egy apró ember próbálta a lábáról levenni a molnárt és azt mondta, hogy most

nem lehet bemenni bácsikám, mert az anketát folyik, a szenátor úr az esti gyorsral utazik és idegeneknek tilos a belépés. — Legyen máskor szerencsénk, — mondta az előszobai ember és egy nagy papírvágó ollóval vagdalta hegyesre a körmét, — az idő pénz...

De mikor megtudta, hogy levelet hozott Villasor huszonegyből, barátságos lett és megígérte, hogy a levelet majd ő átadja a szenátor úrnak...

— Nem lehet, — kapott vérszemet a molnár, — nem lehet: csak személyesen lehet, kéremalásson...

Igy aztán bekerült a molnár a borszékhez, a lengő szivarfüstbe és átadta a levelet a szenátor úrnak. Személyesen.

A szenátor úr nagy, kövér ember volt: a haja kékkesfeketére volt festve, finom mellényéből valami cukros illat áradt, a ruhája elegáns és körme határozottan piszkos.

— Igen, — mondta a szenátor úr, miután apró szemével végigszánkázott a sorokon és összehajtogatta a levelet, — majd igen... Hm... Öhm... Önnek a malmáról van szó, nemde?... Valami régi malom, vízimalom, nemde?

— Igenis, kéremalásson, százesztendő a malom, — mondta a molnár — a nagyapám verte fel, a hajót mán én caeréltem, de a dúcba még be van pörzsölve a dátum, aki megmutatja, hogy százesztendő. Több is még valamivel... Öregebb nem is vót a parton...

— Érdekes... Nagyon érdekelnek ezek a romantikus foglalkozási ágak — mészázott a szenátor úr, — legutóbb beszéltem egy öreggel, aki még postakönszt volt valamikor: ott ült a magas kocsiakon és fújta a vadászkürtöt... Véleményem szerint ez a malom, mint határszéli ingatlan...

— Párdón! — emelte fel az ujját egy monoklis öregúr az egyik székből, — párdóón, kérlek alásson... Engedelmeddel egy kis magánjog: a vízimalom ingatlan, vagy ingó dolog?... Jogászok a fedélzetre!... Hehehe...

A szenátor-elnök új szivart dugott a fejébe és elgondolkozva lengette a gyufát:

— Hát kérlek, ezekkel a fogalmi meghatározásokkal úgy vagyunk, — mondta, de akkor látta, hogy a molnár ott áll még előtte kemény katonaiállásban s ezért odaszólt: — Menjen csak haza, kérem és egy pár hét múlva nézzen be. Foglalkozni fogunk a dologgal... Öhm... Foglalkozni fogunk...

A molnár elment. Ahogy kilépett az ajtón, szivarfüst és szőfoslányok úsztak utána:

...A definíció, uraim, mely az ingatlan fogalmát állaguk változhatatlanságához köti...

A molnár két hét múlva megint bejött a Nemzetközi Árvízmentesítőhöz, de az apró ember az előszobából kiszólt, hogy a jövő héten bácsikám, a jövő héten; nem lehet a dolgot felfújni, mit gondol... A másik béten meg csak annyit mondott zordonan, hogy érdemleges válasz ez ügyben még nincs. Majd írásban... Mikor a molnár leült törten a folyosón egy padra, a szigorú apró ember kikurjantott az előszobából, hogy felvilágosítások elnyerése után a társulati helyiségek az igen tisztelt felek által elhagyandók... És bevágta az ajtót.

A molnárnak otthon, a gáton, azt mondta a trafikos-halászgazda:

— Micsoda? Kidobták a Nemzetközítőt?... No, maga se tuggya, bova kell menni! Ide figyeljen, apám: van a városba egy ügyvéd, aki igazgatósági tag a Nemzetközínél... Az olyan ügyvéd, aki csak a szegényt pár-

tolja, érti?... Olyan szája van, de olyan szája, hogy hajajj!... Ahho menjen, az maj szétvág a Nemzetközi-nél, csak úgy porzik...

Igy mondta a halászgazda, a molnár pedig betalpalt az ügyvédhez, aki pártfogója a kisembereknek. Az ügyvédnek vörös haja volt, borotvátlan álla és a rendetlen irodájában három borzas gépirőzője, akik szüntelenül pattogtatták az írógépeket, mert sok munkát adnak a kisemberek...

— Hogyan? — kérdezte az ügyvéd — mi is az az objektum?...

— Nem objektum: malom...

— Ahá, ahá, malom, — éledt az ügyvéd, — gőz?... henger?...

— Viz, — mondta a molnár félénken, — vizimalom... Csak on daráló...

— Ahá, vizimalom. Kend hát vizimolnár, — szolt az ügyvéd és rögtön átsapott népies irányba, ami rozszul állt a töltőtollához és az amerikai íróasztalához, — No, maj csinálunk egy kis seprést, urambátyám... Először az Árvízmentesítőnél... Nem állunk meg, nem állunk meg!...

— De a jegyző úr mondta, hogy retorzió...

— Retorzió? — süvöltött az ügyvéd és akkorát csapott tenyérrel az íróasztalra, hogy szétrepültek az akták, — retorzió?... Maj megyünk akár a népszövetségig... Döntőbíróság!... Genf!... Emberi Jogok Ligája! Itt áll előttünk az ember, mélyen tisztelt szövetségi tanács, itt áll az ember, akit kenyerétől és hajlékától fosztott meg egy elemi katasztrófa s a bürokrá-

cia!... Igy... Háháá, kee nem ismer engem, urambátyám!... Majd én megmutatom! Gyerünk az Árvízmentesítőhöz...

Kapta a kabátját az ügyvéd és úgy lobogott végig az utcán vörös hajával, nyitott felöltőjével, mint egy forradalmi zászló:

— Majd én befutok itt, — kiabálta és négyesével ugrálta az Árvízmentesítő palotájában a lépcsőfokokat, — háháá, kend nem ismer engem...

— Jól mongya, — örült a molnár és rohant utána, — jól mongya...

Az igazgatósági szoba előtt lecsendesedett a szegények pártfogója: halkan beszélt az apró titkárral, letörölte a lábát, megigasztotta a nyakkendőjét, megköszönte a torkát és kopogva lépett be az igazgatói szobába...

A molnár állt kint az ajtó előtt és hallotta bentről a monoklis igazgató hangját, amint beszélt a vörös ügyvédhez:

... Nagyon csodálkozom, doktor úr, hogy exponálja magát ebben az ügyben... Mint igazgatósági tagot felvilágosíthatom, hogy először is: nemzetközi társula-

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cifraságok helyett a magunk levelezőlapjain üdvözöljük rokonainkat és ismerőseinket.

tunknak nem érdeke határmenti jogi villongásokban kompromittálnia magát; másodszor: társulatunknak még kevésbé érdeke, hogy annak a bizonyos folyamrésznek kissé elhanyagolt állapotára felhívjuk a figyelmet... A kanyarban átvágásra volna szükség, vagy az egyik oldalon mélykotrásra, tehát jelentős üzemi terhek vállalására, amelyek természetesen maguk után vonnák a személyi kiadásaink csökkenését és az osztalék redukálását...

Többet nem hallott a molnár, de érteni ezt se nagyon értette. Később kijött a vörös és belekarolt a molnárra.

— Nézze, urambátyám, — mondta a nép barátja, míg mentek lefelé a lépcsőn, — a dolog jó kezekben van és haladni fog... Lassan, ugyebár, de halad... Halad, kérem, halad... Hm... Az akta már a külügyben van... Már! Nagy szó, kérem, nagy szó!... Erről megelőzőleg nem is volt tudomásom... Csak bizalom. Bizalom és türelem!... Isten megáldja, gazduram, tizenegykor tárgyalásom van. Ha van valami, csak jöjjön be hozzám, vagy írjon: itt a címem...

Kezébe nyomott egy névjegyet, megbillentette keménykalapját és elszárguldott. Tárgyalása van.

A molnár megindult nagy keserűséggel és meg sem állt a partig.

*

Ez délben volt. Éjfélkor aznap, a molnár megkapta a malmot.

Szép éjszaka volt augusztusi, sok hulló csillaggal. A szenátor úr valahol a tulsó országban ezen az éjszakán készült a másnap elmondandó nagy beszédére; az ezüstfeji művész külföldi turnéján ezen az éjszakán aratta élete legnagyobb sikerét; a monoklis igazgatónak a Jogászok Törzsasztalánál sikerült ezen az éjszakán egy bámulatosan egyszerűnek látszó kérdést a jogfilozófia segítségével olyan bonyolulttá maszkírozni, hogy három órai vita után maga sem ismerte rá; a vörös ügyvéd ezen az éjszakán nem aludt, fehér porokat szedett feje ostyába és elhatározta, hogy a legközelebbi községi választáson feltétlenül küzdőtérre lép a kisemberek védelmében. Az akta aludt, valahol a másik országban aludt, külügyben, irattárban, a hátán sok stemplivel, bélyegzővel és szelvényekkel... Azért a molnár ezen az éjszakán mégis megkapta a malmot: csákyával kapta meg, oldalfalánál. Nem, nem jött leirat ezen az éjszakán, átírat sem jött megkeresés és érdemleges válasz sem jött. Csak szél jött: a Bertalan-napi vihar... Ó, nagyon egyszerű történet.

Augusztus huszonharmadika volt, Bertalan estéje. A gátör látta, hogy napszálltakor sárga az ég, este sok csillag hull és tudta is már, hogy éjszakára megjön Szent Bertalan szele. Éjfél felé lámpát fogott a gátör, hogy megnézzé a ladikok láncát, de rövidesen törtetett is már vissza s rugta be a szerezámos kamara ajtaját, ahol a molnár aludt egy öreg hárságyon:

— Kejjen föl, szomszéd, — rikoltott a gátör, — kejjjen föl: tépi a szél a malmot!...

Felugrott a molnár, mert úgy aludt mindig, mint a nyúl. Ledobogtak a partra. Törte, úporta a szél a fákat, a töltés tetején zúgtak a sürgönykarók, csörgött a ladikok lánc: a vihar táncolt s az égen sehol egy felhő, csak sűrű sok csillag. Ez Bertalan szele... És látszott fényében a csillagoknak, hogy im igazat szól a gátör: ott bukdácsolt a malom sötét teste a túloldalon, de egészen megoldva, kilengve néha a vízközépig, mert talán már csak egy rossz kötél foghatta odaát... Gra-

nicsárok kötötték parthoz a malmot, nem vízenjáró emberek, most aztán viszi az első szél...

— Elébe! — vezényelt a molnár s már ugrottak is ladikba mind a ketten: kormányoldalra a gátör, orrra a molnár. Hármat sem húztak a lapáttal s már elvágott előttük villámgyorsan a malom...

— Viszi már a víz! — ordított a molnár, — most ufána!...

Tulsó szél volt, erre nyomta a malmot s egyszerre beérték. A molnár kihajolt az orrból s úgy vágta be a csákyát a malomoldalba, hogy reccsent a deszka.

— Megvan! — mondta a molnár. Felkezelt a csákyát, a ladikláncot átfűzte a korlátot és bemászott az oldal falon. A hajófarban elnyomta a rudas kormányt s a malom szépen ment a part felé...

A holtágba vitték a malmot ahol áll a víz és partnak ültették. A malom zökkent egyet és megállt.

A molnár megtörölte kabátujjával a homlokát és azt mondta csendesesen:

— Köszönöm, szomszéd...

Csak ennyit, ilyen egyszerűen, más semmit. Nem ráztak kezét — férfiasan. Csak álltak egymás mellett egyformán és beszéd nélkül, mint a katonák. Csak álltak az üres parton, Szent Bertalan szelében, felettiük égtek gyengén a csillagok, a csillagokon is túl elterült sötétben, kéken az ég. Az égben Isten lakik: Isten, aki arany trónuson ül, igazat oszt s parancsol a tengereknek és szeleknek.

... aki parancsol Szent Bertalan szelének...

Székely karácsony.

Írta: TARJÁN JUTKA.

Az északi szél sziszegve, vijjogva nyargalt végig a zalai halmokon. A kopár fák, mint irtalomért esedklő, fölnyúló kezek váltak el fekete ágaikkal a nagy fehérségtől és azéterterülő ujjak csattogva összeverődtek. A bokrok neszező koppanásokkal engedelmesen hajbókolnak, de védelmül tövük köré gyúrták a púposodó havat. Folytonos reccsenések között sívítva söpört, mint dühös fúria, kibomlott szárnyalással a januári vihar. Nagy neklhevüléssel, önnön erejétől egyre dúzzadtabban feszült neki a hosszanti völgyeléseknek és mintha minden kiálló szögletet, éles kanyart, magasodó kupacot és bukkanó hajlást el akart volna tüntetni; kavarta, simította, türelembe hordta, legyezve szórta a havat. Simult, laposodott, terpeszkedett a lepel és a nagy egyenetlenségre úgy elfeküdt, mintha végkép be akarta volna fődni a tájat. Az óriás szemfedő ellepte az utat is és a röppenő pelyhek úgy csapódtak szerte széjjel, mintha öntudattal akarták volna befejezni a nagy művet, amellyel ágyat vetettek a minden élet elfektető pihenésnek.

Már erősen alkonyodott és a csendőrrjárőr egyre terelelőbb léptekkel iparkodott a csonttá fagyott keréknyomokhoz igazodva, előre. A legfinomabb szattyánbőr sem ropog úgy a talpbélés alatt, mint ahogyan a hó felett a ráneheződő csizmatalpoknak. Mintha csak a kibalt táj parancsolta volna rájuk, szótlanul tapodtak. A hidegen úgy szállt ki szájukból a pára, akár a pipa bodrosodó füstje, de ajkuknál már keményre feszült a fagyott bőr és fülcimpájuk teteje bizsergett, mintha külön életet élt.

Huszonkét kilométer volt a lábukban és még jó félóra az ős. A szél a tűnő naphoz hasonulva, alább-

hagyott és puffadt pihékkel, élénkülve havazott. Keringő táncukat addig nézte Molnár Imre csendőr, amíg gondolt egyet és kissé lihegve, fújva megszólalt.

— Lám őrmester úr, amikor ezek a pelyhek kiszakadnak abból a szürke felhőclhából, az olyan, mintha megszületnének. Aztán szállongva ringanak néhányat és akkor élnek, amikor balni indulnak. Olyan ez, mint az életünk. Csak bajlongunk egyet-kettőt, máris ott boká-zunk a halál pitvarában.

Nyilas őrmester eltörülte bajszaróját a jéggé dermedt lehelletet.

— Na, ezen töprengtél? Hát mi még elég magasan lebegünk, hála az Istennek, aki egy-egy ilyen pehelyben is arra a tanulságra oktat bennünket, hogy mindennek értelme van, még az ilyen semmi csöppnek is, mert ráborul az őszi vetésre és melegen tartja.

A sötétség puhán szétterilt és nagy messziről, túl a glédicsfák sövényén, pislogni kezdtek integető fényükkel az apró ablakok.

*

A fordulónál, a Zala hídján előtt elöttúnt a bádóg Krisztus. A hóról visszaverődő hideg kék fény megvilágította a fakón hányódó színeket, a repedező keresztet didergő, vékony, sárga mellű, fáradt, megkínzott testű Megváltó alakját. Apró kis fények imbolyogtak a kereszt tövében, mint félenken rajzó szentjánosbogarak és sárga lángjuk, mintha sugárzó aranykoszorúval ültette volna körül a Szenvedő tövises homlokú arcát.

Molnár csendőr fojtottan súgta:

— Ott van valaki!

— Látom! Majd megnézzük.

Apróra összekuporodva, rogyant derékkal, lehajtott, fedetlen fővel, ős vándor térdepelt a kereszt tövében és halkán, elmerülten énekelt. Zümmögve szállt a hang, nyújtva a dallam és az áhítat szárnyán megszépült a fakó énekszó. Előtte alig méternyire kis fenyőn rózsaszínű, meg fehére pamutfoszlányok imbolyogtak, ezüstözött szaloncukrok üres papirjai libegtek, hegyében üvegcsillag villodzott és legalul egy aranyozott dió himbálódzott. Az ágacsokak szélein pedig egy tucatnyi tövig égett tarkaszínű apró gyertya sercegett. A gyengülő szél bele-bele kapott pirinyó lángocskáiba s az olvadó viasz, mint nehéz könnycsepp, le-lepergett. hogy lyukat égessen a hóba.

A keresztrefeszített Krisztus átvért lábai és vérző szíve alatt egy árva lélek szárnyalt. Zsongott az őszi karácsonyi ének, a gyertyácskák csöppnyi fénye össze-ölekezett és a bangulathordozó látvány előtt, ellágyult szívvél állt a két csendőr.

Megvárták a csendes imát, aztán amikor az öreg fölitépáskodott és fehér abaposztós nadrágháról leverte az odafagyott havat és karimájával a kabátujjához vert kalapot a fejére tette, Nyilas őrmester rászólt:

— Hát maga mit művelt itt?

A vándor az ütött-kopott tarisznya málladozó, foldozott szíjját halk sóhajjal megigazitva, tisztességtudóan kiegyenesedett, fénylő meleg, barna szemét rávetette az őrmesterre és előrelépett egyet.

— Karácsony estét tartok.

— Hiszen az rég elmúlt már, ma Vízkereszt van.

— Elmúlt annak, akinek volt, nekem most van. Ezt a kis fát az útszélen találtam, úgy, ahogy van, ott a szélső udvarháznál. Elhoztam ide, meggyújtottam, s fohászoktam egyet. Székely karácsony ez. En már nem

BETLEHEMI CSILLAG.

Betlehemi csillag:

*Napkelet csodája, —
Boldog, aki már kereste,
Boldog, aki várta!*

Betlehemi csillag:

*Tósjel — büszke zászló,
Borulaton, vak homályon
Fénylő-átsugárzó!*

Betlehemi csillag!

*Órök égi fáklya,
Szent örömet, megváltást hoz, —
Mindnen hívő áldja!*

Betlehemi csillag:

*Hit világossága, —
Dús király és kőszia pásztor
Egyformán csodálja!*

Betlehemi csillag:

*Útjelző tűzcsóva,
Sugárát — nem palotára,
Kis jászolra szórja!*

Betlehemi csillag:

*Új élet forrása, —
Míg világ lesz — s ég tündöklök,
Ki nem alszik lángja!*

Betlehemi csillag:

*Átilliók reménye,
Nézünk, nézünk s imás ajkkal
Mondjuk: békel béke!*

VÁLYI NAGY GÉZA százados.

mehetek Szeredába a templomba, szép bibliával, zsoltáros könyvvel, engem nem vár terített asztal. Baktatok, poroszkálok, mint a nyájtól tévedt barom, amely a közös legelőt keresi. Nem érdelek én kemény beszédet. Nem is koldulok. Értek én mindenhez, barkácsolok, ami csak kell. Ismernek engem a csendőr urak a szomszéd járásban. Jó szívvél vannak erre hozzám.

— Hová való?

— Erdélyországba. Szívemben világosságot viszek, mert éltet a remény. Hej, ha magukat látom a kakastollal, mindjárt emberebb ember vagyok. Eszembe jut, amikor felergeltem a Harglára és kujakommal megfenyegettem az András-keresztet. El kellett menjek hazulról, hogy suvadjanak meg ott a Regátban. Nálunk az erdőszélen élő fenyőre rakunk gyertyákat, a házaknál nincs, künt énekelünk az élő fák körül. Sok sírhant járt most az eszemben, meg az, hogy miért őrizték ma-

guk olyan nagyon a balázsfalvi szemináriumot... Egy napon majd mind egymásra ismerünk.

— Hová akar menni?

— Vissza a faluba, Valamelyik istállóba.

*

A két csendőr egymásra nézett, szemük mintha fenyeesebben csillogott volna, mintha hirtelen egy gondolatban találkoztak volna. A csizmaszárban már nem érezték a farkasordító hideget, a szívükben megbullámzott valami és mintha érezték volna a fenyőgally illatát.

— Jöjjön velünk az őrre, majd ott elbeszélgetünk egy kicsit, jut tán harapnivaló is.

Az öreg székely köszönettel ált be közéjük és beszélni kezdett csavaros, tempós, ízes, édes, székely nyelven. Elmondta, hogy a meggyiszínű parolís 82-es székelyudvarhelyi bakák között volt, amikor 1914 őszén Drohovitznál, Galiciában elfogták, Szibériába került, átesett a flekktifuszon. Aniker hazavergődött, szomorú világot talált. Padlásán gondosan becsavart nemzeti színű zászlót leltek, megbotozták és nem volt többé maradása. Azóta csak itt szeret élni Göcsejben.

— Csak úgy beszélnek, mint mi. Néha behúnyom a szememet és úgy hallgatom őket. S kezem térdemhez suvasztom, azt hiszem, otthon vagyok. A legfelségebb templom a havas-mező. A madarak éneke szép boltívet húz fölém. Szállongó bogarak, fák, virágok kórusban énekelnek. Nagy fenyő az oltár, a szellő zizegve orgonál és olyan a levegő íze, mint a kemence szádjáról kikerült hamvas pogácsa. Ott lehet imádkozni. Mert a székely nem fél az időktől. Látom a sáros utakat, a condrás, bocsoros embereket, amint a nagy hasas zöld üvegek-ből a fodormentás-szagú nehéz fenyőpálinkát isszák és durváskodnak véreimmel. Nyenkor elfog a dühös szomorúság, mint amikor először hallottam a menetelő oláh katonák énekét, de mi székelyek Attila óta meg tudtunk állni a székekben. Az ozmán az világbirodalom volt, mi mégis a magunk életét éltük. A német kő alatt sem hervadtunk el. Keményen, dacosan várunk, mi tudjuk mire. Akik körülöttünk vannak, mind másfajta, mind utánunk jött, a tenger oláh, a számító örmény, a hideg szász. Mindenki minket akar megenni. Tudom leborotválják a hegyeinket, de mi hívatottak vagyunk arra, hogy uralkodjunk azon a földön.

*

Beértek az őrre és Etédi Bedő Balázs megmutatta elrongyolódott igazolvány foszlányait. Az őrbeliek hallgatták a kereszti ájtatosság meséjét és meggyűlt szeretettel vették körül az öreg székelyt. Karácsony késő érzéshulláma elborította őket és az aranyeső a szívükbe hullt. Maradt még diós és mákos, Julis asszony, a főzőné behozta, akadt sültalma, cserépfazék tejjel, meg sajt, mert Balázs a húst elutasította.

Engedelmet kért és újból énekelni kezdett és végérvényesen második karácsonyt ünnepelt az őr. Megszületett, rájuk áradt a hangulat. Valamennyiükön áthu-lámozottak a keserű magyar érzések és fölloldódva zengtek az ünnepi éneket.

Balázs megint beszélni kezdett, hangja erőre kapott, mint szószéken a papé.

— Vaj csakugyan hiszik, hogy Erdély elveszett? Hangos zúzókat alatt az aranykincses patak sodra más lehet? A mi bánatunk örökös pusztájában nem kél föl

a nap? Erdély áll, mint a szikla. Mi lebullhatunk róla, mint mohos kődarab, de ő maga össze nem omlik soha! A székely faluk majd föltámasztják az eltemetett Erdélyt. Intenek felém a halmozódó pirosesíkos dunyhák, a cifra kapuk, kötöz a fészek melege, üzennek a fejfás sírhantok. Én emlékszem egy öreg asszonyra, ványadt száraz keze babrált és sustorgó mérges fehér párák szálltak föl az ólomról. Arcán rontások boszorkányos titokzatossága bujkált. Öntés előtt hozzám fordult:

— Miről jósoljak?

— Erdélyről!

Szikrázott a szeme, üstjét kidobta a hóba és rámrivallt dühödten, mint akit megszegyenlítetttek:

— Erdély örök! — visította és elrohant.

Igen! Büszke őserdők alatt és hegyek mélyén ott szunnyad só, arany, vas, szén, opál, furcsaszű ás-ványvizek forrása, azt nem érheti más, csak székely...

Hirtelen megcsuklott a hangja, ráborult Nyilas őrmester fegyverére és csókolni kezdte. Könnyei ráfolytak a hideg vasra. Aztán elszégyelte magát.

— Nem akarok mást, mint székely karácsonyt tartani — és kiment az udvarra. Fölbámult a felhős égre és örömmel kiáltott föl:

— Látok egy csillagot a tejútból. Ma is üzen Csaba, mutatja, merre van Székelyország. Ma Vízkereszt van, három királyok ünnepe, az Úr megjelenésének ünnepnapja, mert Krisztus ekkor jelentette ki magát a pogányoknak...

Csúnyán köhögni kezdett. Julis asszony forró teát itatott vele, borogatást adott rá és az őr lassan elcsendesedett.

Éjszaka volt.

*

A városokban e naptól kezdődött a Farsang.

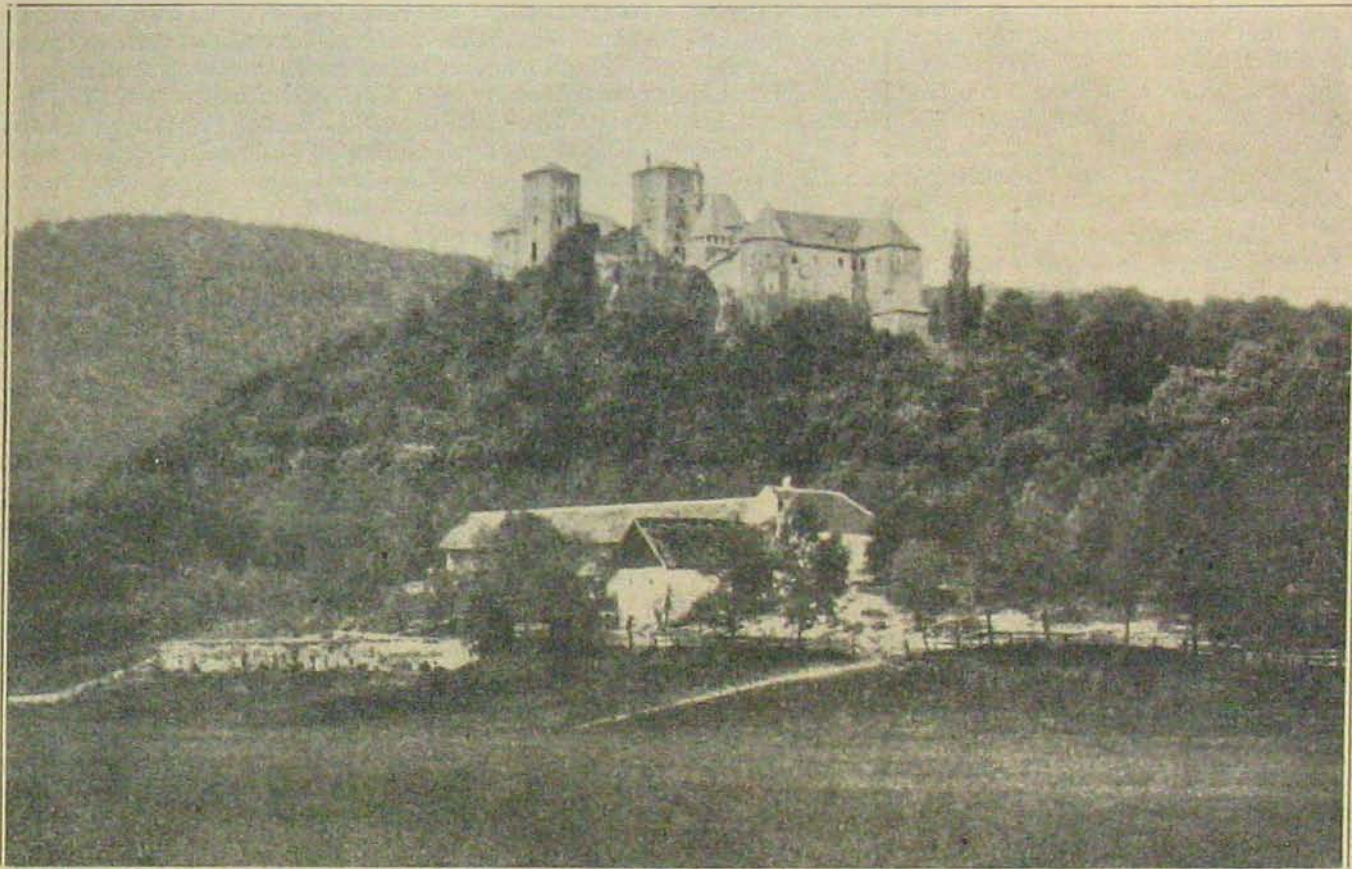
Különbéke a dolinában.

írta: KOMOLY DEZSŐ tiszthelyettes
(Budapest).

Besorozásom után — tizennyolcéves fejjel a világháború második évében — büszkén hordtam a nemzeti színű szalagot, mely a katonai szolgálatra való alkalmasságomat jelképezte. Bár a harctereket járt katonáktól sok csatáról hallottam, mégsem tudtam a háborút olyan borzasztónak elképzelni. Elhatároztam, hogy a körülöttem lezajló harctéri és ezzel szoros kapcsolatban levő élményeket feljegyzem. Mintegy hét hónapig szorgalmasan gyűjtögettem, jegyezgettem a naplómba, senki ezért nem bántott engem, csak éppen egy Novotni nevű cseh őrmester. Mikor kezébe került a naplóm „hazaárulót” és „kémet” kiáltott és tűzbevágta a naplóm. Ilyenek voltak ők: kifelé hűséges katonák nagy hanggal, befelé... egészen mások! Így is lehet országot szerezni, de mi tudjuk, hogy ami ebül jött, az ebül megy...

De hagyjuk, mert én most karácsonyról akarok mesélni, kitörölöm hát emlékezetemből kis időre Novotni képét.

Az emlékezetes szentestét és ezt megelőző időt 1916-ban Kostanyevica alatt elhúzódó dolinában — bemélyedésben — töltötte a századunk. Olyan volt ez a táj, mint valami nagy temető, a sirköveivel. A távolból balról fel-felesillant az Adriai-tenger kéken-szürkén csillogó tükre a leáldozó nap sugaraiiban. Lent a völgyekben az utak mindenütt magas pónákra húzott drótokra füzött

Ami vissza kell szerezniünk: Léka vára.

galyakkal álcázva. A géppuskák kattogása nem szünetelt. A gránátok pokoli üvöltéssel szállingóztak felénk.

Este hét óra tájban kaptam a parancsot, hogy 15 emberrel az előretolt állásban levő tábori őrsöt váltsam fel. Közölte velem a szolgálatvezető őrmesterem, hogy a vacsorát ne várjuk, mert azt az értesülést szerezte, hogy az olasz gránátok az élelmet szállító alkalmatosságot telibe találták. Emiatt persze némi lehangoltság vett erőt a kis csapaton. Rendes viszonyok között is csak napjában egyszer — este vagy éjjel — jutottunk az élelemhez, amit rendszerint a szétosztás után nyomban el is fogyasztottunk s így másnap nem akadt vele gondunk. Nappal a lehetetlenséggel határos volt ide élelemmel bejutni. Bizonyos volt tehát, hogy újabb huszonnégy órai, esetleg ennél is hosszabb koplalás vár reánk. A szenvedélyes dobányzók ezenkívül a füstölő után keseregtek a legjobban. Megérthető volt a lehangoltság annál is inkább, mert az estebéddel — a szentestére való tekintettel — a hazai csomagot is erősen vártuk. Műndezek ellenére megbízhattam étlen-szomjan is derék bajtársaimban, akik előtt a csüggedés ismeretlen fogalom volt. Edzett harcosok, — magyarok voltak...

A tábori őrsig vezető út nem volt álcázva, de annál inkább gránátok által sűrűn felszántva. A szép holdvilágos idő is megnehezítette az előrejutást. Nappali közlekedés ezen a terepen egyenlő volt a biztos halállal, mert akit megpillantottak, azt azonnal célbavették. Ezért bújva-krúszva igyekeztünk az őrhelyünkre.

A tábori őrs egy dolnában, az olasz állástól 25--30 lépésnyire volt. A báromszögalakú dolna széleit homokzsákok „diszítették”, gyengén védett hely volt, alig pár méter mélységű horpadással s a tetejét a csillagos ég

adta. Bármikor könnyű szerrel betévedhetett volna ide néhány gránát, vagy akna, amelyektől csak az állások közelsége miatt mentesültünk, mert pár méterrel rövidebbre irányított lövedék az ellenfelet is érte volna. Ugyanez volt a szerencséje az ellenséges tábori őrsnek is velünk szemben.

Leváltott bajtársam szerint az ellenség a szokottnál nyugodtabban viselkedik, nem lövöldöz és a gyakori kézi-gránát dobálását is beszüntette. Az a gyanúja, hogy bőséges ellátást és hozzá italt is kaptak, mert hangosabb a beszélgetésük, sőt időközönként a dudolásuk hallható. Alighanem beboroztak kicsit, vagy csak a karácsony tenné?...

Az őrszemek elhelyezése után kis csapatommal a dolna egyik sarkában a békebeli boldog karácsonyi időről álmodoztunk, meséltünk. Szeretteinkre gondolva, lélekben velük voltunk. Egyszer aztán az egyik őrszem az összekötő járőr útján jelentette, hogy az olaszok narancsot, csokoládét és karácsonyi képes levelezőlapokat dobálnak át hozzá. Az egyik ilyen képeslapon villanylámpám fényénél körülbelül az alábbi magyar szöveg volt olvasható:

„Kedves Magyar Bajtársak!

Ma, a szeretet és a béke magasztos ünnepén arra kérünk benneteket, hogy ne löjjetek. Tartsuk meg együtt a szentestét. A legnagyobb örömmel látunk mindnyájatokat, ma nem vagyunk ellenségek. Esetleg a ti szíves engedélyetekkel mi megyünk át. Bajtársi üdvözzel: egy magyarországi olasz kereskedő.

Kelt 1916 karácsonyán.”

Csend az egész vonalon: a puskák ropogása szünetel, csak imitt-amott röppen fel egy-egy rakéta. A tenger irányából a fényszórók sugarai hullámzanak olykor. Békeség van. Talán a jó Isten is megsokallta az emberiség azenvedéseit és a föld nyögését? Ezért előbbinek békét, örömet és szeretetet sugallt, utóbbinak pedig pihenést engedett, hogy közösen hirdessék e szentesten az Isten fiának: a világ Megváltójának születését.

A levél hatása alatt ilyen gondolataim éledtek, de gyorsan felocsudtam ebből a békeálomból, csak a katona szava szólt bennem s így elhatároztam, hogy az olasz katona sorait válasz nélkül hagyom. Ki tudja különben, mi volt a célja azzal, hogy nekünk ezt a lapot megírta? Háború van. Ugyenkor minden eszközt fel kell használni. Talán lépne akar csálni beennünket — még hozzá minket, sopronvidéki magyarokat! — hogy azután hősi mivoltát fitogtassa. No, ha azt akarta, akkor másutt kellett volna kísérleteznie, nem nálunk.

A még mindig hazai karácsonyokról beszélgető háztársakkal közöltem, hogy az őrszemek ellenőrzésére indulok. A harmadik számú őrszemnél — aki legközelebb volt az olaszokhoz — két álló alak a lettem figyelmes, beszélgettek. Közeliükbe lopózkodtam s jelentette az őrszem, hogy egy olasz fehér kendőt lengetve átjött boldog karácsonyi ünnepeket kívánni s az az óhaja, hogy az őrs parancsnokával is beszélhessen.

Az olasz katona tiszta magyar szóval engedelmet kért ezért a vakmerőségéért, majd üdvözlő lapja iránt érdeklődött. Erre megjegyeztem, hogy a magyar katonai érények a lapon kívántakat nem engedik meg. Tekintse tehát úgy, mintha ezt válaszoltam volna a soraira. Ekkor arra kért, hogy legalább hallgassam meg a történetét, ami így hangzott:

— A világháború előtt számos évet töltöttem Magyarország egyik kedves városában, mint déligyümölcske eskedő. Annnyira megszerettem úgy én, mint feleségem és 3 gyermekem a lovagias magyar nemzetet, hogy

Hazuról jött...
(Molnár Bertalan úrm. fotótelep.)

Magyarországot második hazánknak tekintettük s csakhamar elsajátítottuk a tisztán csengő, zengzetes nyelvüket is. Megélhetésünk biztosítva volt és ugyanazokat a jogokat élveztük, mint a született magyarok. Mondhatom, életem legboldogabb emlékei most is Magyarországhoz fűlő szállnak, amely ország fiaival pedig a legvéresebb csatákat vívjuk. — Itt elérzékenyült.

Kis szünet után folytatta:

— 1915 májusában — családomnak Magyarországon való visszahagyása mellett — bevásárlási ügyekben Olaszországba utaztam. Időközben már falragaszok és ujságok hirdették, hogy kitört a háború Olaszország—Ausztria-Magyarország között. Minden erőmmel igyekeztem, hogy Magyarországra, a családomhoz jussak, de nem sikerült s 41 éves létemre bevonultattak.

— Életem legborzasztóbb napjai következtek. Meghalni családomtól való búcsúszó nélkül és még hozzá talán éppen magyar fegyvertől...

— Búcsút vettem hát levélben a családomtól és arra kértem őket, hogy továbbra is bizzanak a dicső magyar nemzet lovagiaságában.

— Bizonyos ideig az ország belsejében különböző beosztásokban teljesítettem katonai szolgálatot. Eközben pár hónap múlt el, midőn a Vöröskereszt útján kaptam családomtól életjelt. Megnyugtattak, hogy semmi bántódásuk nem történt, csupán üzletl. szempontból súlyosabb a helyzetük, mert déli árukkal nem kereskedhetnek.

— 1916 őszén a harcokra vezényeltek egyik menetzáddal. Így kerültem ide. De amikor a lehallgató készülék útján megtudtam, hogy magyarokkal állok szemben, ellenállhatatlan vonzalom szállta meg a lelkemet irányukban. Ez adott erőt és bátorságot arra, hogy a mai szentesten kitarjam a szívemet önök előtt, mint az általam nagyrabecsült magyar nemzet fiai előtt...

Szótlatlanul hallgattam az olasz katona történetét és mint ember átéreztem ennek a kéthazájú katonának a szenvedését. Dehát háború van, ez pedig tőrést, szenvedést, áldozatot követel a hazáért. A katonának legszentebb kötelessége — ha vére, mindene árán is — hazáját védeni. Ezért az olaszt csak nem tudtam én egészen megérteni, de jólesett a nemzetem iránt nyilvánított elismerése, amit nem is hagytam köszönet nélkül s egyúttal értésére adtam, hogy a szentestére és különösen fegyvertelen voltára tekintettel nem nyilvánított fogolynak, mert a magyar katona nem él vissza a jószándékú védtelen ember helyzetével. Ha azonban kedvet érez ahhoz, hogy esetleg a magasztantából így Magyarországra eljuthasson, egyezzerűen maradjon itt — fogolynak...

Jól kivehettem a holdvilágnál, hogy a 40 év körüli olasz katona arca eltorzult ekko. Indulatosa kiáltotta:

— Hát... hát... ennek, ilyen hitványnak gondol engem? Azt hiszi, hogy a szentestével takarózva, ilyen hitványul akarom innen a bőrdömet kimenteni? Nem, én nem ezt akartam, hanem csak a karácsonyestén néhány békeséges órát elbeszélgetni azokkal, akik nekem éppen úgy testvéreim, mint az olasz nemzet fiai... — S mintha zokogás rázta volna belülről a zömök, barna, idegen egyenruhás embert. Soha el nem felejttem azokat a pillanatokat ott, a dolina szélén. Embereim visszafajtott lélegzettel néztek bennünket s ugyanígy az olasz tábori őrs emberei odaátról. Ha nem éltem volna át, nem hinném el, hogy ez igaz lehetett...

Pillanatokig még néztünk egymásra és kezünket ellenállhatatlan erő vonta egymás felé. A kézfogás azonban rádőbentett mindkettőnket a valóságra s az olasz

indult a maga dolinjára felé, de előbb még arra kért, engedjék meg, hogy vacsorát és bort juttathasson el számunkra. A nagy ünnepre való tekintettel mindenből dupla adagot kaptak, s szívesen megosztják velünk. Ezt a bajtársai is a legnagyobb örömmel teszik, aminek a tolmácsolására őt kérték fel, mert a bajtársai közül csak ő bírja a nyelvünket, de van még közöttük két németül beszélő is.

Természetesen nem fogadtam el semmit. Az olasz katona erre szólanul, lehorgasztott fővel indult a maga állása felé, én pedig embereim közé siettem. A legidősebb bajtárs azt mondta beszámolóim végén:

— Szegény talján! Fenerossz lehet neki. Mégiscsak jobb így nekünk, ha koplalunk is, majd eszünk egyszer...

Aznap este egyetlen puskalövés sem hangzott el az olasz tábori őrsön. És a mienken sem.

Hasznos találkozás.

Írta: KOVÁCS GÁBOR tiszthelyettes
(Budapest).

Az őrsparancsnokom bejött a legénységi szobába. Kezét hátrattette, a kályha mellé állt, ahol vígan pattogott a tűz. Szemüvegét homlokára tolta és bozontos szemöldöke alatt szeme apai szeretettel nyugodott meg egy-egy pillanatra pirosképű fiatal alárendeltjein.

Mély basszushangját megköszöri, dús bajuszán egyet sodrott, miközben szemüvegét levette, óvatosan megtörölte és eltette.

— Ma szent karácsonyeste van... — mondta. — Ma és holnap előreláthatólag nem lesz szolgálat. Elmehetnek az éjféli misére, holnap is mindannyian templomba megyünk. — Majd leült közéjük a hosszú padra és régi csendőrkarácsonyokról mesélt.

Én nem figyeltem oda — nem volt szép tőlem —, az eszem máshol kalandozott. Ugyanis egy csendőrtisztelő borbarát ez estére meginvitált egy pár pohár borra és mellé egy kis kártyajátékra. Ilyesmí azon a vidéken karácsony estélyén szokás volt. Némelyek díóra, borra játszottak, de voltak olyanok is, akik pénzért forgatták a Sátán e förtelmes bibliáját.

Gondolatban már ott is jártam, szinte éreztem, hogyan folydogál az isteni nedű a torkomon lefelé. Képzetelemben felvonultak az egyes kártyafigurák. A stüssi vadász még mintha integetett volna is, hogy gyere már...

Alig vártam, hogy az „öreg” elmenjen, hogy aztán persze én is mehessenek. Kint már sötétedett. A hó apró pelyhekben hullt és csontig ható szél fújt a Szücsi puszta felől, néha-néha megrázta a rozoga ablaktáblákat és süvítve szántotta végig a csendes falusi utcákat. No, ez az szép karácsony lesz, — gondoltam.

A tiszthelyettes úr felkelt a padról, köpenyét begombolta, boldog ünnepeket kívánt s éppen távozni akart, mikor a telefon csengettyűje megszólalt. Felvette a hallgatót és jelentkezés után feszülten figyelt. Mi is, de nem hallottunk semmit. Közben nagy, bozontos szemöldökét hol felhúzta a homlokára, hol pedig leeresztette a szeme gödréig. Úgy nézett ki, mintha haragudnék.

Én mindjárt gondoltam, hogy szolgálat lesz, így hát lőttek a jó itókának, de meg a kártyának is. Hej, csak ne én lennék az áldozat! Menjen inkább más... Az idő is igen rossz, szent este is van. Milyen elvetemült gazember lehet az, aki ilyenkor is rosszat tesz!

Ladányi csendőr rámnézett, sárga fogait mutogatva felém, úgy tett, mintha elleste volna a gondolatomat.

Baj ugyan nem volt, csak az állomásfőnök telefonált, hogy az éjféli előtti két vonatonál sok utasra van kilátás és ehhez egy vasútgyeleti járőrt kért.

— Na — mondta a tiszthelyettes úr — melyikőjük a legöregebb csendőr?

Mi csak néztiünk egymásra, mert egyikünk sem érezte magát öregnek, alig voltunk 2 hónapos véglegesített csendőrök. De most meg éppen egyikünk sem akart „legöregebb” lenni.

Őrsparancsnokom szeme rajtam akadt meg:

— Ön Járai csendőrrel hat órától éjfélig kimegy az állomásra vasútgyeleti járőrszolgálatba! Vigyázzon, hogy baj ne legyen!

*

A tollaskalapot mélyen a szememre húztam és lassú lépésekkel mértem a havas sínpár hosszát. Koromsötét volt. Az állomás előtt ugyan világított egy gyérvilágú petróleumlámpa, de ez csak arra volt jó, hogy az ember a kijáratot meglássa... A fagyos havat olyan keményen vágta arcomba a szél, mintha a bört igyekezett volna róla lenyúzni.

Bántott, hogy a szent estéu éppen nekem kellett szolgálatba lépni. Hogy nem mehettam el poharazni.

Csupán az vigasztalt, hogy először voltam járőrvezető a vasútgyeletekben, erre kicsit büszke voltam. Nem is bújtam volna el az idő elől, még akkor sem, ha még egyszer olyan hideg lett volna. Azt azonban sajnáltam, hogy ezt az önálló szereplésemet nem látja senki, csupán az öreg bakter, de az meg észre sem veit.

A salgótarjáni gy. tanácsostály kapujában.

(Rövidkésy Zsigmond szék. felvétele.)

Már lent jártunk a váltóknál, amikor a sínek mellett lerakott salakdomb tövében alakatlan tömeget pillantottam meg.

— Mi ez... hulla?! — Na, ezt megfogtam! Éppen most, hát mit is csináljak vele?...

Még oda sem értem, az utasítás pontjai csak úgy rajzoltak a kobakomban. Egyszer Szabó törzsőrmester úrral találunk így egy hullát. Ő már öreg csendőr és mégis mennyi gondot okozott neki. Hozzá a tiszthelyettes úr mégis kifogásolta egyes ténykedéseit. Mi lesz hát velem?...

— Mindegy — gondoltam —, ezt nem hagyhatom tétlenül. Odamegyek hozzá és lehajolok.

Nyöszörgött.

— Ki maga, mi történt vele, hogy került ide? — ömlött belőlem a kérdés kérdésre.

— Nem történt semmi, kérem szépen, csak melegszen — mondta olyan fogracogva, hogy a szavát alig lehetett megérteni. — Tetszik tudni, ez a salak jó meleg, talán alól még tüzes is és itt szoktam aludni, ha nagyon hideg van.

— Hát lakása nincsen? — adom fel az újabb kérdést.

— Nincsen kérem szépen. Ha jó idő van, akkor a szőlőcsész kunyhójában szoktam tanyázni, de most ott megfagyának.

Láttam, hogy alig tud mozdujni a hidegtől. Felemeitem és bevezettem a váltóórsozába. Ott a kályha mellé ültettem.

A megfagyott leheletet kabátja elnvítt ujjával letörölte csavzott bajuszáról, kezét a kályha elé tartotta és hamarosan felmelezítette dermedt tagjait.

Szánalmas állapotban volt. Exv vékony és ronevos ruha volt rajta, helven-helven aszott teste is kilátszott. Elnvítt cipőjéből félre kikandikált szennyes vörös lába. Arca a szén hamujától olyan volt, mint a sárszemű hóember olvadáskor.

Nagyon megsajnáltam ezt az állati sorsú embert. Mikor már jól felemelezedett, papírt, ceruzát készítettem elő, hogy a személyadatait felírjam. Kérdéseimet nem is várta, hanem diktálta:

— Mérő Balázs, 54 éves, stb., stb. — Ez meglepett.

— Úgye, sokszor felírták már a csendőrök? — kérdeztem kíváncsiul, — hogy ilyen jól tudja a sorrendet.

— Nem kérem, valamikor én is csendőr voltam, hát tudom...

Még jobban meglepődtem.

— Mi-i?

— Igen, kérem! Ezelőtt 30 esztendővel vonultam

be a kolozsvári kerülethez. Azt mondják, akkor szép szál ember voltam. Előljáróim sok reményt fűztek hozzám. Büszke is voltam rá... De belémbujt az ördög, kérem... Akkor olyan fiatal csendőr lehettem, mint a csendőr úr... Ennek éppen mostanában 28 esztendeje. Akkor is szent este volt. Szolgálatba senkit sem küldött az őrsparancsnok... Örültünk. Eppen így esett a hó, csak ott a szél gonoszabb volt, mint itt. Vékonyabb és hidegebb. Máramaros felől jött, úgy hívják arra, hogy Nemere.

Itt megállt kicsit, elgondolkodott, majd folytatta:

— 28 év... és én itt rongyosan, fázva, hajlék nélkül... A kártya meg a bor, uram!... Csak ezt ne... soha ne! Mert lát engem? Engem, az élő bizonyítékot?... Na!

A hideg borzongott bennem.

— 28 évvel ezelőtt, szentesten — kezdte újra — egyik bajtársammal kimentünk a városba. Bajtársam egyik nőismerőse családja-hoz ment, akiket az éjjeli misére kísért el. Én pedig betértem a Kakuk korcsmába. Jó bort mértek ott, tetszik tudni. A jó vacsorára szomjas is voltam már, szóval betértem hát... Hej, csak valaki kilökött volna akkor, most másképp lenne! Leültem az egyik üres asztalhoz, rendeltem egy liter érmelléket, utána hamarosan a másikat, mert hát igen jól esett. Közben többen is jöttek. Cívillek, züllött alakok, majdnem olyanok, mint én most. Az egyik társaság meghívott az asztalukhoz. Akkor én már jókedvű voltam. Kártyázni kezdtünk.

— Ez jó — gondoltam. — Nyerni fogok. Igaz, hogy van párszáz koronám, de nem baj, ha több is lesz. Vesztettem...

Itt megint lélekzett nagyot a toprongyos ember s most már komoran, lázas emlékezéssel folytatta.

— Mikor az utolsó tízkoronásomat felváltottam, valaki a hátam mögött a fülemből sugta:

— A ragyás hamisan játszik. — Engem elfutott a mérreg, a bor is igen tüzelt, szemeim előtt a tárgyak összefolytak s a föld eszeveszetten forogni kezdett velem...

Most lecsuklott a feje az elbeszélőnek és ezt már auttogva mondta:

— Nem tudom, mi történt azután. Másnap az ügyész úr mondta meg, hogy a ragyást másvilágra küldtem, egy másiknak meg az egyik szemét kiütöttem. Négy évet kaptam érte és elvették tőlem a csendőr egyenruhát, a szép tollas kalapot, pedig de szerettem... Azután... azután kérem nem volt a lejtőn megállás, tovább is ittam, kártyáztam, gondoltam, most már úgyis mindegy. Hánytvetett a sora. Most már nem iszom és nem kártyázom... Késő!

Lovasjáték.
(Szabadi István prb. cső. felvétel.)

Három jobará.
(Temesvári János cső. felvétel.)

Még egy ideig tűnődött, dűnyyögött magában, aztán elnyomta az álmot. Csapzott bajusza alatt halvány mosoly játszott. Talán azt álmodta, hogy jó, meleg egyenruhában, jóllakottan portyázza az erdélyi havasokat . . .

*

A szél elcsendesedett, a hópelyhek megnagyobbodtak és fehér palástjukkal vastagon bevonták az apró falusi házakat.

Az éjféji harangzó misére hívogatta a híveket. Az utca megtelt iraholygó árnyakkal, lábuk alatt úgy ropogott a hó, mintha óriási állat a fogát csikorgatta volna.

Bevonultunk. Belebújtam rideg csendőrágyamba, amit sohasem éreztem olyan puhanak és olyan melegnek, mint most. Sokáig nem jött a szememre álmot, összeborzongtam a gondolatra:

— Mi lett volna, ha nem lettem volna szolgálatban? Engem is elvihetett volna a kártya, meg a bor ördöge, mert sohasem tudhatjuk: melyik ártatlannak látszó pillanatban lök rajtunk egyet.

Akkor megfogadtam, hogy többé nem iszom és nem kártyázom. Be is tartottam.

A kis váltóórszobába pedig reggelre egy próbacsendőr levett civruháját és csizmáját telte le a Jézuska.

Könnyesepp a Karszton.

Írta: CSURKA PÉTER.

Tartalékban álltunk a Karszton a Ringmayer-dolinában. A dolina oldalában a sziklába robbantott kaverna olyan volt, mint egy nagy kifli, mint a februáriusi holdkaréj, elől szűk bejáratnál, középen kiszélesedett, elhajlott, a szikla gyomrában lévő része pedig ismét megszükkült kifli-módrá, holdkaréjszerűen megfogott. Védett a gránátok, golyók, meg az időjárás viszontagságai ellen, bár olykor-olykor kövér vízcepek csiklandozták meg az orunkat, fülünket, arcunkat, nektár-tiszta gyöngyszemek hullottak alá a heverésző, adomázó harcosokra. Csepegett a „plafon”.

Azért itt a kavernában tűrhető volt a helyzet. A füstöt, a jó nehéz pipafüstöt is megszoktuk már, könnyebb cigarettafüsttel keverve, mely úgy tódult ki a kaverna szájából, mint a bogárhátú házak kéményeiből szokott kenyérsütés alkalmával Kőteleken.

Azért mondom Kőteleken, mert Végeki Balázs odaváló volt. Minden ivadéka. Sőt merem állítani, hogy ősei Kuthen király negyvenzer kúnja között kopjás és lándzsás vitézek voltak a nagy tatárdúlásban. Balázs pedig, a legifjabb Végeki. Mannicherrel lövöldözött már és kézi-gránátokat hajigált az ellenségre. Természetesen, Végeki ezen ősi időkbe visszanyúló származását írásos bizonyítékokkal nem tudnám alátámasztani. De ő maga sem! . . . Ez talán eszébe se jutott Balásznak soha az életben! Minek? . . . Nem volt fontos neki, sem itt a Ringmayer-dolinában, sem Kőteleken, mikor füttyörészve szórta szét tavaszi vetés alkalmával az istenáldotta búzaszemeket.

Végeki Balázs századküldőnc volt. Mikor a Ringmayer-dolinába kerültünk, Balázs a telefont kezelte, esserint neki a századparancsnokság mellett kellett elhelyezkednie. A századparancsnokság pedig a kaverna beírtében ültetett fel és állt a hevenyészett kecskelábú asztalból, egy sziklatömbökből épített székben és a telefontól Drótra kifeszített sátorlap csüngött le ajtó gyanánt a földre és zárta el imígy-amígy eme tisztas „hivatalt” minden titkaival együtt.

Egy napon Végeki Balázs elébem állott. Nagy mandulaszemei tűzben ragyogtak, az arca olyan piros volt, mint a bazsarózsa.

— Főhadnagy úr, alázatosan jelentem, kérésem van!

— Na, mi az, Balázs?

— Engedje meg a főhadnagy úr, hogy ezt a fényképet kiszégezhessen itt a századparancsnokság rajonjában . . .

Fényképet vett elő és átnyujtotta. Szép szőke leány volt, búzavirágkékszemű, haja fonatosan rózsaszín pántlikán csüngött a vállára. Mosolygott. Olyan volt, mint akit az édes magyar falu ájtatos csendjében harmatos rózsává fest a természet: ide, egészséges, tiszta.

— Miért akard éppen ide kiakasztni?

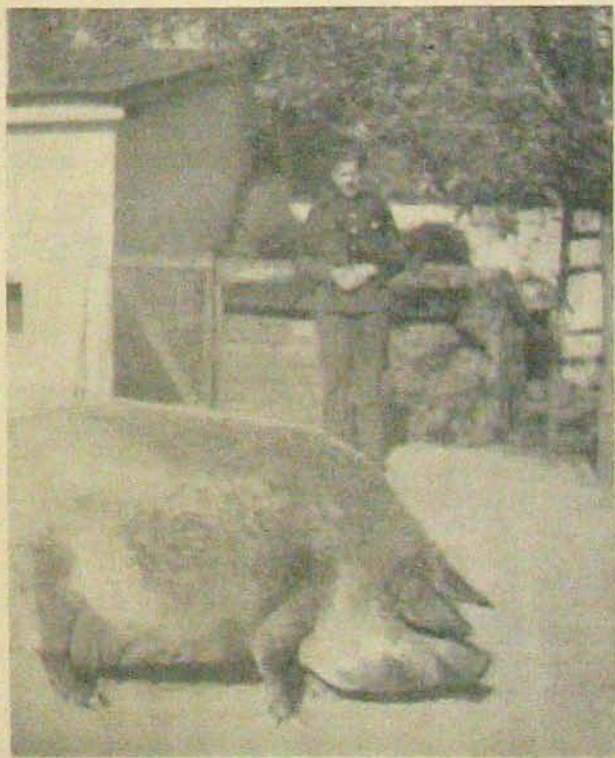
— Azért, főhadnagy úr, mert itt volna a legbiztosabb helye ennek a képnek. Rakosgatom már ide-oda, de sehun sincs jó helye! Mán az üvegjét is betörtem. A brótzaklimba vót, oszt egyszer véletlenségből ráfeküdtem. Ha pedig idekint a századba kirakom, akkor a többiek ginyolódnak, vagy valamelyik elkezeli, vagy elcsúfítja. Tóth Miska is kirakta az üvét, oszt valamék egy éjszaka bajszt rajzolt a jánynak . . .

Mosolyogtam. Eszembe jutott kamaszéveim ezer komiszága, amikor képeslapok hölgyeinek én is pörge bajszt festettem.

— Hát jól van, Balázs, akaszd csak ide ezt a szép kislányt, itt nem lesz semmi bántódása! . . . Ha jól sejtem, ez a kép nem a nagynénédet ábrázolja?! . . .

— Nem! . . . Horváth Piroska, falumbeli, leendő mátkavárom! . . . — válaszolt Balázs, miközben fadarabkát erősített be a sziklarepedésbe és ráakasztotta a képet.

Sokáig néztem aztán sokszor Horváth Piroska kénét és akaratlanul is kálán irígyesség lonogott helém. Irígyveltem ezt a szép vadvirágot Paláztól. Túlságosan szénnék és finomnak találtam Végeki Balázshoz ezt a törékeny Piroskát. És ahogy nézett le a sziklafalról, mintha az alföldi puszták minden forrósága perzselte volna rám

A kúbbajai közzgazdálkodás 320 kg-os hízója.

búzavirágkék szeméből. Már-már azon a ponton voltam, hogy levetetem Balázssal onnan, de később nem tudtam emez elhatározásomnak valódi magyarázatát adni. Ott hagytam.

A kép kitmaradt a sziklafalon. Pár nap múlva már csak véletlenül láttam meg, ba néha odatévedt a szemem. De bevallom, hogy olyankor mindig sokáig rajta felejtkeztem a tekintetemmel, mert nagyon szép leány volt Horváth Piroska s ott a föld gyomrában, a sziklafalon még szebb...

Öt nap múlva Végeki Balázs szabadságot kapott. Tíz napot, mert járt neki, mint mindenkinek, aki évszámra állott egybolytában az első vonalban. Balázs rózsás kedvében volt. Hogyne, hiszen a karácsony is belesik a szabadságba. Eszembe jutott a kép.

— Hát a képet nem viszed haza, Balázs?

— Nem!... Hiszen úgyis visszajövök, úgy lehet, hogy még párját is hozok...

— Akkor üdvözlöm a menyasszonyodat, mondd meg neki, hogy én már ismerem őt. Aztán majd elmondod, mi lett a karácsonyi ajándékod...

Balázs elment a szabadságosokkal, mi pedig ottmaradtunk Horváth Piroskával és honvágyunkkal a Ringmayer-dolinában. Másnap éjjel parancsot kaptunk, hogy vonuljunk fel a 206-os magaslatra, mert az olaszok hirtelen támadásba kezdtek. Tíz perc múlva már rajvonalba felfeljődve mentünk a 206-os magaslat felé, rettenetes gránát- és srappellőtű között.

Háromnapos kegyetlen, véres csata volt. Századom kétszázhatvan embere negyvenhatra apadt. Mikor Kostanjevica völgyében, a széjjellőtt Hudilog romjai között embereimet összeszedtem, még nem tudtuk, ki a halott. Ki a sebesült a századból és akik megmaradtunk, felélékzetünk, hogy élünk. Véres csend terpeszkedett rá a harc-téri tájra. Kisütött a hold. Hátul a Ridó-Rand feketélt ki a holdsütésből komor sziklacúcsaival és csak a szanitések mozogtak a Karszt rideg kövein. Fent a fejünk felett egy elkésett repülőgépmotorja berregett, mintha valami eltévedt sötét madár repülne céltalanul a vérvirágos, holdas éjszakában.

Kimerülve dőlünk le a romok között. A váltást vár-tuk, új, friss embereket. Gondolataim összefüggéstelenül keringtek ide-oda, míg egyszer csak azon kaptam magamat, hogy a Ringmayer-dolinában állok, szemtől-szemben Horváth Piroska fényképével. Talpraugrottam.

— Te Ferenc! — szólítom meg az egyik küldöncöt. — Azt a fényképet, a Végekiét, elhozta a kavernából?

— Éu bizony azt otffelejtettem!

Kegyetlen fájás vágott belém. Otthagytuk a fényképet! Vajjon mi történt vele? Elpusztult? Vagy elvitték más csapatok?

Nagyon bántott a dolog. A fényképet elő kell teremni még ma! Mert mikor jutok én még valaha a Ringmayer-dolinába? Úgy lehet, soha többé!

Azonnal elindultam két katonával. Hosszas keresés után megtaláltuk a Ringmayer-dolinát. Lementünk. A kaverna szájánál visszahököltem. Hatalmas szikladarabok állták el az útunkat. Beszakadt a kaverna bejárata... Telitalálat!

Ott álltam sokáig némán. Mintha sír szélén állanék. Piroska fényképe nincs!...

Már pitymallott, mikor elzenderedtem. Bántott, faggatott a lelkiismeret, mit mondok majd a derék köteleki fiúnak, aki rámbizta az íve-választottja képét s akit én is sokszor elnéztem, mint egy élő valakit, aki az életet hozta be kietlen földalatti világunkba.

Ugyan mit mondok majd Végeki Balázsnak? Másnap a brestovici völgyben pihentünk, vártuk századunk kiegészítését. Délután a szolgálatvezető altiszt Végeki Balázs vezette elő kiballgatásra. Sápadt volt és a szeme könnyekben ragyogott.

— Hát... hogy, Balázs? Még nem telt le a szabadságod?...

— Még öt nap jett volna hátra, főhadnagy úr, de...

Hangja elcsuklott és búsan elnézett a brestovici útra, ahol egy új zászlóalj igyekezett Montfalcono felé.

— Mi történt Balázs?

— Hát... volt valami!... Így aztán jobb itten!... Sokkal jobb mán ezek után...

Nem akartam jobban belemélyedni Végeki Balázs magányeibe, vártam, míg magától könnyít a lelkén, ha akar, ha megtisztel. Minthogy azonban tovább állt szóltanul előttem, mégis megkérdeztem:

— Talán csak nem a... Piroskával van valami baj?

Inkább csak magának mormogta Balázs:

— Igen... Vele vót a baj... Férjhez ment!... Főhadnagy úr kérem! Nagyon szeretnék megmaradni az előbbi beosztásomban, a főhadnagy úr mellett...

— Ezt kaptad hát karácsonyra?!

— Ezt...

Nagy barna szeméből súlyos könnycsepp esett le az idegen rögre... Lehet, hogy azóta, azon a helyen tüzipiros rózsá fakadt fel a magyar katona szerelmes könnyétől megöntözött földből.

A rokkant karácsonya

Irtta: NAGY JÓZSEF II. törzsrőrmester v. (Gacsály).

Ha forgó táncát nézem a hulló hónap, ba keringve bukfencznek a magashól a hópihéek, karácsonyi harangszó s vele egy emlék jut eszembe.

1929-et írtak akkor. Kint hóvihár sepepte végig a tájat, a kályha csövében ijesztően tombolt a szél. A legénységi szobában ketten voltunk otthon karácsony szent estéjén: az őrsparancsnokhelyettes és én. A többiek szolgálatban voltak. Kikérkedtem a községbe, hogy a szent estét menyasszonyom társaságában tölthessem.

Mindenki a maga dolgát...

(Balint Géza örm. felvétele.)

Kint sötét volt már s a szent este csöndje űlte meg az egész falut. Csak a csillagos ég s a házakból kiszűrődő karácsonyfákon égő gyertyák fénye világított bele az éjszakába. Elgondolkozva mentem a faluvégig, mikor egy emberrel ütköztem össze. Zseblámpámat felgyújtva láttam, hogy egy községbeli hadirokkant ember, aki szótlanul, lehajtott fejjel ment tovább, hóna alatt kötéllel.

Feltűnt a szótlanlansága és a hóna alatt vitt kötele, visszafordulva követtem észrevétlenül. Egyenesen a község szélén levő akácos erdőbe ment és ott felmászott egy akácfára, én pedig egy fa mögé bujva vártam a következőket, arra gondolva, hogy most fatolvajt fogok. De tévedtem, mert az ember a kötelel odakötötte az egyik ágra, a kötél másik végén hurkot csinált, azt a nyakára tette s karjaival fogódzkodva, lassan lebocsátotta testét úgy, hogy a nyakán levő hurkon függve maradt. Az első pillanatban szóhoz sem tudtam jutni, majd odaugrottam és elvágtam a kötelel, őt pedig estében karjaimmal felfogtam.

Elmondotta aztán, hogy azért követte el a tettét, mert rokkant, nem kap legendó munkát és így hattagú családját nem tudja eltartani. Most is, a szent estén, falat kenyér nélkül, fűtetlen szobában éhezik a családja. Nem tudta már a családja szenvedéseit nézni. Könnyögött, hogy menjek dolgomra, hagyjam őt meghalni, úgy sem bírja a családja szenvedését nézni, előbb vagy utóbb úgyis öngyilkos lesz.

Én azonban magam mellé vettem, bátorító szavak kíséretében azonnal elmentem vele az üzletekbe és kenyeret, húst, lisztet, burgonyát és fűszer-holmikat vásároltam neki. Ütközben beszóltam az egyik községi éjjeli őrnek, hogy az őrsről vigyen a rokkant lakására szenet és aprított tűzifát. A kisbírót pedig elszalasztottam a menyasszonyomhoz, hogy a már feldíszített karácsonyfát vigye el az én emberem lakására, de meg ne mondja, hogy ki küldte. Ezután pedig elkísértem a csomagokkal együtt a lakásáig az én életuntamat és ott, az Isten szabad ege alatt megfogadtattam vele, hogy nem kísérel meg többé öngyilkosságot, akármilyen sorsba jut. Meg is ígérte.

Kezetfogva elváltunk egymástól. Rövid idő múlva visszamentem s a kisablak alá állva láttam, hogy a kis, szegényes szobában már vígan pattogott a tűz, az asszony készítette a vacsorát.

Eközben érkezett meg a karácsonyfa. Mikor meglátta az öt gyermek, leírhatatlan örömben táncolták körül az asztalt. Apjuk pedig leült a sarokban egy székre és a gyermekek örömet nézve, könnyű ragyogott a szemében. Bevallom, az enyémben is...

Később könnyeit letörölve, az asztal mellé ülve, magához hívta gyermekeit és elkezdett mesélni nekik, én pedig a kicsiny ablakon át hallgattam a kiszűrődő hangfoszlányokat. Szólt a mese a kis fenyőfáról: Nagy-Magyarországról, Erdélyről, Kolozsvárról, Marosvásárhelyről a fenyők hazájáról, végezetül pedig Trianon átkáról. A rokkantat is Erdélyből utasították ki egyetlen bűne miatt: mert magyar.

Én pedig nem bírtam hallgatni a mesét, mert szívem összeszorult a gondolatra, hogy sok-százezer magyar testvérem idegen ellenséges indulatú uralom alatt hogyan töltheti ezt a szép és szent ünnepet...

Karácsony után elmentem a községbeli földbirtokoshoz és megkértem, hogy vegye pártfogásába az én emberemet. Kérésemnek eleget is tett, még aznap magához hívatta és kulcsári állásba helyezve, örökös kenyeret biztosított számára.

Ez volt eddig a legsikerültebb „lesem”.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

L.

Beküldte: **ELEKES JÁNOS** törzsőrmester
(Nyírad).

1933 július 19-én déli 12 óra tájban Gelseszigeten egy ottani lakos záratlan lakásában három csavargó külsejű idegen jelent meg s mert a lakásban senki sem tartózkodott (a háziak a szomszédban tereferéltek), az asztal fiókjából 19 pengő 70 fillért elloptak és Gelse felé eltávoztak. A gyanú olyanképpen terelődött a három idegenre, hogy három tanu is látta őket a sértett udvarából kijönni. A sértett azonnal feljelentést tett a gelsei őrsön, ahonnan 13 óra után járőr indult nyomozásra. Gelsesziget szélén a csendőrök összetalálkoztak a három csavargóval, az őrsre kísérték és ott két bizalmi egyén jelenlétében igazoltatták őket. Különböző helyre való munkanélküli cipészegédek voltak, munkakeresés végett Zala megye nagy részét bejárták már és ez idő alatt kéregetéssel tartották fenn magukat.

A lopás elkövetését tagadták. Előadásuk szerint Gelseszigeten még kéregetés végett sem mentek be sehova. A járőrvezető ekkor eléjük tárt, hogy több tanu látta őket a sértett házából kijönni és ezekkel felismerés végett szembesíteni is fogják őket. Ez hatott. A lopás elkövetését most már beismerték, de azt állították, hogy a lopott pénzt ütközben az út árkában rejtették el, mert látták, midőn a sértett kerékpáron Gelse felé igyekezett és a lakosságtól érdeklődve, azt is megtudták, hogy Gelsen csendőrőrs van. A csavargókat a járőr megmotozta, de sem pénzt, sem más gyanus tárgyat nem talált náluk. Ütközben Gelsesziget felé az útárokban megjelölt helyen is keresték a pénzt, de ott sem találták. A csavargók úgy vélekedtek, hogy a fehér zsebkendőbe kötött pénzt valaki időközben megtalálhatta és elvihette. Gelseszigetre érve, a csavargók pontosan megmutatták azt a házat, szobát és asztalfiókot, ahonnan a pénzt lopták. Kétségtelennek látszott, hogy a lopást ők követték el, de a bűnjel nem volt sehol. Gelseszigetről visszatérőben az út árkat a járőr újból átkutatta, de a pénzt nem sikerült felfedezni. A laktanyában a járőrtárs a foglyokat őrizte, a járőrvezető pedig nekilátott a tényvizlat megszerkesztéséhez. Eközben az egyik csavargó óvatos mozdulattal a kabátja gallérját tapogatta. A járőrvezető véletlenül éppen akkor pillantott fel a munkájából és ezt a mozdulatot észrevette. Ötlele támadt, melyet nyomban tett is követett. Alaposan szem-

Ha az emberek csak tizedrészét is betartanák annak, amit ígérnek s amivel fenyegetőznek, a föld fele megmentésük, másik fele pokol volna.

TERRA.

ügyre vette a gallért, melynek a belsejéből papirosokba burkolva előkerült teljes összegében a lopott pénz. A galléron nyílás volt, amely kívülről alig észrevehetően két gombostűvel volt betűzve. A csavargók elmondták, hogy a gallért már régebben használják rejtekhelyül, mert más számos motozáson estek keresztül, de a gallért senki sem nézte meg. Ennél a motozásnál is sorra kerültek a kalapok, sőt a cipők belseje is, de a gallér elkerülte a járőr figyelmét.

A nagykanizsai kir. járásbíróság 1—1 havi fogházra ítélte őket.

*

A személymotozásnál tervszerűen és alaposan kell eljárni. Cél az, hogy a motozás alól a megmotozott ruházatának, testének, a nála levő tárgyaknak egyetlen része se maradjon ki. A motozás, amely csupán a zsebek kiürítésére és a testnek kívülről való felületes végigtapogatására szorítkozik, vagy bár alaposabban, de kapkodva történik, nem vezet eredményre. A ruházat átmotozásánál szabály minden olyan rész alapos megvizsgálása, ahol az anyag kettős réteget alkot (gallér, felhajtás, folt, béléis és anyag stb.).

II.

Beküldte: PAPP ISTVÁN törzsőrmester v. (Balatonfüred).

Paloznak község határában 1930 szeptember 5-én éjjel Molnár József* paloznaki lakos szülőjében ismeretlen tettesek nagy pusztítást végeztek. 87 tőke mellől eltörték a karót, a bő természetű megrakott tőkéket a földre taposták, egy cseresznyefát derékban kettétörték, a kunyhó ajtaját felfeszítették, az ott függő szőlőt letépték és összetaposták és a permetezőgépet megrongálták. A helyszínről nem tűnt el semmi, így a cselekmény vagyonrongálásnak mutatkozott.

A sértett feljelentésére a balatonfüredi őrsről Papp István törzsőrmester és Nagy László csendőr indult nyomozni. A helyszíni szemle nem vezetett eredményre. Sok lábnyom volt, de a talaj futóhomok volt, amelyben a nyomok összefolytak. A sértett és felesége nem tudott támpontot nyújtani a tettes hielétére. Szerintük nem volt háragosuk, akitől ilyesmi kitellene. A helyszínhez Paloznak fekszik a legközelebb, mintegy három kilométernyire, ezért a járőr oda ment puhatolni. A puhatolás eredménytelen maradt. A járőr erre — nem lévén a legcsekélyebb kiindulópontja sem — újból visszatért a helyszínre és a szemlét megismételte. Ez alkalommal érdekes dolgot figyelt meg. A szőlőtőkék megrongálásánál egyik helyen a tettes két sor közt haladva, mindkét sor tőkét megrongálta. Néhány sossal odébb a tettes szintén két sor közt haladt végig, de csupán az egyik sor tőkét rongálta meg. Az elkövetési módban mutatkozó eltérés felkeltette a járőr figyelmét és arra következtetett belőle, hogy a tettesek ketten lehettek, egyikük pedig vagy félkezü, vagy az egyik keze sérült.

Ezt a következtetést feltevésnek véve, a járőr most már újból visszatért Paloznakra és félkezü, vagy sérült kezű ember után érdeklődött. Rövid puhatolás után megtudta, hogy a község határában levő malomban van egy félkarú molnársegéd. A molnársegédet a járőr a község házára hívatta, ahol azt igyekezett tisztázni, hogy a molnársegéd 5-én este és éjjel hol tartózkodott. A molnársegéd egyik barátjára hivatkozott, akivel az istálló-

ban 20 órától másnap 3 óráig beszélgettek, azután aludtak. A barát ezt meg is erősítette. Másra nem tudtak hivatkozni, így egymás albijét bizonyították. Ezt kellett megdönteni. A járőr ezért Paloznakon úgyszólván házról-házra járva, olyan tanuk után kutatott, akik a molnárlegényt és barátját 5-én este vagy éjjel az istállón kívülről látták. Hosszas kérdés-ködések után akadt is egy tanu, aki látta őket éjszaka a sértett szőlője irányából a község felé jönni. A két jóbarát beismerte most már a cselekményt, amelyet bosszúból követtek el.

A balatonfüredi járásbíróság vagyonrongálás miatt 100—100 pengő pénzbüntetésre ítélte őket.

*

A helyszíni szemlénél ki kell teljességben aknázni az elkövetett cselekmény ottmaradt néma tanuit. Ha semmi sem maradt vissza, a cselekmény elkövetési módja mindig leolvasható az elváltozásokból. Az elkövetési mód sok mindent elárulhat, csak a leolvasás módját kell ismerni. A járőr éles megfigyelő és helyes következtetési képessége vall, hogy a hétköznapiak nem mondható elváltozások közötti különbséget felismerte és abból helyes következtetéseket vont le.

III.

Beküldte: PATAKFALVI JÓZSEF tiszthelyettes (Nyirád).

1930 április 27-én 22 óra 45 perckor Nyirád községben kigyulladt és leégett Hajós Lőrincné szívógázmotoros malma. Az őrsparancsnok öt feladta azonnal a helyszínen sietett. A malom a község keleti részén feküdt. Összes ablakai, ajtajai zárva voltak, mert akkoriban üzemen kívül állt. A tűz az első emeleten ütött ki. Az épületbe csak az ajtó bedöntése után sikerült bejutni.

A tűz következtében a malom tetőzete és egész felszerelése elhamvadt. Biztosítva volt 21.300 pengőre.

A tűz eloltása után az őrs azonnal hozzákezdett a nyomozáshoz, de a részletes helyszíni szemlét másnap reggelre halasztotta, mert ahhoz a 18 km távolságban lakó sértettet is be akarta vonni, akit időközben a tűzesetről értesítettek.

A malom épületének tűzfalához csatlakozva, magtár-épület állt, melyre a tűz nem terjedt át. A helyszíni szemlét az őrs erre, valamint az egyéb épületekre is terjesztette. A második emelet fapadlóján a helyszínelők meglepő leletre bukkantak. Fenekével felfelé álló lisztmerő sajtár alatt félig leégett gyertya, körülötte petróleummal átitatott, fekete disznósőrrel kevert kóc és egy három deciliter gépolaajat tartalmazó kanna volt. A gyertya valószínűleg azért aludt el, mert a sajtár alatt nem volt elég a levegő. Ez a lelet mindent megmagyarázott. A malom első emeletén valószínűleg hasonló gyújtóberendezést helyezhetett el a tettes, de az jobban működött. A gyanu most már biztosítási családi szándékkal elkövetett gyújtogatásra irányult.

A sértett kikérdezése alkalmával nem akart tudni erről. Elmondta, hogy ő a malmot fivére, Talpas Gábor díszeli lakostól 1928 január havában vette 14.000 pengőért, de csak 4000 pengőt fizetett ki, a vételár többi részének fejében átvette Talpas adósságait. Az egész adás-vétel tulajdonképpen csak színleg történt. Célja csupán az volt, hogy fivére hitefezői a malmot el ne árverezhessék. A vétel után a malom kezelésével továbbra is fivérét bízta meg. Az őrs gyanuja most már

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Talpasra irányult, s a gyanút az ilyen irányban megindított nyomozás határozottan alá is támasztotta.

Megállapították a csendőrök, hogy Talpas napokkal a tűz előtt gépszíjakat és egyéb értékes tárgyakat szállított el, továbbá sikerült olyan tanukat is felkutatni, akik igazolták, hogy Talpas a tűz kiütése napján, az esti órákban a malomban megfordult és ott körülbelül egy órán át tartózkodott.

Talpas ezek dacára tagadta, hogy a malmot ő gyújtotta fel. Az őrsparancsnok ezért arra törekedett, hogy a gyanúsított védekezését valami tárgyi bizonyítékkal megdöntse. Az épen maradt gazdasági épületekben alapos helyszíni szemlét tartott, melynek során az istálló padlásán, a gerenda alatt nagy halom fekete dísznászörrel kevert kócsra bukkant, tehát ugyanolyan összetételű anyagra, mint amilyent a tettes gyújtószerkezetinél felhasználta. Az újabb felfedezés hatott, Talpas beismerte, hogy a malmot azért gyújtotta fel, hogy a biztosítási összeget megkaphassa. Nővérével, — aki a gyújtogatásról nem tudott — egyezsége volt, hogy tűzkár esetén 4000 pengő kivételével, ő kapja meg a biztosítási összeget.

*

A tüzesetek nyomozása nehéz, mert a tűz rendszerint olyan alapos romboló munkát végez, hogy elpusztítja a tűzkeletkezési okok nyomait is. Mindazonáltal igen sokszor maradnak olyan nyomok, melyekből a keletkezési okokra következtetni lehet, sőt — mint fent — az is előfordulhat, hogy egyes részeket a tűz megkímélvén, ezek mindent lelepleznek. Ezek a tények a leggondosabb és nem csupán a leégett épültre szorítókozó helyszíni szemle megtartására figyelmeztetnek. Aki biztosítási csalási szándékból gyújtogat, először rendszerint biztonságba helyezi értékesebb holmiját. Ilyen esetek nyomozásánál erre gondolni kell. A sértettel az odaégett javakat mindig írásban, sajátkezűleg soroltassuk fel, mert ezt az elégett maradványokkal összehasonlítva, fontos ellentéteket mutathatunk ki, vagy pedig egyenesen megdönthetjük, ha sikerül a kárként kimutatott tárgyak közül akár csak egyeseket is a tűz színhelyén kívül megtalálnunk. Ezek a tárgyak a csalárd szándékot kétségtelessé teszik.

IV.

Beküldte: SZÉKELY JÓZSEF törzsőrmester v. (Balatonfüred).

Az alsóörsi fürdőtelepen 1929 július 17-én 18—19 óra közötti időben egy budapesti fürdővendég fürdőkabinjából arany karkötő óráját, nyakláncát és cipőjét ismeretlen tettes ellopta. A lopás az alatt történt, míg a Balatonban fürdött. A sértett július 18-án reggel 6 órakor tett feljelentést a vasúti és fürdőügyleti járőrnél.

A járőr a helyszínen néhány perc múlva megjelent és megkezdte a nyomozást, de nem sikerült eredményt elérnie. A kabin a lopás idejében zárva volt, de azt a tettes a kabin saját kulcsával nyitotta ki, mert a kulcsot a sértett, mielőtt a vízbe ment volna, a homokba rejtette. Ezt számtalan ember megfigyelhette és így a fővenyén mozgó sok ember közül a tettest kikeresni, majdnem reménytelen vállalkozásnak ígérkezett.

A járőr egyideig tanácstalanul állt, majd abból indult ki, hogy a tettes rendszerint visszatér a helyszínre, mert a következmények érdeklik, ami természetes is, hiszen a vásár az ő hőrére megy. A járőr portyázása a fővény közelében nem volt feltűnő, ezen a helyen

naponta megfordultak járőrök, ezért a fővenyén és közeliében portyázva, észrevétlenül figyelte a sértett kabinját. 10 óra tájban parasztos öltözetű, fiatal leány jelent meg a fővenyén, aki a sértett kabinja előtt álló padra leült és félszemmel a járőrt figyelte, Midőn észrevette, hogy a járőr is figyelni őt, felállt és igyekezett elillanni. A járőr utána ment, igazoltatta, majd Alsóörsre kísérte a községi házára, ahol a lopás elkövetését beismerte. Előadta, hogy látta, mikor a sértett a kulcsot a kabin alá rejtette. A sértett távozása után a kulcs segítségével besurrott a kabinba, ellopta a már említett tárgyakat, majd a kabint lezárva és a kulcsot helyére visszatéve, eltávozott. A lopott tárgyakat nem merte magával vinni, ezért elrejtette őket a fürdőtelep közelében egy bokorban. A rejtékhelyet meg is mutatta a járőrnek. A lopott tárgyak tejes számban előkerültek.

A tettes fiatalkorú és büntetlen volt, ezért a veszprémi kir. törvényszék fiatalkorúak bírása szigorú megdorgálására ítélte.

*

A leirt esetből két tanulságot meríthetünk. A bűnügyi lélektanból ismerjük a tettesek sajátos szokását, hogy különböző okokból visszatérnek a helyszínre. Számtalan büntetett végignézte már a saját bűncselekménye színhelyén megtartott szemlét is. Ebből kifolyólag a helyszín figyelgetése a helyszíni szemle után is, mindig célszerű. Az is sokszor előfordul, hogy a tettes a zsákmányát egyelőre a közelben rejtje el, hogy később, alkalmasabb időben jöjjön érte. Ez viszont arra int, hogy a helyszíni szemlét alaposan meg kell tartani a távolabbi környéken is.

Lehetetlen

a karácsonyfák láttán nem azokra gondolni, akiknek a földjéről hozzánk érkeznek. Evről-évre megismétlődik ez a találkozás, az üzenetváltásnak e szótlan formája. Mert üzenet ez tőlük számunkra, mely annál mélyebben tüzesedik a lelkiánlabe, minél mélyebb ott a karácsony által kétezer év óta sugárzott meleg. Tragikus sorsunk, hogy a szeretet napján és legmagasabb ünnepén a szeretetlenség áldozatainak meg nem szakadó szenvedés-sorát mondjuk el a hallgatag fenyőágak.

A zöld és ezüst galyacskákon a kezünk-aggatta csillogások és ajándékok mögött meg kell látni egymás mellé aggatva a soha nem szűnő jajokat; a nevelézés kínjait, a nyelvviszágak gyötrelmeit, az erőszakos vallástérítés szűgyenét, a bezárt iskolákat, a koldusbotra jutott tisztviselők nélkülözö tömegett, a dobrakerült földcsokéket, a banktörvényt és azt a törvényt, amely szerint villanyszerelő, vagy ufcaséprö sem lehet az, aki nem ismeri az ottani „urak” nyelvét. Megannyi embertapostást...

Annak idején, maholnap tíz éve annak, megmondta

nyíltan az ottani miniszterelnök az egyik angol újságtíróknak:

— Biztosíthatom, hogy ha tíz év múlva visszajön látogatóba, a mai kisebbségeket nem fogja megtalálni!

Talán csak nem azért zsúfolódnak a jajok a káracsnyafák Waton ágasküin, mert szövattartó akar lenni az új uralom? Nem gondolhatunk mást, mint hogy igen, azért. De mi ennek eredményességében nem hiszünk, még akkor sem, ha ezt a mai külügyminiszter is megerősíti, mondván:

— Önök azt hiszik, hogy az ezeréves Magyarország még élni fog. Pedig soha se fog többé élni! — Nem hiszünk mást, mint amit maguk a fenyők az üzenetek, jajok között mondanak nekünk:

— Nincs nemzet, mely annyit verejtékezett volna, mint mi. A verejték adta meg kenyereink ízét, virágaink gyökereire és szirmaira ez volt az éltető és ragyogó harmat, az ezeréves erőfeszítés beöltözött fáinkba és a saiv heve borainkba. Hozzánk verejtékeződött a barázda és ezért legacélosabb nálunk a kalász, melynek magjain a ma Született képe a legmélyebben vésődött...

Igy lettünk kicsiny és erős nép a világ előtt s nemcsak azok, nem csak annyian voltak nagyjaink, akiket a világ ismer, hanem azok ezerszerese, akik csak azért maradtak föld a földel, mert a végeszakadatlan küzdelem megőrizte őket. Légióink voltak, vannak és lesznek a fajtánkból; abból a földből, amelyből e fenyők és napra törtek. A mi verejtékünk adta ezeknek is az első erőt a léthez és mert a mi verejtékünk tengersok volt és leszívódott a föld kergébe új ezerévre tartalékul, nem kell félni, hogy a most üzenő ajkak ebsémulnak és hogy tíz év múlva megszűnnek a kisebbségek, ha mégannyi miniszter hangoztatja is azt odaát!

A szeretet sugárzik a fenyők ágairól és fátküldő testvéreinket szeretettel, hittel köszöntjük mi is. Szemünk meglátja a láthatatlant, fülünk meghallja a meg nem hallhatót, a kőnyek és sóhajok tengerét, ami a fenyőgalyakkal odaátról eljön ide hozzánk keserű, szomorú, de a lelket mégis új erőre acélozó magyar karácsonyi ajándékul.

Kormányzó Úr Ő Főméltósága névnapját országszerte bensőséges ünnepséggel ülték meg. A Vitézi Rend december 5-én este fényes keretek között ülte meg Miklós napját a Gellért-szálló kupolacsarnokában. Az ünnepélyen mintegy 2000 vitéz jelent meg. Másnap, Miklós napján délelőtt a honvédség és csendőrség tisztikara és legénysége, vallásfelekezetek szerint, ünnepi istentiszteleten vett részt. A budapesti csendőrtiszti társalgóban és az altiszti étkezdében díszebéd volt. 5-én este a Nemzeti Színház, 6-án este pedig az Operaház díszelőadást tartott.

Czibere István volt m. kir. csendőri ezredes.

Kényszerűségből és keserűséggel kellett leirnunk ezt a szót: „volt” m. kir. csendőri ezredes, de másként nem írhattuk. Czibere István ezredes, aki élete javát és munkáját a magyar csendőrségnek szentelte s aki szívében halálig megmaradt magyar csendőrnek, az összeomlás-kor kénytelen volt családjá védelmére Nagyváradra sietni s ott meg is telepedni. Így alakilag — Trianon-jogilag — a magyar csendőrséggel minden személyi kapcsolata megszűnt, román szemmel nézve „volt” magyar ezredesként élte az erdélyi magyarság nehéz életét. Őt

és a vele azonos sorsú, idegen uralom alá szakadt bajtársainkat azonban mi a magunkénak érezzük, amíg csak élnek, elmúlásuk után pedig emléküket fogadjuk magunkhoz, mint most Czibere István ezredesét. Kiváló tiszt, rendületlen magyar, minden porcikájában nemes gondolkodású úr, szeretetre- és tiszteletreméltó bajtárs volt, egyéniségének nagy érdeme van abban, hogy odaát a magyar csendőri-erények emléke még nem halványodott el. Bizonyossága ennek az az újsághír, amit az egyik nagyváradi napilapban haláláról olvasunk:

A város magyar társadalmi körében mély megdöbbenést vált ki az a hír, hogy Czibere István csendőrezredes élete hetvenkettedik évében kedérc virradó éjszaka meghalt.

Porcsalmi Czibere István ezredes tősgyökeres fia volt ennek a városnak. A világháború idején magas rangjával és beosztásával igen fontos pozíciókat töltött be, majd az impérium változása után a Tűdőszanatórium környékén fekvő két szőlőjéből élt. Szőlőbeli villája mindenkor úri vendégszeretettel állt nyitva jóbarátai előtt, de résztvert a dalmás termelő öreg úr a magyar társadalom életében a városban is. Köztisztelőt és becsülést vette körül alakját mindenkor és aranyos kedélyéért, közvetlen modoráért társadalmunk minden rétegének meleg szeretete övezte.

Czibere ezredes a múlt héten hűlés következtében előállott tüdőgyulladás támadta meg. Ezt a betegséget szenvedte nem bírta ki s a korát meghazudoló külsejű öreg úr tegnap este megadta magát a Legfőbb Hadúrnak, a halál öfjéségének.

Nagy gyászpompával, régi barátok, régi bajtársak megindító részvétel mellett kísérték ki tegnap utolsó útjára. A temetés, mely a Halál-kápolnában folyt le, ott láttuk Czibere István régi katonabajtársait; Blénesi Sándor jávorszármagy vezetésével és ott volt a Magyar Párt több kitinősége Markovits Manó v. főispán, a párt megyei elnökének vezetésével. A koporsónál Szabó Lajos dr. réti református lelkesen tartott magasan szárnyaló szép beszédet, majd átadák az anyaföldnek Czibere ezredes tetemét.

A Tegethoff-emlékmű leleplezése. Tegethoffnak, az osztrák-magyar flotta győztes admirálisának Pólában felállított szobrát Olaszország kiadta Ausztriának és azt Orácban, Tegethoff szülőföldjének fővárosában, az osztrák államfő jelenlétében avatták újra fel december 1-én. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága, akét mint az osztrák-magyar flotta utolsó parancsnokát, az osztrák kormány meghívta, Wul/ Olaf nyugalmazott folyamörvezérkapitány útján tette le koszorúját az emlékműre. Az ünnepélyt követő bajtársi estélyen a tengerész-tiszti szövetség elnöke Ő Főméltóságának a következő hódoló táviratot küldte:

„A haditengerészet egybegyűlt hozzátartozói hódolattal köszöntik utolsó flottaparancsnokukat és győztes vesztéseket s köszönik a küldöttség kitüntető kiküldetését Tegethoff szobrának a leleplezéséhez.”

A szombathelyi Csendőri Alizti Olvasó és Önképzőkör november 29-én ünnepeite tisztes fennállítását. A Hírszékgy nemzeti ima elmondása után Peroy László alezredes úr, mint a kör elnöke, megnyitó beszédében méltatta azok hasznos,

önzetlen munkáját, akiknek a kör feivirágztatásában érdemeik voltak. Megemlékezett néhai Schill Ferenc tábornok

úrról, aki mint volt szombathelyi csendőrkerületi parancsnok a kört megalakította, megemlékezett továbbá *Leitner Béla* alezredes úrról, volt szombathelyi osztályparancsnokról, a kör első elnökéről, *Rohonosi Imre* alezredes úrról, aki a körnek hat éven át volt igen tevékeny elnöke és *Cs. Tóth Sándor* ny. alhadnagyról, aki a körnek megalapításától kilenc éven át közmegegyezésre volt alelnöke.

A kör tízéves működését és annak eredményét *Kuntár János* alhadnagy, a kör alelnöke ismertette, kiemelve, hogy a 80 taggal megindult Olvasó és Önképzőkörnek jelenleg 241

rendes tagja van. A kör könyvtára pedig 97-ről 1030 kötetre szaporodott. A kör különösen az utóbbi időben nagy lendülettel s igen szép eredménnyel működik és állandóan nagy látogatottságnak örvend.

Perény alezredes úr indítványára a díszközgyűlés a volt elnököt és *Cs. Tóth Sándor* volt alelnököt táviratilag üdvözlölte. A díszközgyűlés a legmelegebb bajtársias hangulatban folyt le és a Himnusz eléneklésével ért véget.

Előfizetőinkhez. Akiknek az előfizetése lejárt, mai számmal befizetési lapot küldünk. Kérjük, az előfizetést idejében újítsák meg, hogy a lap küldésében fennakadás ne legyen. Akik a lapot január 1-től mint új előfizetők öhajtják megrendelni, szándékukat idejében közöljék a szerkesztőséggel, de ugyanezt kérjük azoktól is, akik esetleg nem öhajtják a lapot tovább járni. Közöljük még, hogy előfizetni a bármely postahivatalnál 3 fillérért kapható blankó befizetési lappal is lehet a 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámánkra.

3

IGAZ SZÓ
ROYAL BÜTOR JÓ
RÉSZLETRE IS OLCSÓ
BAROSS-UTCA 34 és 36.

EGYÉNI és csapat
SPORT felszerelés

si és korcsolya,
hó és sárcipő

Wiva

Budapest, IV, Váci-u. 9.

FERKÓ OLAJ

lószerzőmöt, csizmát, bakancsat puhit, feketit és tartósá teszi

Egyéb gyártmányok: Bőr-lakk, nyeregszappan, bőr-
zsír szerzőm- és cipőpaszta, lényimáz (Schuhwachs)

Gyártja: **Müller és Társa Ipari Segédanyagok Gyára**

Budapest, X.V., Gizella-út 53-55.
Telefon: 97-0-61.

Dicsőretek. A n. kir. csendőrség felügyelője dicsőre okirattal látta el: *Diószegi Imre* pécsi IV. kerületi tthts-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, különösen mint őrsparancsnok igen buzgón és eredményesen működött. 1932 augusztus 1. óta mint 'rodai segédmunkás, szolgálatát nagy szorgalommal és kötelességtudással látta el. A székesfehérvári II. kerület parancsnoka dicsőre okirattal látta el: *Tóth József* I. törm.-t, a gödöllői csendőre-örküllönlményszeri Kormányzó Úr Ó Főméltósága személye biztosításával járó felelősségteljes szolgálatnak 1930., 1932. és 1935. években 2—2 hónapig át fáradságot nem ismerő buzgalommal, kitartó szorgalommal és kimagasló megbízhatósággal teljesített eredményes szolgálatért. Nyilvánosan megdicsőrté: *Orbán József* cső.-t, mert Győrszentiván községben 1935 szeptember 17-én felbukkant és menekülés közben lövöldöző veszélyes gonosztevőt — járőrvezető távollétében — bátr, erélyes és ügyes fellépésével lefegyverezte és elfogta. A szombathelyi III. kerület parancsnoka dicsőre okirattal látta el: *Bozay Lajos* törm.-t, mert a fonyódi őrskörletben 1935 szeptember 7-én és 8-án elkövetett két betöréses lopás (villabetörés) székében levő tetteseit mint járőrvezető lankadatlan buzgósággal s nagy körültekintéssel lefolytatott nyomozással elfogta. Nyilvánosan megdicsőrté: *Simon Imre* cső.-t, mert a fonyódi őrskörletben 1935 szeptember 7. és 8-án elkövetett betöréses lopás (villabetörés) székében levő tetteseit mint járőrtárs lankadatlan buzgósággal lefolytatott nyomozással elfogta. A pécsi IV. kerület parancsnoka dicsőre okirattal látta el: *Varga Domokos* törm.-t, mert a kurdli őrskörlethez tartozó Gyulaj községet körülvevő erdőkben 1935. évben igen nagymérvben elharapódzott orvadászat megállítására érdekében 66 óra át megazakítás nélkül folytatott kitartó és helyes következtetések alapján nyomozás során a tettesek egy részét kiderítette és feljelentette, a bűnjelként elő-

SZLOVENSZKÓI MAGYAR ÍRÓK KÖNYVTÁRA

A pozsonyi Toldy-Kör, a magyar kultúrának ez a régi, közbecsülésben álló egyesülete, egyszerre tíz kötettel lépett a nagy nyilvánosság elé és ebben a tíz kötetben bemutatja nekünk, idehaza élő magyaroknak, a felvidéki magyar írók másfél évtizedes munkásságának java termését.

Kiváló magyar írók vonulnak be ezzel a könyvsorozattal az egyetemes magyar irodalomba s a pozsonyi Toldy-Kör eddigi érdemes kultúrmunkáját a „Szlovenszkói Magyar Írók Könyvtára” kiadásának lehetővé tételével legméltóbban koronázza meg.

A kisebbségi sorsban élő magyar írók értékes művei közül elsősorban

Jankovics Marcell, a Toldy-Kör elnöke, *Hanyok a távolból* című útrajzai és novellái nyugtözik le az olvasót érdekes-séggel és gondolathozzággal.

Darkó István *Egy csépkedőker* című regényében a magyar föld fiának életútját írta meg, sajátosan ízes, gyönyörű magyar nyelven.

Szombathy Viktor *Zöld hegyek balladája* című regénye a felvidéki kisváros mindigen képét adja.

Szenes Piroska nagy regénye. *Osillag u homlokán*, az államfordulat történelmi körképévé szélesedik. Ebben az eseményekkel zsúfolt időszakában játszódik.

Tomás Mihály *Két part közt fut a víz...* című mozgalmas regénye is.

Neubauer Pál, a Prágai Magyar Hírtap egyik szerkesztője, *Mi közöm hozzá?* címmel kétkötetes nagy regényt írt.

Sálár Katalin *Mégsem történt semmi* című regénye egy tiszta nő lélek ébredését festi.

A könyvsorozatot a „szlovenszkói” magyar írók elbeszéléseinek változatos gyűjteménye teszi teljessé.

Büszke örömmel üdvözljük a magyar kultúra folytonosságát nehéz viszonyok között fenntartó magyar testvéreinket, Szlovenszkói magyar írógárdáját, s olvasóinknak magyar lélekkel ajánljuk szeretetébe a pozsonyi Toldy-Kör kezdeményezését.

talált 7 különböző vadászpuskát és nagyobb mennyiségű löszert pedig őrizetbe véve, az illetékes hatóságok beszolgáltatatta; *Marion Gyula* törm.-t, mert a kurdí örskörlethez tartozó Gyulaj községet körülvevő erdőkben 1935. évben igen nagymérvben elharapódzott orvvadászat meggátálása érdekében kitartó szorgalommal és megszakítás nélkül folytatott nyomozás során a tettesek egy részét kiderítette és fejelentette, a bűnjelként előtalált 4 puskát, 1 pisztolyt és löszert pedig az illetékes hatóságok beszolgáltatatta; *Keckés Pál* törm.-t, mert a kurdí örskörlethez tartozó Gyulaj községet körülvevő erdőkben 1935. évben igen nagymérvben elharapódzott orvvadászat meggátálása érdekében hosszabb időn át folytatott nyomozás során az orvvadászok kiderítésében és az engedély nélküli fegyverek felkutatásában járőrzet-őket igen nagy odandással, buzgalommal, határozottan és eredményesen támogatták; *Dénes János* cső.-t, mert 1934. és 1935. években a gödöllői csendőr-örkületményen Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztositásával járó igen fontos szolgálatát fáradhatatlanul, kiváló szorgalommal, lelkiismeretesen és eredményesen látta el. A *Szeged V. kerület parancsnoka nyilatko-*

son megdicsérte: Kecskeméti József cső.-t, mert az 1933., 1934. és 1935. években 2—2 hónapig át a gödöllői csendőr-örkületményen a Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztositásával járó igen fontos szolgálatát fáradhatatlanul, kiváló szorgalommal, lelkiismeretességgel és eredményesen látta el.

Kenyeres Balázs egyetemi tanár — a Törvényességi Orvostani Intézet igazgatójának — negyvenéves működése emlékére tanítványai *Berán Lajos* szobrászművésszel elkészítették a kiváló s a csendőrség iránt mindenkor előzékeny egyetemi tanár emléktábláját. A plaktét annyil példányban kerül forgalomba, ahányan azt a folyó év folyamán megrendelik. Érdeklődni lehet VIII., *Baross-u. 40.* szám alatt a budapesti *Orvoskar Csaba Bajtársi Egyesületénél* levélben is.

Közlekedési csendőrök balesete. December 7-én a budapesti közlekedési örs állományába tartozó *Nagy István* VII. törzsrőrmester v. oldalkocsis motorkerékpárral a Nyé-t szállította. Bevonulás közben a Szebeni Antal-téren kias-

Nándor budapesti lakos kerékpáros — aki a szembejövő villamost a menetirány szerinti jobboldalon akarta elkerülni — kerékpárjával a motorkerékpárnak futott. Az összeütközés következtében Kiss a kerékpártól leesett. A kerékpár hátsó kereke elgörbült, a motorkerékpár oldalkocsijának az eleje behorpadt. Sérülés egyik részről sem történt. A kivizsgálás folyamatban van.

Baleset. December 3-án reggel *Sólyom József* tiszthelyettes (B. M. VII. a osztály) Budapesten a Batthyány-utcában egy személygépkocsi elütötte. Sólyom tiszthelyettes a homlokán, a jobb szem mellett 8—10 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. Mentők szállították a IX. számú helyőrségi kórházba.

Csik megye története: *Irta Endes Miklós* dr. közigazgatási író. Terjedelme kb. 550 oldal. Előfizetési ára 10 P, bolti ára 15 P lesz. A bézsgépítő és állandó értékű mű csak úgy jelenhetik meg, ha arra, különösen a székegyek között, kell megrendelni. A 10 pengő kedvezményes előfizetési díjat körülbelül májusban a mi átvételekor kell fizetni. Megrendelhető Endes Miklós dr. szerzőnél (Budapest, II., Zsigmond-utca 9.).

Szolgálati könyvek magánpéldányait csak a karácsonyi ünnepek után küldhetjük szét, mert a Cs.—1.—24. mellékletét a nyomda még nem szállította és a postától is kérvést kaptunk, hogy a tömeges küldeményeket halasszuk az ünnepeket követő napokra.

„Tanuljunk könnyen, gyorsan újemetül”. Ez a címe *dr. Ernst Höckel* osztrák nyelvtenár új német nyelvtenának, amely a német nyelv elsajátításának könnyű és gyors módszerét adja. A szerző állandó nyelvtenafolyamokat tart Budapesten, érkeke, rátermettsége és gazdag tapasztalati anyaga megbízható alap ahhoz, hogy nemcsak a kezdő, hanem a haladó nyelvtenuló is rábizza magát erre az új könyvére. Egyszerű helyes a nyelvten alapos elsajátítására. A szókincsre, a jó és szép fogalmazásra és helyes kifejezőmódokra. Tanítási módszere könnyed, szórakoztató, könnyen áttekinthető, magánúton való tanulásra is alkalmas. A könyv 330 oldalas, kivitelezés szép nyomdánkunk. *Ara 6 pengő. Megrendelhető Novák Rudolf és Társa Tudományos Könyvkiadóvállalatánál* (Budapest, VIII., Baross-utca 21.).

A kivallatásról a legutóbbi számunkban megkezdett közlenényt január 1-én folytatjuk.

Melléklet. Lapunk mai számához Falnaptárt csatoltunk.

Eladó *sürgősen Borán* (Erzsébet királyné-út 127. szám alatt) kb. 250—260 négyszöglet területen épült 2 szoba, előszoba, konyhából álló ház mellékhelyiségekkel és gyümölcsös, sürgősen. Ara 3000 pengő, 2000 pengővel átvethető. Megbízott: az épülethez lakó *Masonyi Ferenccé*.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várjai (Vlahina)* Mihály nyug. szakajtiszt, Budapest, I., Márvány-utca 29., III. em. 8., vagy *Déli József* nyug. tthts, Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám, vagy *Fekete Imre* nyug. törzsrőrmester, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Arak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beklődött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-1. Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a honvédelmi alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Vidéki megbízottak

SZENTKÉPEK, eredeti OLAJFESTMÉNYEK, a legfőbb magyar művészek RÉZKARCAI. Olcsó és izlées KÉPKERETEZÉS. Kedvező RÉSZLETI-FIZETÉSI feltételek. A m. kir. CSENDŐRSÉG i. t. tagjainak 10% engedményt ad a

RQZSNYAI KÁROLY cég képosztálva

BUDAPEST, IV., MŰZEU-M-KÖRŰT 15. TEL: 884-45.

CSENDŐRÖKNEK, műfogak, alizstieknek és azok bozzátarozóinak
feszerek, hidak, koronák, stb. a legmérsékeltbb árban
részletfizetésre, előleg nélkül
Fogházás díjtalan, fájdalommentes kezelés.
PÁL MIKLÓS vizsgázott fogász m. Budapest, Erzsébet-körút 13. Tel. 366 38.

M. Kir. csendőrség tagjainak leeboszabb részletfizetésre!

Ebédcsésze Egyes váltórészek stb.	Szalón Recamlé Fotelek Matrac Sodrony stb.	Ebédcsészonyag Futók Összekötők Szalonlakarók Paplanok stb.	Fehérnemű és ágynemű Vásznak Inganyag Ruhaszövet stb.
--	---	--	--

Írjon nekünk és a legkimerltőbb árjegyzékkel szolgálunk
Lakásberendező és Textil Vállalat, Liszt Ferenc-1ér 5. T. 271-77

„VETO” Legyen minden csendőr zsebében!

SZEMÉLYI HÍREK.

Vitézzé avatás. A vitézi rend főszéktartósága által kiállított igazolvány szerint *Kormányzó Or. O. Főméltóság: vitéz Sós Bertalan, vitéz Czaga József* miskolci VII. kerületbeli cs.öket és *vitéz Sipos János* prb. cs.ö-t „vitéz”-zé felavatta.

Szakaszparancsnoki megbízást kapott: *Csabafi András, Becze Máté* és *Majoros István* miskolci VII. kerületbeli thtts.

Új őrsparancsnokok: *Baán Lajos, Fenyves József*, budapesti I. kerületbeli thtts.-ek és *Rózsafi Imre* szombathelyi III. kerületbeli törm. v.

Véglegesítették: *B. Katona Sándor, Veszpi István* budapesti I., *Zilai Béla* és *Hernádi István* miskolci VII. kerületbeli cs.ö-ök.

Hazasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben: *Hargitai János* Gál Erzsébet Etelkával Gödöllőn, *Havas György* örm. *Gorenc Annával* Felsőgallán, *Hogváth Imre* áll. rendsz. kiegészítő szolga *Kordcs Teréziával* Budapesten; a pécsi IV. kerületben, *Bánóczi István* thtts. *Beszédecz Ilonával* Akasztón; a szegedi V. kerületben: *Nagypál Imre* törm. *Nagy Ilonával* Mezőtúron, *Bálint Zsigmond* törm. *Rabb Krisztinával* Cibakházán, *Tóth István* III. törm. v. *Damocsek Gizellával* Kisteleken; a miskolci VII. kerületben: *Zrinyl Zsigmond* törm. *Mokri Mária*val Olaszszkán.

Csatádi hírek. Született: a budapesti I. kerületben: *Kerekes Pál* v. törm.-nek *Mária Erzsébet* nevű leánya; a szombathelyi III. kerületben: *vitéz Váczai János* thtts.-nek *János Attila* nevű fia, *Halmos István* II. törm.-nek *János* nevű fia; a pécsi IV. kerületben: *R. Kiss Sándor* törm.-nek *Sándor József* nevű fia; a szegedi V. kerületben: *Tamási József* törm.-nek *József Imre* nevű fia, *Szántó László* törm.-nek *Iren Katalin* nevű lánya. Meghalt: *Halmos István* II. szombathelyi III. kerületbeli thtts. *János* nevű fia, *Horti József* miskolci VII. kerületbeli törm. *Károly* nevű fia és *Molnár József* I. miskolci VII. kerületbeli törm. neje.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de dízenőt gép- vagy kéziratos haszárndól hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljék, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal: „Szászszinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kéztrással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és vdlosszólyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok soráról szerkesztői írásban adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részestjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közzéni, sem pedig utánnymutatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőnk különnyomatokat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságtól (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszámba szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet ak-

Kérjen ajánlatot a már évtizedek óta vezető

világmarkás

ZSUFFENRAD

kerékpárokról,

amelyek a csendőrségi szolgálatban tökéletes megbízhatóságuknál fogva különösen beváltak

Steyr-Puch művek

magy. kee. et.

Budapest, VI., Lelkel-u. 25.

AVIZHATLAN
PALMA OKMA
TARTÓSTALP véd

AHIDEG,
A CIPÓ ATÁZÁSA
ÉS AMEGHÜLES ELLEN
VIGYÁZAT!
CSAK OKMA VÉDIEGY
GARANTÁL OKMA MINŐSÉGET

kor sem trunk, ha a beküldő válaszbeléjeget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Ha azok tartalma vagy beküldők költéje felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegű legelőszörűbb kisebb helység neveit vagy öfgyörgy ezimot válaszolni. Annak, aki jellegét nem felel meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelyét alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztési úton válaszolunk, hanem a „Csendőrségi Lapok” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, közvédelmi és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénai az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legálább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszámolás nem küldünk. A nekünk szánt pénzügyi iratokat kérjük a Csendőrségi Lapok 25.34. számú postafiókba beküldeni csekk-számlára befizetni. Szerkesztéségi írák naponta 8-14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Benczúr-nyit-út 21. szám.”

Tisztelettel. Kérdésére feleletet talál az 1935. évi Csendőrségi Zsebkönyv 299. oldalán, a 2. bekezdésben.

Különbő kérdések jellegje nem találó mert senkisémm tekintetheti kérdéseit külföldiek, legkevésbé mi, akik örülünk, ha önképzésben foglalkozó bajtársaink segítségére lehetünk. 1. I. Ferenc József 1916 november 21-én, IV. Károly 1922 április 1-én halt meg. 2. Indulgencia közönyösséget jelent. 3. A magyar testőrséget Mária Terézia 1784-ban szervezte, ifelvé alapította. 4. Németországnak voltak gyarmatai: azok területe 2.993.000 km² volt. Anglia, Franciaország, Belgium, Japán és Kína között osztották fel ezeket. 5. Az óraművi ölközet 1917 május 15-én volt. 6. Egy magyar hold 1200 öf, azaz 4320 m², egy katasztrális hold pedig

1600 öf, illetve 5754 m² 7. A helyes és jövedelmező gazdálkodáshoz mindenképpel ismernie kell a földjét, a helyes talajművelés törvényeit, gondoskodnia kell a föld jövedelmének tartásáról, tudnia kell, mily növényeket vessen egymás után, a kifogástalan vetőmag elsőrendű fontosságáról is tudnia kell és azt kell időben vetni. Helytelen felfogás, hogy a gyógynövény-termesztés nem jövedelmező.

Tudakozó. Dechy (azelőtt: Hermann) Rezső nyugállományú ezredes címe: Baja, Pótfői Sándor u. 42.

Gölya. Ha az özegegyi közlésről születésről állásba jut, özegegyi ellátása csak akkor csökkenthető, ha az özegegyi nyugdíjellátmány (lakáspáns és nevelési járuléka nélkül) és a születésről díjazása a 200 pengőt meghaladja. Olvassa el egyébként az 1935. évi Csendőrségi zsebkönyv 358. oldalán iratokat.

Nyitkom. Kell engedély a nősüléshez, különben özegegye nem kaphat folytatásos özegegyi nyugdíjat. Kérdésére bő felvilágosítást talál az 1935. évi zsebkönyvünk 316. oldalán. Jellegű nyakatekert, van szép magyar szó is elég.

Szovátó. Előfizetése 1936. március 1-ig rendben. A cím-változást előjegyeztük.

Örs Edelény. Mismay Jenő volt százados 1901-ben került nyugállományba. 1917-ben Budapesten meghalt.

Korések. Csak akkor tudunk a keresett könyveknek utánajárni, ha azok szerzőit és kiadóit is közli velünk. A levélben jelzett Csendőrségi Lapokban a képekéről cikk jelent meg, nem könyv. A szomszédos örsök könyvtárában a szükséges adatokat valószínűleg megtalálja.

Ipolymenti. 1. Senki sem jogosult más levelét, még ha az nyílt levelezőlap is, elolvasni. 2. A Csász. 54. oldalán levő „Általános szabályok”-ból megtudhatja, hogy a posta együtt adja ki az érkezett küldeményeket. Talán csak nem akar, a titokban tartani a levelezéselt? Vagy fél, hogy valaki elolvassa az érkezetteket? Nem akarjuk egyiket sem elhinni. Akinek nincs takargatnivalója, ne törődjék, mi úton és hány kézen át kapja meg postáját. Ajánljuk egyébként, olvassa el a folyó évi 19., 20. és 21. számunkban Pincesz Zoltán őrnagy ír cikkét az iratvédelemről. 3. Csak akkor ha arra ok van, pl. ha a szakácsnő pletykálkodó. Igaz, hogy akkor meg a leggyorsabban szabadulni kell tőle.

Erdélyi felszabadulása. Lexikonban kap választ.

Dunavecse. A létszámbánytól függ, most még nem lehet tudni.

Gárega. Lexikonban kap választ.

Kolozsvár. 1.—3.) A rendőrséghez való átlépésről az 1934. évfolyamunkban a 92. és 449. oldalán írtunk „R. R. R. R.” és „Zelazsentbalázs” jellegű alatt. 2. E kérdése tekintetében a Szul. 21. pontja világosan rendelkezik. 4. Lerajzolhatja, de a kifüggesztés csak előjárója engedélyével történhetik. A küldött bélyegeket lapunk javára bevételeztük.

A CSENDŐR VÁSÁROLJON MÁREK

EGYENRUHÁZATI
INTÉZETÉBEN
BUDAPEST
VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.
TELEFON: 321-78

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legoltsóbb beszerzési forrása.

45 év óta fennálló szakképzett
egyenruhászabószög és sapkaműhely

A karácsonyi vásár még tart az igeu tisztelt Csendőr urak részére mégpedig úgy, hogy a szigorúan szabott áraitól 10% kedvezményt nyujtok. Kinek órára, ékszerre van szüksége, kérjen portómentes választék csomagot

NEUBART SÁNDOR
órák és ékszerésztől Szekesfehérvár

F. Gy. esd., Budacsontomaj. A Btk. 85. §. 1. alpontja megfelel a kérdésére.

Nyiregyháza. Az 1936. évi csendőrségi zsebkönyvben teljes tájékoztatást fog kapni a kérdésre. A zsebkönyv legkésőbb január 15-éig a kezében van.

Kecskementi. 1. Igen. A Csendőrségi Közlönyökben is, minden ilyen pályázatot közölnek. 2. Bűncselekmény nincs, az eset polgári peres útra tartozik.

Reménység. Hadiszolgáltatának beszámítását kérheti. Kérvényét a belügyminiszter úrhoz (IV. b. oszt.) kell beadnia a nyilvántartó gazdasági hivatal útján. Csatlózza mindazon okmányokat kérelméhez, amelyek hadiszolgáltatást igazolják. Megjegyezzük, hogy erre az eljárásra csak akkor jogosult, ha 1934. január 1-e után került nyugállományba.

Pálfi Péter ny. tiszthelyettes. Ingatlana után akár fényleges, akár nyugállományú csendőr, éppen úgy adóköteles, mint bárki más. Ha tehát a levélben említett adókat másokkal befizették, önre is kötelező a fizetés.

Erdély felszabadulása. Lexikonban kap választ.

C. A. őrm. Szombathely. A volt 4. honvéd gy. ezred irattára román elszórt területen maradt. Atyja kitüntetéséről esetleg a Hadilevélártól kaphat felvilágosítást. Károly csapatkeresetre való igényjogosultságát igazolnia kell, utólagos odaltelését csak azután kérheti. Eljárás/oz adatokat talál az 1935. évi Csendőrségi Lapok 17. számában „Vérzivatar” jellegű alatti üzenetünkben. A háborús emlékéremre vonatkozólag útmutatást talál ugyanazon évfolyamunk 7. számában „E. I. őrm.” jellegűre adott válaszukban. Osztár háborús emlékérmét október 5-e óta nem lehet kérni. Csehországi bankban lévő békebeli betét valorizálása nem várható.

Sapka, Gyuszi. Üzenetünk helyes volt. A hozzászólás viszont nem volt helyes, mert a jelzett rendelet a próbacsendőrök sapkáján alkalmazandó rendfokozati jelzésre vonatkozik, a mi üzenetünkben viszont a csendőr-rendfokozatra előírt jelzéseket ismertettük.

Kiskanizsa. A mi szabályzataink szerint nincs akadályunk annak, hogy csendőr felesége postakiadónő vagy postamesternek lehessen. Egyedül erre mégse alapítsa elhatározását, mert araja felettessé részéről is történhetik valami, aminek következménye az állása elvesztése lehet. Ilyen eset lehet az, ha a postamester másst szerződötne, vagy nem az araja nyerné el a postamesteri megbízatást. Ilyennek pedig nagyon is meg van a lehetősége. Azt sem remélheti, hogy leendő nejevel egy községben szolgáljon végesvégiig. Természetesen, amennyire lehet, a magán (családi) érdekeket is

figyelembe veszik az előjárók, de elsősorban mindig a szolgálati viszonyok és szempontok szabják meg valakinek a szolgálati beosztását. Ha komolyan ragaszkodnak egymáshoz, egyről-másról le is tudnak majd morfolni egymásért.

Kiskunság. 1. Az 50 fillért ez év végéig fizetnie kell, a január 1-étől érvényes új utasítás szerint nem. 2. Fogkotelessért felszámított díjak a 27.928. Honv. Közl.-ben közzétett rendelet alapján helyesek.

Eperjes. Az előléptetési rendelkezések 4. oldalán a csendőr rendfokozatúak rangmeghatározására vonatkozó részt kell alapul venni; aszerint ön is rangléts.

Kéziratok.

Cs. K., Szombathely. Nem tudtuk hasznát venni. Olvasson sok ebeszelést, iragasson, de egyelőre csak magának. Idővel látni fogja a hibát s azok szerint ír majd — jobbakat és közölhetőt is. Legutóbbi versében haladást látunk, itt-ott határozottan jó. Gondolatmenete tisztább, kifejezései erősebbek. A képet köszönjük.

Gombás gazda esetel. Nem sikerült eléggé. Megpróbáljuk átdolgozni.

K. K. tthts, Makó, vltéz N. P. tthts, Balatonújhely, B. Z. tthts, Mezöberény. Sorrendben közöljük.

Miskolc. Cikke nem közölhető. Az utolsó bekezdésben írt sorával elárulja, hogy a cikk többi részét nem írhatta teljesen a maga emberességéből. Itt közöljük elrettentő példának egy részét az utolsó bekezdésnek: „Az oktatónak a haligatok előtt az oktatói tekintélyét és nagybecsülését mindeo körülmények között meg kell szereznie, mert azon oktató, aki ezen követelményeket nem tudja megazerezni, akkor az nem más, mint egy oktató másolat, mely nem nyeri el a borzadályos szentesítést és így nem lesz egyéb, mint egy szentesítőtörz torzkép.” Hát ez valóban borzadályos va, ami, amit íert. Miért tör kerakbe ezt a mi drága, szép magyar nyelvünket? Miért akar mindenáron másként írni, mint azt a született ösztöne diktálja? Irja le egyszerű, természetes

Szolgálatban álló csendőr ponios óra nélkül ei sem képzelhető!

Pontos órát pedig ott vegyen, ahonnan sokszáz bajtársa látta el magát órával kivétel nélküli a legnagyobb megleggedésre: a

„KRONOSZ”

óra- és ékszerkereskedelmi rt.-nál

Budapest, IV., Eskü-út 3. (félelelet)

Telefon 892-14.

Kérje árjegyzékünket!
Órák, ékszerek, csorony-és emléktárgyak.

A D. kir. csendőrség
tagjainak kedvező részletre

Mielőtt vásárol...

Ha női kabát, ruha, gyermekkabát, szövet, selyem, vászon, szőnyegre, függönyre van szüksége, kérje a **REFORM RUHÁZATI** nagy képes árjegyzékét.

Reform Ruházati Rt.

Budapest, VI.,

Vilmos császár-út 5.

szavakkal, amit gondol és érez. mert „cikket írni” nem annyit jelent, hogy kitekerjük néhány szónak a nyakát. Első az, hogy legyen mondanivalója s ha van, tiszta és egyszerű magyar nyelven le kell írni. Így készül a cikk.

1898. M. M. „A csendőr társadalmi élete” c. cikke nem közölhető, mert inkább a nekünk eléggé távoli társadalmi szokásokról és kötelezettségekről ad ismertetést, azt sem egészen sikerült felfogással.

3X3. Atdolgozva sorát ejtjük; hogy mikor, azt még nem tudjuk, mert sok az elfogadott kézírat.

Cser Kálmán, Kisujszállítás. Gratulálunk. Iskolás gyermektől igazán szép és ügyes vers, de mi nem közölhetjük. Próbálja meg valamelyik gyermekiapnál.

Vld. Az egyik témáját nemrégiben kimerítettük, a „jó barátok” ügyesen megfogotti pillanat, de nem nekünk való. Küldje csak a képeket, majd akad közölhető is.

Kékkút. A fejtegetések szerkesztéséről igen jó cikkeket közlünk: 1929/745. és 774. oldalakon, 1931: 574. oldalon. Az ön írása azoknál és főleg a Szut. vonatkozó rendelkezéseinek nem ad több részlet-útmutatást. Gyakorlati példákat, hibák ismertetését szívesen vennők.

4444. Kivonatosaan közölni fogjuk.

Dr. J. Győr, Közölni fogjuk.

Bánfi. Tudunk róla, együtt is érzünk igazán misztikumtelő ragaszkodásával, még sem közölhetjük. Maga a vers dícséretet érdemel.

Szerencs. Mi lesz később, ha már próbacsendőr korában verseket ír? Szép, amit érez és leír, de nem vers. Szakítson a rímekkel örökre.

O. Cs. Kivülállónak új, nekünk közhely már az ilyesmi. Ez nem sikerült.

Domoszló. A makóiak már learatták a tréfás verselés bábérját, az öné csak halvány utánzat.

Tab 1904. Tud írni, de a mese még akkor is valószínűtlenül hangzanék, ha megtörtént volna. Az életnek vannak ilyen

tréfiái, nem is nagyon ritkán. És akárhogy nézzük: kivétel sem a karácsony, sem a testvéri érzés jegyében nem szabad a csendőrnek ismernie. Nem közölhető.

T. I. Közölni fogjuk.

Cs. R. szds. Jó, sorra kerül.

R. R. öreg. Közölni fogjuk.

Dr. M. B. Megfelelő időközben jön.

Kriminológus. Egyiket nyomdába adtuk, másik sorrendben jön.

Négus. A költő szillettik, de Ön nem annak született, ezen már a négus sem segít. Hagyja abba a verselést. Ha csendes őrsön van, tanuljon, mert talán holnap, nehéz őrsre kerül, ahol csak a tudás segíthet. Az ilyen verselés sok időt von el haszontalanul, maradjon hát mindenki a mesterségénél.

2X2. Cikketnek címében a fegyverhasználati utasítás egyik pontjáról ígér közölnivalókat, de aztán egészen másról beszél, többek között a tömeg lélektanáról, a tömegben levő egyén tanuskodási sajátosságairól, a tömeg vezetőjéről stb. csupa nehéz, nagy felkészültséget és különleges tudást, írókézséget követelő kérdésekről. Nem közölhető. Miért nem írja le a mindennapi élete apró eseményeit, tapasztalatait, érdekességeit? Nem világrengető témák keltenek nekünk, hanem minél több becsületesen, őszintén, jószemmel megírt apróság a csendőr szolgálati és magánéletéből, ami lépten-nyomon akad. Egy beszélgetés, egy szokatlan befolyású portyázás és más efféle is kitélítheti a cikket.

Szamosmente. Szépen megírt eset. Közölni fogjuk.

46.16. Közölni fogjuk.

Tábortűz. Komoly, tartalmas írás, jön.

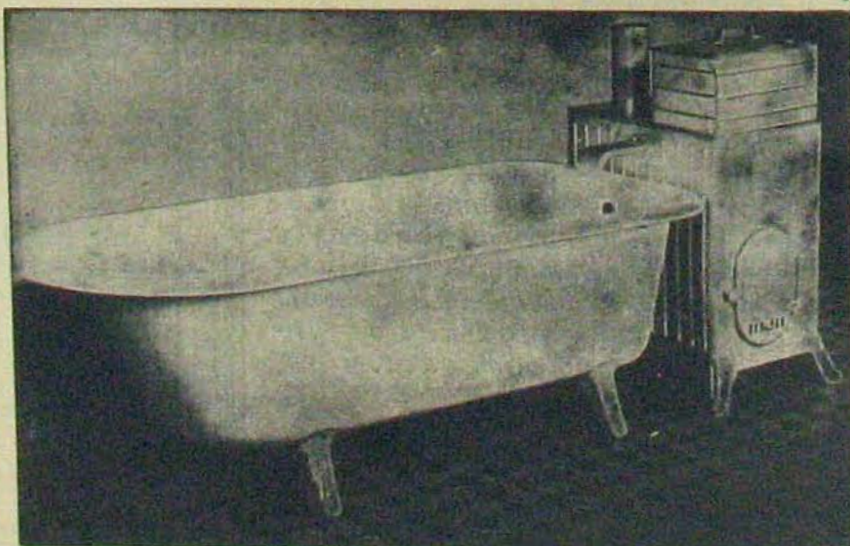
Gyermekek. Felesleges az aggodalom. A jó gondolat helyet kap lapunk hasábján, akármilyen rendfokozatú bajtárs is a kidolgozója. — Bizony, úgy van: a csendőrnek nagyon is kell törőnie azzal, hogy családtagjai kikkel tartják a harátságot a községben s általában, hogy apró és felnőtt családtagjai hogyan viselkednek.

A CSEPEL

elkészítése: gyors, mert csak 25 perc, gazdaságos, mert csak 3 kg fa szükséges, olcsó, mert a tüzelőanyag 10-12 fillér, hygienikus, mert tiszta vízzel működik: a kádból a piszkos víz nem folyhat vissza, egyszerű, mert

fürdőkályhát különösen a portyázásból láradtan és porosan hazatérző csendőrnek ajánlhatjuk. Vizvezeték nélkül egyedülálló és legjobban működő fürdőkályha faluk, városok részére 1 fürdő.

hideg vizet önt be és meleg víz folyik ki. — A Csepel fürdőkályha ezen előnyei dacára a legolcsóbb fürdőkályha. Ára: P 65.-. Acéllemez-káddal P 150.-. Előnyös részletfizetési kedvezmény mellett P 165.-.

WEISS MANFRÉD
ACÉL ÉS FÉMMŰVEI RT.
BUDAPEST, V., MÁRIA
VALÉRIA-UTCA 17. SZÁM

Út a börtönbe. (23.)

(Dr. Jaeger János fegyvertörténelmi lelkész „Hinter Kerkermauern” című grüjteményéből fordította Pinczés Zoltán úrnagy.)

Az irtékél gyakran látja az ember Szent Patrikot, vagy pedig a feszületet a karon és a mellen, ilyesféle feliratokkal: „Emléke-ésül Edesanyámrá” vagy „Emlékezésül a szerelmemre”. Az angoloknál gyakran: „Old England for Ever”. Minél délebből való egy matröz, annál jellemzőbb a tetoválásának rajza is a délvidékre. Tricsztben például tucatjával látni félmeztelen isztriai, dalmát és olasz matrözöket, akik csak nadrágot, cipőt és sapkát viselnek; a legtöbbször a mellére meztelen, csinos női alak, de sokszor puska, tör és másféle fegyver van tetoválva.

Hajókon látni matrözöket, akiknek az egész teste tetőtől-talpig tetoválva van. Az ilyeneken aztán a világon minden rajta van: horgony, elefánt, meztelen nő, fegyver, csillag, kigyó, koszorú stb. Mikor ilyet láttam, mindig eszembe jutott a közmondás: „Nagy az Isten állatkertje”. Azért akadnak az északiak között is dísznők, de azok aztán mindig valamilyen jó „erős” témát választanak.

A tetoválás, bár leggyakrabban a matrözökuál, nem ismeretlen dolog a szárazföldi hadseregekben sem. Majdnem minden tartalékosnak legalább a balkarján van valami; ha egyéb nem: két keresztbefektetett kard, felette a korona. évfolyam, fegyvernem, ezredszám, tölgyfalevéllal vagy valami hasonló kerettel körülvéve. Az ok? Talán az ezredbeli bajtársakkal szemben érzelt bajtársiasság kifejezésre juttatása. talán a hazafias érzés, vagy a büszkeség; „Ime, nézzétek, itt a bizonyítéka, hogy alkalmasnak és méltónak találtak arra, hogy a császárt szolgálhassam!” Egy bizonyos: a tetoválást nem lehet kizáróan bűnözők szokásának tekinteni, erről a tengeren és a szárazföldön is egyaránt meggyőződtem.

Az iparosok is szeretik magukat tetováltatni. A hentes-gédnek, de sokszor már az inasnak is a karján okvetlenül

ott kell lennie az ökörfejnek, a keresztbefektetett bárdoknak; a molnár fogaskereket, a pék zsemlyét vagy kiflilit, a kömüves szögmerőt, függőönt, vakolókanalat stb. tetováltat magára. Érdekes, hogy a kovácsok nem igen teszik, hogy miért, nem tudom. Közönségesebb műlovarok, kötél-táncosok, kőszőrűsök szintén szeretik magukat tetováltatni. Ezeknél azonban az ábrák, mint különben fűrdőalkalmazottaknál és a borbélyoknál is, legtöbbször már nem is kétértelmű aljas-gatok szoktak lenni.

A cigányok nem tetováltatják magukat. Száz meg száz cigánnyal találkoztam az életben, tanulmányozni is próbáltam a vallási, erkölcsi és általában az életfelfogásukat, de soha cigányt nem láttam, akin a legcsekélyebb tetoválás lett volna. Itt mindenestre egy kis hiba van Kurella dr.-nak abban a megállapításában, hogy a tetoválás elsősorban a bűnözők tulajdonsága, sőt azt lehet mondani, hogy a cigányok ezt az egész tételt, helyesebben csak feltevést egészen megdöntik. Mert hogy a cigány született tolvaj és család, azt minden falu tyukja és libája tudja; ahol a cigány megjelenik, ott minden majorság igyekszik biztonságba helyezni magát. Az idén tavasszal Württembergben jártam, a Gerbronnai járásban, Blaufeldenbe menet egy fiatal cigány asszonnyal találkoztam, aki három gyermeket cipelt, kettő pedig a szoknyájába kapaszkodott. Néhány szót beszéltem vele s mikor továbbmentem, megkért, hogy két további gyermekét, akikkel majd mindjárt találkozni fogok, biztassam, hogy siessenek. Tíz perc múlva tényleg szembejött két kis cigánygyerek, az egyik olyan hétéves, a másik pedig ötéves lehetett. A nagyobbik egy köteg szénát vitt a hátán. Megmondtam nekik az anyjuk üzenetét. A nagyobbik meglátta, hogy egy útszéll fán lóg az útkaparó kabátja és egy kis bádogdoboz. „Vajjon van-e pénz benne?” — kérdezte a hétéves és oldalt sandított, hogyan tudná a bádogdobozt elemelni. „Na, és a csendőr?” — kérdeztem tőle. Pattintott egyet az ujjával s úgy látszik, nem bízott bennem, mert köszönés nélkül tovább állott.

TELEPES ÉS HÁLÓZATI RÁDIÓK GRAMOFONGÉPEK ÉS LEMEZEK CSILLAROK

Részletre is legolcsóbban. Csereakció.

Reich Miklós cégnél

Budapest, VI., Vilmos császár-út 45. szám. Nagymező-utca sark.
Kétféle a legújabb árjegyzéket!

A m. kir. csendőrcég és rendőrcég tagjainak árengedmény.

HALÁSZ NÁNDOR

óras és ékszerész

DEBRECEN • PIAC-UTCA 24

Tiszántúli legnagyobb óra- és ékszerüzlete — Nagy vásártér — Ócsa árak — Részletre készp. — Árban vásárolható

Fényképezőgépek
Szempüvegek orvosi rendelésre
Fotoanyagok nagy választékban

UNGÁR JÓZSEF fényképezőgépi és fotószerkezeti
DEBRECEN, Széchenyi-utca 1. szám

BERZÉKI fényképezési műterme és
fotó-cikkek kereskedése

DEBRECEN Ferenc József-út 36. szám

(Údvarban) Telefon: 31-33. Fióküzlet: „FOTO” Ferenc József-út 16. szám
Amatőr-műkék kidolgozása, nyújtása.

Modern **BÚTOR**-házak
20 KOMBINÁLT SZOBÁK, HÁLÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS
VII., DOHANY-UTCA 46 ÉS VIII., BAROSS-UTCA 42.

SOHA MÁS

MINDIG ÁLDÁS

kávéporlóval igyunk tejeskávét. Nem kell hozzá cikória és szemeskávé.

1/2 KG. 30 FILLÉR

Megbízható, nagy állóképességű strapagép a gyári új Mercedes Prima Portable
IRÓGÉP gyári propaganda

178.⁵⁰

Kedvező
fizetési
feltételek

DIXI IRÓGÉPSZAKÜZLET, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-U. 1. TEL.: 154 5

maga után vonszolva öt éves testvérét. Ha ez nem volt sültetett tolvaj, akkor senki sem az.

A cigány nem ismer erkölcsöt, hálát, illetet s ha a viszonyok kényszerítő hatása miatt itt-ott ilyesvalamit mutat is, az semmi más, mint kűfűsség és tettetés. Sokévi tapasztalatom alapján állítom: a cigány a világ legönzőbb teremtménye. Ilyentől pedig mindent lehet várni, csak jól nem. És még sincsen közöttük egyetlenegy sem tetováltva.

Ná, de elég a cigányokról, nézzük a hasonmásait, az egyébfejtá azokásos csavargókat. Ezek sem tetováltatják magukat. Ha valamelyik mégis tetováltva van, az bizonyosan korábbi időből származik. Csak egyetlenegy kivételről tudok a magam „praksziában”. Ezekkel ezelőtt egy ilyen hivatalos csavargó egy népszállóban részegen elefántot tetováltatott — a homlokára. Talán mondanom sem kell, hogy holtrészeg volt. Másnap aztán kétségbeesett sírásra fakadt a szerencsétlen és öngyilkosságot akart elkövetni. Talán meg is tette.

Meg kell említenem azokat is, akikről ószintén szólva nem ártvesen írok: a kéjnök, kitartottak és kerítők tetováltasírói.

Nincs az istennek utálatosabb teremtménye, mint a kitartott selyemfű és nincs szerencsétlenebbje, mint a kéjnök, aki kitartja. Mozgalmas életem folyamán a sors közéjük is elvetett. A nagyvárosok számtalan lebuja éjjel-nappal tömve van a társadalom eme salakjával. Csak rájuk kell nézni s egyetlen pillantással meg lehet állapítani, hogy valamennyi beteg, mindeket meg van a vére fertőzve. És az ilyen vérben az ördög lakik: állandóan alkoholt és mindig többet kíván. Az alkohol pedig felébreszti bennük a legalantasabb, legállatibb ösztönöket, ezek viszont újra az alkohol utáni vágyat. Örök, végnélküli körforgás ez, amely szinte kivétel nélküli vagy az örültek házában, vagy pedig a börtönben ér véget.

Ezekben a „körökben” divik legjobban a tetováltás. Hogy néha milyen lehetetlen okokból és körülmények között, arra példát is hozhatunk fel.

Néhányan, egy angol bajó matrózai, megfelelő számú utcai nével egy antwerpeni lebuja asztala körül ültek és ittuk a grogot egymásra. A társalgás nagyon élénk volt, angol, német, francia beszéd töltötte meg a helyiséget, hogy csak úgy sügött az ember feje tőle. Több angol matróznak a keze-feje erősen tetováltva volt s erről reátereledőtt a szó a tetováltásra. „Hóbort” mondtam. Egy alig tizennyolcéves, csinos angol fiú, aki mellettem ült és szintén nem volt tetováltva, mosolyogva bólintott. A vélemények megosztottak s a vitában a „hő gyek” is résztvettek — egynek a kivételével. Ez az egy, egy gyönyörű lotharingiai leány le nem vette a

szemét az én fiatal angolomról úgy, hogy már mosolyogtam magamban: „Na, Fred, ezt ugyan meghódítottad.” Úgy tetézett, mintha akkor, amikor a tetováltást hóbortnak neveztem, a leány arcán valami vad, démoni villandás jelent volna meg. A vita véget ért, a tetovált angolok győztek, aminek örömeire újabb párologó bólek kerültek az asztalra. Hogy aztán még hányszor ismétlődött a rendelés, már nem tudom, de még arról sincsen fogalmam, hogyan kerültem vissza a fedélzetre.

Két nap mulva elindultunk. Fred, a máskor olyan vidám, bőbeszédű angol fiú szomorú volt és szótalan, még velem szemben is, pedig nagyon jó barátok voltunk és életre-halálra megbíztunk egymásban. Annakra bizalmas volt hozzám, hogy még az édesanyja leveleit is mindig megmutatta nekem, amelyekben állandóan arra figyelmeztette, hogy maradjon meg derek, jó óúnak és ne feledkezzék meg sohasem az imádságról. Meg is fogadtam; derek, jó fiú volt mindig. „Eh, gondoltam, rossz kedved van, Fred, de megállj csak, majd elmondod magad, hogy miért, én ugyan nem fogom megkérdeznél.”

Az első nap azonban nem jött hozzám, elkérült. Másnap reggel nyolc óra után együtt kerülünk első órségre. Valami meg kellett igazítani az egyik árbócban, ami a Fred dolga lett volna. Engem kért meg: „Menj, csinálj meg, én ma nem tudok jól mászni.” Mintha villámütés ért volna. Szegény Fred — gondoltam — és az az átkozott Hl... Valahogy mindjárt a lotharingiai lány jutott eszembe, magam sem tudom, miért és hogyan. A dolgot gyorsan elvégeztem, aztán Fredhez léptem és a vállára tettem a kezemet: „Fred, téged az a leány elbolondított, ugye?” Szótlanul rázta a fejét. „Beteg vagy talán?” Nem. „Hát akkor mi bajod? Mit titkolózol?” Elvörösödött, aztán elhalványult és tovább halgatott. Igyekeztem kutatni az arca vonásiban; alig lehetett reáismerni, annyira magánkülvű volt. A csónakmester spólt, el kellett mennem s így a különös beszélgetésnek egyelőre vége szakadt.

Délben a felváltás után most már erélyesen léptem fel vele szemben, hogy mondja meg hát, mi a baja. Csak annyit mondott: majd éjjel. Nagyon hosszúnak tetézett az idő, csak hánykolódtam a függőgágyamban, „kötél ellen” hintázza benne, minek folytán jónéhányszor összeütököztem a szomszédaimmal, épületes káromkodásaik közepelte. Fred azonban nem mutatkozott, valószínűleg a fedélzeten kóborolt valahol. Végre elérkezett este hét óra, felköltöztek vacsorálni. Fred nem jött. A többiek találgatták, hol lehet, én azonban azzal ütöttem el a dolgot, hogy biztosan nem éhes. Nyolc órakor felvontunk és éjjel 11 órára már megtudtam a titkot. — Fred t. tovább van. De ki és hol tetovált? A magyarázat rövid. Lélektanilag érdekes és ami a fő, szóról-szóra igaz.

Mikor abban a bizonyos antwerpeni lebujaiban a poharazás tetőpontjára hágott és már természetesen senki sem volt józan, a társaságból „csoportok” alakultak. A lotharingiai éjfelete szemű, csinos leány Fredét vette gondjaiba: „Oleigetett, csókolgatott, — mesélte Fred akaseredett, töredékmondatokban — de tovább nem engedeti. Odakináltam neki az egész pénzemet, több, mint öt font sterlinget, de csak

DORNER BÉLA úri- és egyenruhaszakaság
SZÉKESFEHÉRVÁR / KOSSUTH-U. 6.

A II. csendőrkör, vasprémi oszt. parság hiv. szállítója.
Alapítási év: 1838. — Tel. 237. — Ptp. ca. 26118.
Megbízható kivétel. Méltányos árak.

GROSZ LAJOS egyenruha felszerelési vállalat
SZÉKESFEHÉRVÁR, KOSSUTH-UTCA 15. Tel.: 5-93
A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója.
Postaküldemények. Olcsó árak. Részletfizetés.

Pollák Rezső „ALBA” cipőárúháza
Székesfehérvár
Hő- és lakk-sima zugcipők, csizmak, női és gyermekcipők legjobb beszerzési forrása.
Kedvező fizetési feltételek. — Kérjen képes árjegyzéket!

CIPŐT külön minőségben, méltányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett
BURGER női vásároljunk
GYŐR, Deák Ferenc-u. 4. Telefon: 908.

Órák, ékszer, ajándéktárgyat
a testületi közlemény
SAS órák és ékszerész
GYŐR, Baross-út 35. (Royal mellett)
Megbízható! Kedvező fizetési feltételek. Postai szállítással.

CERVOLIN

(törv. védve)

a tökéletes vízhatlanító bőrszír, cipőkenőcs

Ellenáll a fagy, csóviz, hóléi beszivárgásának. A magyar kir. anyagvizsgáló állomás 1414/1934. sz. bizonylata szerint a bőrre teljesen ártalmatlan. A legvastagabb bőrből készített lábbelét puhára és vízhatlanná teszi. — Készíti:

MISÁN ERNŐ, PISZKE, ESZTERGOM MEGYE

„CERVOLIN” hapható, Budapest: Székesfehérvár és Pécs, Győr, Esztergom, Sopron, Veszprém, Mosonmagyaróvár, Vilmos császártól, Mátyás királytól, portüzet, Terep. krt. 2-4. Székesfehérvár, Terep. krt. 60. A nyugati piacokon is megvásárolható. Vidéken minden jobb sportüzletben.

nevetett, mutogatta a gyöngyfogait, rázta a fejét, de azért állandóan csókol, csókol, hogy majd az eszméletemet veszítettem, és a fölémben sügta, hogy az anyám lesz, nem pénzért, hanem, mert szeret, de előbb be kell bizonyítanom, hogy én is szeretem."

Fred megtörülte zubbonya ujjával a gyöngyfogát, homlokát és tovább mesélt. „Mindent megígértem. Kézenfogott és észrevétlenül kivezetett a helyiségből. Valami falépcső mentem fel egy kis bútorozott szobába, ahol mingyárt a kerevetre vetettem magamat. A leány meggyújtott egy nagy, erős villágú lámpát és néhány kis fűszeryűrt, melyeknek édes, émelyítő illata csakhamar az egész szobát betöltötte. Egy hirtelen mozdulattal ledobta magáról a ruháit. Hatalmas kígyó volt a testére tetoválva, két-szer is körülkerülte. „Honnan van ez a tetoválás?” kérdeztem. „Oh — nevetett — már két éve hordom.” Tizenhét éves volt. Magamhoz akartam vonni a kerevetre. „Előbb teljesítsd a kérésedet” — sügta. Ha azt követelte volna, hogy gyilkoljak, azt is megtettem volna.

Felugrott, egy kis asztalkához ment és egy kis dobozzal tért vissza. Szeliden visszanyomott a kerevetre. „Légy nyugton, szívem, örök emléket kell töltem hordanod.” A kis dobozból különböző tálcák, festékek kerültek elő. „Ez tetoválni akar” futott végig az agyamon a gondolat. Az első szűrésokat szinte akarat nélkül tértem, de aztán valahogy mégis felülkerekedett bennem a fértviszokosság és ellenkezni kezdtem. „Jó — meudotta — akkor nem is szeretez te engem” és a ruhát után nyúlt.

Vége lett minden ellenkezésemnek. Két óra hosszat tartott az egész művelet. Nem éreztem különösebb fájdalmat, tegnap és ma azonban annál többet. De jól van ez így, megérdemlem. „Es tényleg nem fogdott el pénzt?” — kérdeztem. „Nem, semmit.”

Hát mi vezethette ezt a uőt, hogy egy ismeretlen, még szinte gyermek fiatalembert így tönkretegyen egész életére? Mi egyéb, mint valami állati érzékiség, vagy ta an passzu, hogy ha már öt tetoválták, visszandja mindenkinek, aki a kezéig érke akad? Érzéki indítóokokat nem lehet feltétlenül elfogadni, hiszen már elég sok kéjgyilkost felakasztottak, aki nem volt tetoválva.

Dr. Kurella véleményével szemben nem annyira dűnügyi létektani okoknak tulajdonítom a tetoválás rossz szokását, mint inkább csak valami gyerekes, meggondolatlan játéknak. Mindenesetre elismerem, hogy a tetoválás alacsony szellemi színvonalra vall s az is igaz, hogy a legtöbb bűnbűz alacsony

szellemi színvonalú. Csak az okot nem szabad összetévesztetni az okozattal; a szellemileg alsóbbrendű ember nem azért válik bűnbűzvé, mert tetováltatta magát, hanem azért van tetoválva igen sok bűnbűz, mert szellemileg csakély értékű.

(Vége.)

Az ajándékozás tudománya.

(Pályázat.)

Nagyon viharvert sorsú embernek kell lennie, aki karácsonykor nem ad és nem kap ajándékot. Ennek az üzletnek az öröm a lényege, az meg öskidő óta úgy van, hogy az örömkeltés legelőmőbb és leghatásosabb módja az ajándékozás. Ezt viszont ezertéértéppen lehet csinálni a a mai gondterhes időkben főként ebben van a legnagyobb létübaltség: 1. lehet olesón és ügyesen, örömkeltően, de 2. lehet drágán és mégis ügyetlenül. Az örömnök lejjeljehe látásait kéltő módon ajándékozni. Nem fog ártani a a jövőre tanulságot adhat, ha megöszülk magunk között: ki mit ajándékozott karácsonyra? Egy ligyes gondolat, az egyértiséghöz, pillanatnyi helyzetekhez, érzésekhez és szilkeégletlethez alkalmazkodó ajándékozás fogja elvirni a jutalmul, nem pedig a pénzértékben legelőmőbb erő ajándék. Ne gondljuk, hogy ez olyan könnyű és egyszerű kérdés, mert aki nem pazarló, nem feltétele és nem közömbös mások igazi örömével szemben, sok fejörésem megy át, amíg éppen azt az egy ajándékot találja el, ami az adott egyéni körülmények között a legjobb meglátás.

A pályázóknak le kell írniuk, hogy kinek mit, milyen áron ajándékoztak és miért éppen azt ajándékozták? Csak a csendőrség legőnyöségi állományából fogadjuk el pályázatot, melynek győztesét ártékon és jásznuos emléktárggyal fogjuk jutalmazni. Határidő: híműt 16. az évődműnyűt a február 1. számunkban fogjuk közzélni.

Hogodó, Harmonika, Torgató, Gramofon, Rádó

és összes hangszerek legelőmőbbé és a magyar országban kaplıak. Csendőrségnek részleteire le!

MOGYOROSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest, VIII., Rákóczi út 71.

Arányték ingyen!

DROTLEFF HENRIK

15 éve lezadó egyenruházati cikkek raktára

A m. kir. csendőrség tagjainak legelőmőbb beszerzési törvénye a legelőmőbb fizetési feltételek mellett.

Budapest, IX., Ráday-utca 14. l. e. l. sz.

Telefon: 85-4-30.

**HÁLÓK
ÉBÉDLŐK
ÚRISZOBÁK**

**KOMBINÁLT
BERENDEZÉSEK**

BUDAPESTI BUTORSZALONBAN

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 21. SZ.

Nagy választék.

Kedvező részletfizetésre!

A magyar kir. Csendőrség állandó szövetszállítója és ruhakészítője

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felazereselési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZÁM.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön kérésekkel hirdetők.

Megfejtés.

A f. évi 21. számunkban hirdettef körmondat-pályázat huszonnégyen vettek részt. A leghosszabb körmondatokat nem közölhetjük, mert a beküldők egyéni okokból a közlés mellőzését kérték, pedig elretentő példának kitűnő anyag lenne. A közlés mellőzését nem kötötte ki *Bérczes János* törm. (Szajol), aki egyik általa sem megnevezett bajtársa fogalmazványából a következő mondatot küldötte be:

„Beismeri, hogy folyó hó 2-án 22 órakor N. N. korcsmáros helyiségében tartott táncmulatságon megjelent s látta, hogy káros a pénzes erszényt a kabátja jobb alsó zsebében helyezte el s egy kedvező pillanatban, amint káros a táncteremben állva beszélggett, a zsebéből egy patkóalakú barna bőr pénzes

erszényt 26 P. 30 fillérrel, kivett, a pénzből 6 P. 30 fillérből bort vásárolt, míg az 1 drb. 20 pengős papírpénzt felváltás végett átadta N. N.-nek azzal, hogy a pénzből a neki járó 1 pengőt vonja le és a többit mindaddig tartsa magánál.

amíg ő el nem kéri, a pénzt azért hagyta továbbra is N. N.-nél, hogy a nála tartandó személymotoszás esetén a csendőrök ne találhassák meg.”

A jutalmat *Hérczes János* törzsrörmester címére elküldöttük.

Karácsonyi pályázatunk eredménye.

A pályázatot karácsonyi emlékek, élmények, események megírására a folyó évi 21. számunkban hirdettük. Beérkezett 24 pályázat. *Kovács Gábor* tiszthelyettes, *Gulyás Sándor* törzsrörmester, *Komoly Dezső* tiszthelyettes, *Nagy József* II. törzsrörmester v. pályázata közlésre alkalmas, mai számunkban mindegyiket megtalálják olvasóink. A jutalmul kitűzött, nagyalakú, művészi csendőr — karácsonyi tárgyú — festmény melynek nem színes lenyomatát mai számunkban közöljük. — *Kovács Gábor* tiszthelyettesnek (Budapest) ítéltük oda.

Erdemes munkát küldöttek még be a következők: *Belényi József* tthts (Makó), *Bérczes János* törm. (Szajol), *Elekes János* törm. (Nyírad),

Lakatos István törm. (Zákány), *Mészáros Mihály* törm. (Siklós), *Simon József* csb. (Balatonszázseő), *Szabó Dénes* csb. (Perkátá), *Szerencse Péter* tthts (Veszprém), *Telep Ferenc* tthts (Mezőberény), *Varga József* II. csb. (Aczád).

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS ezázados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős igazgató: Györy Aladár.

ÉBNER

kozyús, ornyós készíti, javít!

Telefon.

V. Lipót-kört 18. 11., Zeigmond-u. 22. IV. Petőfi Sándor-u. 7. Pálvax-höz.

VIOLA GYÖRGY úri- és egyenruhazabóság

a szombathelyi és győri oszt. parasz. szállítója

SZOMBATHELY, FŐ-TÉR 15.

Szállít megfizethető árakban, elsőrendű kivitelben, mellékáron polári és egyenruhát kedvező szerzési feltételek mellett.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161
EBEDŐSZÖNYEGEK P 28-161

Fotelágyak, paplanok, vasbutorok, futószőnyegek, fehéreművésznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz. A m. kir. csendőrség tulajnak árendéjéig!

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

órásmester, ékszerész, Nyíregyháza, Telefon 229.

Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, szebbnél-szebb ékszerek, óbrész és fali órák a csendőrség részére részletre is. Választékok portómentesen küldők. Javítások szakemberrel végeztetnek. Kénes árszerek ingyen és bérmentve.

BÚTOR

terítés, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Főtelep: VII., Péterfy Sándor-u. 26. Herald-u. 30/1.

KAUFMAN A. ÉS TÁRSAI Budapest, II., Margit-krt. 52.
Telefon: 52-5-36.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezkesedik.

A magyar kir. csendőrtiszti és altiszti kar kipróbált, megbízható bevásárlási helye a

TRIBON RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textíliák a legnagyobb választékban kaphatók:

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség. Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb fizetési feltételek.

TELEFON: 392-85, 312-97.